

311294

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
నంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 24-వ తేది బుధవారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ తృతీయ ౩.

No. 72
సంచిక ౭౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు బొందియున్నది. సంపదాప పీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్టగొట్టును.
బిణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చకి-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వైరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

సమస్తమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీసము
ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.
మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజాలు, మెడగొలుసులు, కానుకలులు అడ్డగ
చెక్కులు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేక మాదిరిల అడ్డగలు, జడబిళ్ళ
లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొలగునవి వెండి రైలు
కూజాలు, టంబుర్లు, పేలగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానమున్ను అనేకరకములు
కాట్లగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడున్నదియుగా యుండును. కాను బంగార
మునకున్ను వాడివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చునవి వాపను తీసుకొనబడును.

ప్రావ్రోటర్లు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

195

శివగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు,

వెల్లింగ్ టన్ సి నీ మా

20.6-25 శనివారమునుండి 26.6-25 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6 గం-15 నిమి రాత్రి 9 గం-30 ని.

రెండు ప్రదర్శనములు

యూనివర్సల్ జ్యాయల్ నాటకము

హెల్లా! డాక్టరు!

ప్రతి ఒక్కరు చూడతగినది.

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికినాడు క్రోధన పం
రములో గణితముతో నిమిత్తము లేకాండా ప్రతిగంట, రోజు,
మాసము, దశ, పంజర ఫలితములు కాంతులు తెలిసికొనగలడు.
తగ్గింపు వెల పోస్టేజీసహా 1-4-0 ఆదాయ.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,

భీమవరంపాడు, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా

నమక మైన నగలుదొరకు స్థలము

మావద్ద వెండిగొలుసులు, గిన్నెలు, తట్టెలు,
కంఠములు, కూజాలు, బంగారగాజాలు, గొలు
సులు, చెయినుఅడ్డగెలు, నాగవత్తులు, వంకీలు,
నాగరలు, కామంతిబిళ్ళలు, కంపుజడబిళ్ళలు,
మొటిరకం పుష్కరాగము తోడులు, అంటుపో
గుల, బేసరీలు, క్షాంతిలు మున్నగునవి దొరుకును
బయటివారి ఆర్థములు అతిబాగ్గతగా పంప
బడును. ఒకదఫా మానుఅడ్డగిచ్చిన మానవ్యకము
మీకు తెలియును.

నీమవేండికి, పవరంబంగారకు పూచీ నిచ్చెదము.
శృష్టికరముగాతేనివో వైకమువాపసిచ్చెదము.

వీచు వెంకటస్వామిశెట్టి

నగలవర్తకులు, కర్నూలు!

ఉమ్మి పి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

జాబులు.

తమకు యూనియనుబోర్డు

ఎల్క నలు యూనియనుబోర్డు జరిగినవి. జాబీయవారు తమ యను అందుతే, కాంగ్రెసు అభిమానులు కొద్దిగలరు. ఈ ఎన్నికలు జాతిత్వ మధ్యములతో జరిగినవి "సత్యాగ్రహి" పత్రికయందు వెల్లడియ్యెను. ఈ యూనియను గత వత్సరమునుంచి తగాయిదాలతో నున్నది. ఇప్పుడైనను సజ్జితగా యిదాలకు లోనుగాక ఐకమత్యముగనుండి సక్రమముగ పనిచేయునని నమ్ముచున్నాము. నామినేషనులు యింకను కాలేదు. తమిళనాడు పంచములకూడ గలరు. వారికికూడ వారసత్వపు హక్కుగలదని తెలిసికొని తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు తప్పని ఒక్క తమిళనాడుకాక యీ తాలూకాలోనన్న యూనియను లన్నిటియందును పంచములను నామినేషను చేయవలయుగాక.

(ఒక విలేఖరి)

సుదీపసంస్కారము

దెబబాడ తాలూకా పెనమనూరు గ్రామకాపురముడగు కొత్తూరు లాగున అనే ఒక క్రయస్తపుని 9-6-25 తేదినను నుడివాడ తాలూకా నున్ననల్లూడి గ్రామనివాసియగు గొప్పె మోక్షానందముగారు అనే మరియొకరిని 18-6-25 తేదీన ఏలూరు శుద్ధిపథవారి భవనమున సంఘస్థించి హిందూమత దీక్షనిచ్చిరి. మొదటివారు కోల్కాడి ఆజీ నామమును రెండవవారు ఆనంద రావణ నామమును ధరించిరి. ఏలూరు శుద్ధిపథ ప్రధానాచార్యులు గారగు ముల్ల రాల్ రాల్ వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు పీఠభర్యులకు శుద్ధిపథవారి సమ్మతిమున హిందూధర్మము లో చేర్చిరి. సమావేశమైన సభ్యులకు ఫలహారములు చందన తాంబూలములు పంచిపెట్టబడెను. సంఘస్థింపబడిన ఈబుద్ధి మంతులు హిందూసంఘాభివృద్ధికై పాలుబుడుటకు ప్రతిజ్ఞత్రాని రెండు రూప్యములు శుద్ధిపథవారికి విరాళమిచ్చిరి.

రాయుడు గంగయ్య.

సరస్వతీవిలాససభ నాటక ప్రదర్శనములు

జాతీయ విద్యాస్థాపకులగు కోవల్లి హనుమంతరావు శిల్పవిగ్రహ నిర్మాణకై నాయకవనెంచి బందరు సరస్వతీ విలాస సభవారిచే నే రాష్ట్రీయ గావింపబడిన నాటకప్రదర్శనములు తెనాలి పురమునకేరగెను. శ్రీకృష్ణతూలాభారము రామరాజు కడు నిపుణతతో చూపరు తెల్ల విస్తృతముజెంది హర్షించునటుల ప్రదర్శింపబడెను. రాక్షాప్రాలు సుబ్రహ్మణ్యంగారి శ్రీకృష్ణ వేషమును, శ్రీనివాసాచారి సత్యభామా, ఆషాఢిపాత్రమును రామకృష్ణయ్యగారి నారద రామరాజు వేషములును నాగరాజు రావుగారి పటాభిధూమికము సభ్యులెల్ల నానందపరచుట గావించెను. వారి నానందభూష్యము పోషింప విలాసము పాత్రాచిత్రియము నిలునాకొలము నాటక కళాభిమానులు మైమరచు నటుల గావించెను. సభవారి ఆహ్వానము నంగీకరించి ధన మావంతయు ఆసింపక తోడ్పడిన శుభ్రస్థి నటశేఖరులెల్ల సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వక నమస్కారము లర్పించిరి. ముఖ్యముగా ప్రస్తుత ఆంధ్ర నటశేఖరులలోనికెల్ల రాఘవాచారిగారితో అన్ని విధములకు లక్షల తూగు నట రాజు నాగరాజుగా రెండు ప్రశంసార్థములు.

ఈసందర్భమున తెనాలిలో కొందరు పలికిన పత్కారముగూర్చి ముచ్చటించుట మిగుల ఉపయోగకరముగా నుండును. గోడలనంటించిన కాగితము లభింపట, కరపత్రముల తదితర గ్రామముల పంచిపెట్టించెన మనిచెప్పి నావల పారగ్రోయుట, శోధనాపాద నిలువబడి ప్రదర్శనమునకు పోవు ప్రేక్షకుల నిరూపకావరచి యిండ్లనుబంపుట, సత్కార్యనిర్వహణ పాటింబట వత్తము నాటిటజేయుట ఇతరులపురిగొల్పి నల్లరి చేయించి లోలోనహర్షించుట, నాటకకాలపై రాక్షులపుట్ట, నాగరాజు రావుగారిని గురిచూచి పెద్దరాతితో గొట్టుట మున్నగునవి వ్రాయుటకు చాలా సిగ్గుచున్నది. ఏకొలదిమందియొ యిట్టి దుష్కృత్యముల గావించినను తెనాలిపురమునకు, పురవాసులకు కళంకము పంభింపజేసిరి.

(నాటకకళాభిమాని)

కమ్యునిస్టావసరమిగ్నహము - బందరు

ఈ వసతి గృహము నీ పట్టణ కమ్యునిస్టులకు కొందరు మూడు సంవత్సరములక్రింద స్థాపించిన సంగతి కమ్యునిస్టులకు విశేషమైయున్నది. అప్పటినుండియు దీనికి బందరు సహాయసంఘమువారు పలువిధముల తోడ్పడి విద్యార్థన జేయుచుండిరనుట నిర్వివాదాంశము. వారినిరంతరకృషిచేధనమును సంపాదించి నుమారు యేబదిమంది విద్యార్థులుగల రెండు వసతిగృహములను బోషించుచు విద్యార్థుల కోర్కెల గమనించి, వలయు సౌకర్యములన్నింటిని మిగుల విశాలవృద్ధియుతో సహాయము జేయుచుండిరి. మాహాస్థలమునకు నూపరింపెండెంటుగా రగు ముల్ల రాల్ రాల్ శ్రీ కొన్నారెడ్డి పట్టాభిరామయ్యగారి నిరంతర కృషివలనను, ఉదార స్వభావమువలనను విద్యార్థులు తదితర విషయములలో జోక్యము కలుగజేసి కొనక తగు సహాయమును జూచుచు మిగుల కష్టించి చదువుకొనుచుండిరి. వీరి ఆహ్వానమైన ప్రేమవలనను నిరుపమానకృషివలనను విద్యార్థులు పరించుచు పరీక్షయందు తీర్థులగుచుండిరి. కడచిన రెండువత్సరములందును బాగుగ జయమొందిరి. ఈ సంవత్సరము బందరునందు కమ్యునిస్టావసరము జయమొందిన టెచ్చటను లేదని వ్రాయుటకు మిగుల గర్వింపుచున్నాము. బి.ఎ క్లాసులో 9 మందికి 6 గురు పూర్తిగను యిద్దరుసగమును గెలుపొందిరి. ఎఫ్. ఏ లో పది మందికి 6 గురుపూర్తిగను, ఇద్దరు సగమును గెల్పొందిరి. స్కూలు ఫైనలు చదివినది ఒకవిద్యార్థి ఆయన జయమునుగాంచిరి. మిగతతరగతులలో చదువు విద్యార్థులందరును గెల్పొందిరి.

ఇంతబాగుగ మరియే యితరపట్టణమందును (మదరాసు గూడ) గెల్పొందలేదు. ఈజయమునకు సహాయసంఘమువారు ను అందు ముల్ల రాల్ రాల్ శ్రీ కొల్ పట్టాభిరామయ్యగారును కారకులని శత్రేవ్రాయనపుసమయేదు. ఈసంవత్సరముగూడ విశాలముగు భవనమునోకదానిని అద్దమతీసికొన ప్రయత్నించుచుండిరి. కమ్యునిస్టావసరము రెంతమందివచ్చినను సౌకర్యము లన్నింటినిజేయుటకు సిద్ధియగునన్నార. కావున విద్యార్థులీయవ కాళమును క్షణింకురుగాకాయని వ్రాశించుచున్నాను.

(ఒకవిద్యార్థి)

కమ్యునిస్టుల సంగతులు

ఈ సంఘమువారు చాల వత్సరములనుండియు విద్యార్థి లోకమునకు మిగులతోడ్పడుచుండిరిని వ్రాయుటకు మిగుల ముదముదవుచున్నది. కాని క్రిందటివత్సరము విద్యార్థులకొక్కపైసయ్యెనోయక బహు ఇక్కట్లుల పాలుజేసిరి. ఇక్కట్లెల్ల అని ప్రశ్నించినవారికి బహు ముఖముగ జవాబు నీయవచ్చును. సహాయమునకు అప్పికేవలను జూలై 31 వ తారీఖులోపుగ పంపించవలసిన దని పత్రికాముఖంబున ప్రకటించిరి. విద్యార్థులు సహాయమునకై యెదురు జూచుచుండిరి. మీటింగులేదు. అగడ్త, సెప్టెంబరు, అక్టోబరు, నవంబరులని ప్రతి నెలయు జేచియుండిరి. కాని ఫలితమేమాయెనా యని చనువరులు యడుగువలయునా? మీటింగు జరుగలేదు సరిగదా, విద్యార్థులకు సహాయమియవలసలేదనియైనను ప్రకటించలేదు. అట్లు ప్రకటించిన వేదవి నెలవులలోను తదితర నెలవు దినములలోను వీరవిద్యార్థులే తిరిగి ప్రాగు జేసికొనెడివారు. తిరిగిన ధనము దొరకునని విద్యార్థులకు గట్టి నమ్మకము గలదు. అనేక ఉద్యమములకు సహాయము జేయుచుండిన కమ్యునిస్టులకు తప్పక యిత్తురను దృఢసమ్మతము గలదు. సహాయముదొరకునని అప్పులు దెచ్చుకొనిన విద్యార్థుల కష్టములు దెలుప నక్కరలేకయే గ్రహింపవచ్చును.

క్రిందటివత్సరము అప్పికేవలను టెచ్చుకొనుదని ప్రతికలకుబడిరి. కాని యీసంవత్సరము అదియైనను యింతవరకు వెలువడలేదు. కారణ మూహింపలేము.

కమ్యునిస్టులను మై యేమని యొక నాయకుని ప్రశ్నింప తనజీవితమునంతను ధారవోయకార్థదక్షుడొకడు కావలయునని నుడివిరి. ఇక్కార్యము ఒక్కనితో యగునదికాదు. అట్టి మహాసభావ్రతు బయలుదేరిన నులభముకాని వారుదొరకనవచ్చును ఎవరికై క్లిరింది వారు జేయుట మంచిదిగాదా? మీలో చాలమంది చాలధనము నిచ్చిరి. అధనమును మంచి కార్యములకయి వినియోగించుటగూడ మువిధియైయున్నది.

కావున కమ్యునిస్టులూరా, వెంటనేమీటింగుపెట్టుకొని విద్యార్థుల కీవత్సరము తప్పక సహాయము చేయవేడుచున్నాను.

(ఒక విద్యార్థి)

హిందీపరీక్షలు

రాబోవు పరీక్షలు ఆర్యయుజము కృష్ణ చనితి అదివారము. తదనసారముగా 1925 సంవత్సరము సెప్టెంబరు 6 వ తారీఖున ఉదయము 7 గంటలకు, ఆంధ్ర, తమిళ, కేరళ, మరియు కన్నాటక ప్రాంతములయందలి 50, 60 కేంద్రములలోను హిందీపరీక్షలు ఆరంభమగును. రుసుముసహితము నివేదనపత్రములు పంపించుటకు ఆఖరుతీధి. రాబోవు భాద్రపద కృష్ణ పాడ్యమి బుధవారము. తదనసారముగ 1925 సంవత్సరము ఆగష్టు 5 వ తారీఖు అగును. ఈ తారీఖు చాటినయెడల రుసుము సహితము నివేదనపత్రములు పంపినను అంగీకరించబడవు.

ఏ ఏ స్థానములలో ఉత్సాహముగా నుయోగ్యులగు హిందీప్రచారకులు ప్రాంతీయకార్యాలయము తీర్పునగాని లేక స్వతంత్రరీతిగాని పనిచేయుచున్నారో అనియన్నియు కేంద్రస్థానములుగా పరిగణించబడును. వారిద్వారా విద్యార్థులు రుసుము, నివేదనపత్రములు పంపెదరు. ఎక్కడైన ప్రచారకుడు లేక ఉపాధ్యాయుడుగానిలేనియెడల అక్కడ విద్యార్థులు ముగ్గురుకన్న తక్కువగానుండగూడదు. తమ కేంద్రముయొక్క ఒక పెద్ద హిందీప్రేమకుడు, లేక కాలేజి స్కూలుయొక్క ప్రెసిపాలు మరియు ఇన్స్పెక్టరుద్వారా రుసుము నివేదనపత్రములు పంపవచ్చును.

స్త్రీలనుండి రుసుము తీసికొనబడదు. కాబట్టి యేమహాయుడైనను కూడా వారి దగ్గరనుండి రుసుము వసూలు చేయగూడదు.

పాఠ్యపుస్తకములు

1. ప్రాథమిక:— 1. హిందీ బాలబోధిని. 2. హిందీకి పహితీ పుస్తకము, మరియు దూసరీపుస్తకము. 3. అనువాద మాలలో 25 పాఠములు. ప్రశ్నపత్రము ఒకటి. సమయము 7 గంటలనుండి 10 గంటలవరకు. రుసుము 4 నాలుగు అణాలు.

2. ప్రతీకా:— 1. తీసరీపుస్తకము 2. చౌధీపుస్తకము. (పద్యములులేకుండా) 3. బాలరామానుజము 4. మేవాడ పఠననాటకము. 5. హిందీప్రబోధిని వ్యాకరణ అంశము 6. అనువాదమాలసాంతము, ప్రశ్నపత్రములురెండు. సమయము ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటలవరకు, సాయంత్రము 2 గంటలనుండి 5 గంటలవరకు. రుసుము 0-8-0 ఎనిమిది అణాలు.

3. రాష్ట్రభాషా:— 1. తినిస్సాతిముందరి 2. నవనిది 3. అమెరికాగర్వన, 4. చౌధీపుస్తకము (పద్యములు) 5. చంద్రహాసనాటకము, 6. బాల హిందీవ్యాకరణం, ప్రశ్నపత్రములు. 2. సమయము ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటలవరకు, సాయంత్రము 2 గంటలనుండి 5 గంటలవరకు. రుసుము 1-0-0 ఒక రూపాయి. రెండవ పత్రములో అనువాదము, మరియు లేఖయంపను.

4. హిందీ పరీక్షలయొక్క యావత్సంకతులు తెలిసికొనవలయునన్న ఒక ఆజ్ఞాస్తాంపు పంపించినయెడల వివరణ పత్రిక పంపించెదరు. దానిద్వారా సంగతులన్నియు తెలిసికొనవచ్చును.

గతపరీక్షకంటె రాబోవు పరీక్షలో చాలమంది విద్యార్థులు పరీక్షలో కూర్చుందురని నమ్ముచున్నాము. ప్రచారకులందరు తమ తమకేంద్రములలో రెట్టింపుఉత్సాహముతో పరీక్షార్థులను తయారుచేయుచుందురు. ఏకేంద్రములో ఎక్కువమంది విద్యార్థులు ప్యాసుఅయ్యెదరో ఆకేంద్రము దక్షిణభారతమంతటిలో అన్నిటికంటె ఉత్తమమైనదని ప్రకటింపబడును.

హిందీప్రచార ఆఫీసు } మ్యాష్ కేళ శర్మ
ప్రెసిడెంట్, చెన్నపురి. } పరీక్షామంత్రి

బధిరమూక చికిత్సాలయము - గుంటూరు

శ్రీయుక్త బోస్సుల రామచంద్రరావుగారి ప్రశంసాపత్రము సోమా వెంకొశిరావుగారు, శ్రీయుక్త బులును సాంబ మూర్తిగారితో మాయింటికివచ్చి కొన్నిదినములు మాయింట బసచేసినారు. 10 సం॥ వయస్సుగల నారెండవకుమారునకు క, గ, రెండక్షరములు పలుకుట సాధ్యముగాకుండెను. వెంకొశిరావుగారు తమ వైపునముచేత ఆరెండక్షరములు పలుకుట నాకుమారునకు 3 రోజులలో నేర్చెను. వెంకొశిరావుగారికి సేను కృతజ్ఞుడను.

రామచంద్రపురం } జోస్యుల రామచంద్రరావు.
9.5.25 }

అమోఘమైన ఔషధము

అమోఘమైనందు సక్రమముగా 800 పుటములు వేయబడినది. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున స్వీకృతమైన యోగమున కై తయారుచేయబడినది.

దాని ఉపయోగమును గురించి స్వల్పధరకు విశయమునకుడ పెట్టినాము. మూత్రవ్యాధులలో బాగాపనిచేయును. డయ టిటిస్ అనే బహుముత్రవ్యాధిని పోగొట్టి, మూత్రములోనుండే తీవ్రపదార్థమును తీసివేయును. వేడిని, దగ్గును, త్రయోగమును పోగొట్టును. షర్మగము లన్నిటియందు చాలా సుంపిని. బేషధయోగములందుగూడ ఉపయోగించుకొనవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనుపానవిశేషములచే నన్నివ్యాధులను గుర్తును. ఒకసారి వాడిమానెండి మీకే తెలుగుంది. ఉపయోగించువిధము మందుతో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపుర్రెట్లు. తులం 1 కి 5-0.0.

అడను:— మేనేజరు, ఆర్థరసాయనశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణాజిల్లా)

అశ్వగంధి | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంజీవి.

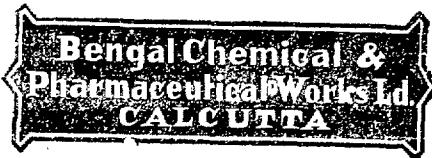
బలహీనమైన వరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,

ఈ అమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మఖానా, గ్లిసెరిన్, సెలెనియం, ఇతర మామూలు ఓషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.

కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము

సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

లోకమయహారకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేప చేయుచుండునంగరి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ఇంద్రియావారములైన శక్తి, శక్తి, నిద్ర, మలయాస్త్రేలు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ వాటి స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. నమయము నచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. వాపేరు (లోకమయహారకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, కడుపు వారు, ముసలివారు, వారు పీడనశీల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తకలములు, సకలజ్వరములు, మాందము, శీతవాతము, ప్రక్కలకడుపు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (వ్యాసకోగము, పక్షనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతర వ్యాధులకు అనుపానప్రతికలోనన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక సుఖమును, నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేకువేలు గలవు. ఒకదాని వాటి స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

300 మాత్రములకు 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు లేదు 6 బుడ్లు వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ॥ 1.8-0. 12 బుడ్లు రూ॥ 2.18-0. 25 బుడ్లు రూ॥ 5.8-0. కావలసినవారికి ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేద వైద్యసాక్ష్యపు వెం. కి. తులు, శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

సంపూర్ణరోగ్యము

గలిగియుండుట

మీరు బిడ్డను చూచినంతమాత్రముననే క్యాకర్ ఓట్లు విడువక యివ్వబడుచున్నదని తెలుసుకొనవలెను. ముఖవర్చును, బలము, ఆకారము మొదలగునవి ఈ అమృత ఆహారముచేగలిగిన ఆరోగ్యమునకు ఉదాహరణములు. క్యాకర్ ఓట్లు ఆహారముచే పెంచబడిన శరీరమును వరియన్నము, నూంసాహారముచే పెంచబడిన శరీరముతో పోల్చి చూడుడు-కారణము విశేషముగా తెలియును. వరియన్నమును భుజించుచుచేగలుగు దానికంటెను క్యాకర్ ఓట్లు భుజించుచుచే రెండింతలు ఎక్కువగా కండరములు వృద్ధియగును. తొమ్మిదింతలు వరియన్నముచేగలుగు ఆరోగ్యము ఒకేంత క్యాకర్ ఓట్లుచే గలుగును. మీ బిడ్డలకు ఈ రుచిగల ఆహారము నిచ్చి, వారెట్లు పెరుగునది గమనింపుడు.

Quaker Oats

క్యాకర్ ఓట్లు చేతితో తాకబడుట లేదు.

చెన్నపురి బహుధరలు

1925-వ సం॥ జూను నెల 24-వ తేదీ బుధవారము

1. ధాన్యములు			
దనియాలు	బా 1-కి రు 80 0 0	మొదలు	42 0 0 643
బియ్యము	బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలి	ప 48 గలవి రు	18 0 0	15 0 0
నెలూరి	డిటా	15 8 0	17 0 0
డిబ్బి	డిటా	16 0 0	18 0 0
రాసులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
నవ్వులు		20 0 0	24 0 0
2. వస్తుధాన్యములు			
కం ల	బస్తా 1-కి ర 205	12 8 0	18 8 0
సగలు	డిటా	12 0 0	128 0
పెసలు	డిటా	14 8 0	15 0 0
మినుములు	డిటా	16 0 0	16 0 0
ఉలవలు	ర 164	8 8 0	9 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
నవ్వులనూనె	బా 1-కి	154 0 0	155 0
నెయ్యి	మ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురం వేరు నెనగవత్తు	బా 1-కి	55 0 0	60 0 0
ఇతర ప్రదేశము		50 0 0	58 0 0
వేరు నెనగనూనె గానుగ	బా 1-కి రు 186	మి.కా.నూనె	182
ఆముదము	బా 1-కి	188 0 0	184 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చామకనుపు	బా 1-కి	185 0 0	
కురవకుపు		55 0 0	60 0 0
మిరప కొయలు (గుంటూరు)	బా 1-కి	100 0 0	110 0 0
గుంటూరు పొయకట్టు నీలిమండు ములుగు	1-కి రు	50,55	
కాళహస్తీపొయకట్టు		70,75	
తెల్లము	బా 1-కి	85 0 0	45 8 0
చింతవండు	బా 1-కి	40 0 0	60 8 0
5. ఇనుము			
వట్టారకం	బా 1-కి	82 0 0	88 0 0
చదరం		88 0 0	88 0 0
రవుండు		85 0 0	86 0 0
6. లోహములు			
వెండి 100 రులంకిత		71 0 0	74 8 0
జంగారము, తులను	1-కి	21 10 0	21 12 0
నవరము	1-కి	18 8 6	
ఇత్తడి	బా 1-కి	258 0 0	256 0 0
రాగి	డిటా	285 0 0	288 0 0
అస్కాచక్కెర	226 బా. గలవి	88 0 0	88 4 0
7. రంగులు అలిజరైను			
ఆవుకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	64 0 0	70 0 0
తొట్టకృష్ణము	డిటా		
సింహం	డిటా		
గుర్రం డిటా	డిటా	67 0 0	68 0 0
8. దూది			
బొండాపెట్టుబామన	1-కి	రు 800 0 0	
పల్నాడు దూది		240 0 0	
9. నూలు			
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2	పెట్టె 1-కి	7 4 0	
మధుర నెం 12 1/2	పెట్టె 1-కి	4 12 0	
పుష్కరు యేనుగ నెం 8 1/2	పెట్టె 1-కి	7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2	పెట్టె 1-కి	7 4 0	
నూకయేనుగ నెం 20		9 8 0	
జవాబ్ నెం 20		9 8 0	
నెం 40 ఏ తేలిలు అయినను		12 0 0	
వడ్డాక్ నెం 24 1/2		10 0 0	
14 1/2 క్లెయ్ పక్షి		7 6 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం	యీటె	10 8 0	
నెం 22		10 12 0	
నెం 12 1/2 తెన్ని సర్కసు		8 8 0	
నెం 14 1/2		6 12 0	
12 1/2 అలైన్సు		7 6 0	
12 1/2 కోయంబత్తు		7 6 0	
22 1/2 రంగవిలాస		10 0 0	

శీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్తరంజన దాసుగారు

ఆంధ్రదేశము

[కేరళ ఆదినారాయణుడుగారు]

సం. కులకట భారతావనితి గవ్వచంద్రుని తల్లిదండ్రులకు, పలు
 తరతరప్రయోగములై పయియెదురు నున్నవారలకు,
 నుటిలకటాని యాశ్వుయందు గోమలః జాడగ నిచ్చునని
 చూ, కటికిప చిత్తరంజనుని గౌరవనాముని పత్తిరంజనుకొ.
 య. తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

సం. తన సర్వస్వము హైందవోన్నతికి నే ధన్యుండు దాసయి
 జే, సెనో గాంధీవ్రత పూర్తికి కేయనముల దా శిరస్య
 ముట్టవీయెనా, పిన నెనం దుదిదాగనంగరణి స్వేరాసల
 స్థూల్యునకొ, జన నా యుత్తమనాము నాత్మకీడెనుకొ
 కాంతికొ దివికొ శాంతియకొ.

* * * *

[పురిపంపా అప్పలస్వామిగారు]

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

సం. తన సర్వస్వము హైందవోన్నతికి నే ధన్యుండు దాసయి
 జే, సెనో గాంధీవ్రత పూర్తికి కేయనముల దా శిరస్య
 ముట్టవీయెనా, పిన నెనం దుదిదాగనంగరణి స్వేరాసల
 స్థూల్యునకొ, జన నా యుత్తమనాము నాత్మకీడెనుకొ
 కాంతికొ దివికొ శాంతియకొ.

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

* * * *

[జంధ్యాల శివస్వామిగారు]

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

సం. భారత సోదరామిది బట్టగ రానివివాదమొకే
 భారతదేశమే, నాతకను బాక్కుటనునందలొకమాన్యతో,
 తిలకంజరగణేశానందా జన సం దేశములం జెల్పగా, బలి
 మిక్తో పోషి నిర్వరాసులకు సం పాదించ నిచ్చుతలికొ,
 చిలవోప్పకొ జెలయింపగా జననో గా సింజెందు హియూ
 గరకొ, కులకటయుల గాల్పవోయెనో మహా కుటంబునకొ
 వ్యోపురికొ.

పంచరత్నములు

[తుమ్మలపల్లి వెంకటరత్నం గారు]

సీ. ముఖంబుచేపడి, త్రుళ్లి చేపడినట్లు
 లేదుగాంధీకి నింక నేది దిక్కు
 పూటపాటికి లేక, మాటిమాటికి నేడ్చు
 బీదపాదులకింక నేది దిక్కు
 తొడుపుగోల్పయిన తొయ్యలివలె నేడ్చు
 నీదేశమునకింక నేది దిక్కు

పత్రికాపుత్రికతో ప్రబలి నీకయి యెడ్చు
 నేడ్చువారలకు నింకేది దిక్కు.

సీ. చిక్కుమాలినదయ్యె నీదేశమెల్ల
 దిక్కు లేముపాయే? నాదిక్కులెల్ల
 వెల్లనయెగాక నీవును వెదలుకరన
 జిత్తరంజనదాస! సుశ్రీవిలాస.

సీ. బాల్యంబునం గలాతొల్యంబునం గలా
 శాలం జమవంగ జాలినావు

అంతలో నాగక నంతట నింతట
 నెంతయో విత్త మార్చించినావు

ఆర్జింప నేమి! యాయధ్యంబున చిత్తాగ
 బుగము నిశ్చేషంబు చేసినావు

అగ్ని లెనట్టి విద్యాగ్ధుల కర్థంబు
 నెనుకాదకే యిచ్చివేసినావు

సీ. అంతలో నాత్మబుద్ధి మహాత్మ్యబుద్ధి
 నైక్యముం బొందు కతన బరార్థమునకు
 స్వార్థమును భారపోసితి నట్టినికు
 నందమాను బాష్పధార పోయంగవలద.

సీ. న్యాయవాదిత్వ వృత్త్యలంబనము చేసి
 లక్షోపకృత లాభముచేసి

బహురాజకీయనిర్వహణజనరక్ష.
 జాత్యంబుగాఁ దవ్యయంబు చేసి

వ్యంశ్యప్రభుత్వంబు ద్వంసంబుగ నిరర్థ
 కం బటంబు నిరూపణంబుచేసి

బులుకెంపు కులకింపు పలుకెంపుమేడలకొ
 విడిపర్ణశాలకై నెడలి బనలి

సీ. ప్రజలకు స్వరాజ్యదీక్షను బ్రబలజేసి
 వారలదక్షిణతాగ్రహవారణంబు

చేసి దేశంబునకు పేలు చేసినావు
 చిత్తరంజనదాస సుశ్రీవిలాస!

మ. శరదశ్రోవులవృక్షవర్ణ సుఖసంసారం బసారంబకా
 నెయకొ వీడి దరిద్రతాభినివిగా నీవుండి దారిద్ర్యదు
 ర్గరముకొ బాపితి వీవుదేశమున నీ వాధార దేహంబునె
 త్తురులం ద్రుల్లుమఁ ద్రోవులాడునట! లే తోకెందు జిద్రం

[జనా!]

సీ. తన్నుం గానంగ భువినుండి తరలినట్టి
 దాసునికొ దర్శనాంబుజదాసునికొ వి

భానమాచనున శ్రీనివాసు నెలమి
 శ్రీనివాసుండు పమానాను కేసికొనట!

* * * *

"స్వరాజ్యం"

[పల్ల వేంకటశాస్త్రిగారు.]

సం॥ జనుని త్వణియపాదములన్నిధి పద్మసముద్రంబుగా
 నులెడు మహాత్ము బోలుయనమానచరిత్రుడు దేశబంధు నా
 దనదస్యతంత్రవాదియను తాజపుత్రిమండన చిత్తరం
 జను నెదిచాసి తేకొ విచారమునైపుడు? భారతావని!

జే॥ ప్రహేళ మహాము హృదయము నుండజేసె
 తల్లికొన్న ప్రయోగంబు హాదలుగూర్చు
 దాసుహృతి నిన్ను దుఃఖితావాసిం జేసె
 వంగరాజ్యము నీ జంత వంగటిలివో

జే॥ కాలశకటాంగ యువరవడి కాగలేక

చిత్తరంజను సన్నిధి తేరినావె

చిత్తరంజన! భవదీయశిష్యులొకటి

నాదరింపక దుఃఖితావాసి నగుదు.

సీ. స్వరాజ్యదేవతాసంస్థాపనార్థమై

కలదెల్ల దేశంబుకై త్యజించె

శాసనసభ్యతాసంఘముల నెదిర్చి

పాటిత నిజధాటి జాటినాడు

వంగదేశమునందు సింగంబు కల దను

భయమును గలిగించె పాలకులకు

ఎట్టులే స్వాతంత్ర్య మేదోయొకిండుకర్ణి క

మార్గంబు గన ప్రజామాంద్యమునను

జే॥ పూర్తి కాదయ్యె నని ప్రజాభాగ నిలిపి

పరమపురుషుని దరిజేర బావికార్య

సిద్ధసంకల్ప దేవు నా సిద్ధమూర్తి

శాంతిజయనెట్లు హృత్పటాశాంతమునను.

కవనంబుం గడు దేశభక్తియును వాక్పూర్వము స్వేటి సం

ప్రవనీయంబున త్యాగముం గలిగి మాతా! మీకు స్వాతంత్ర్యమై

భవముంబుగూర్చెద నంబు చాటిన మహాప్రాణాండు శ్రీ దాసుగో

రవము నిల్చగ నెల్లదేశాల నే బ్రాభింతు సత్రాంతమున.

* * * *

కర్నూలు

(ఒకవిలేఖరి)

జూను 20:— కర్నూలు పట్టణ శ్రీ గాంధీ
 మైదానములో క్రితీశేఖులను దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి
 ఆకాలమరణము గురించి నొక బహిరంగసభ జరిగినది. అందు
 లో పట్టణ ప్రాముఖ్యులయినట్టి (1) మహారాజరాజశ్రీ మేడం
 వెంకయ్యశ్రేష్ఠిగారు (2) రా॥ రా॥ గరికపాటి వెంకన్నశ్రేష్ఠి
 గారు (3) రా॥ వక్కేలు నారాయణమూర్తిగారు (4) రా॥
 వక్కేలు కామగారి రామచంద్రరావుగారు (5) రా॥ జూలూరు
 రామయ్యశ్రేష్ఠిగారు (6) రా॥ చెట్టి గిద్దయ్యశ్రేష్ఠిగారు (7)
 యిల్లూరు సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారు (8) మారి వెంకటసుబ్బయ్య
 శ్రేష్ఠిగారు (9) రా॥ పల్లంపంతులు రామచంద్రయ్య ఆనరరి
 మేజిస్ట్రేటుగారు (10) నైపు వెంకట్రామశ్రేష్ఠిగారు (11)
 గుండా సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారు (12) యికెక్కాల వేంకట సుబ్బ
 య్యశ్రేష్ఠిగారు (13) యలకరామ వెంకటశేషయ్య శ్రేష్ఠి
 గారు (14) రా॥ వక్కేలు కొత్త అచ్చయ్యశ్రేష్ఠిగారు పి. పి.
 డి. యత్. (15) యికా వగయిరా బ్రాహ్మణులున్ను వైశ్య
 రత్నములున్ను మహమ్మదీయులున్ను ముగ్ధులవి నచ్చి సమావే
 శముయి యుండిరి. సభకు రా॥ గరికపాటి వెంకన్నశ్రేష్ఠి
 గారు అధ్యక్షుర హొందిరి. వక్కేలు నారాయణమూర్తిగారు
 మృదుమధురవాక్కులతో క్రితీశేఖుల జీవిత చరిత్రమును
 సభవారికి ఆంధరికి మిక్కిలి దుఃఖకరముగా నుండు అంతములను
 ఉపన్యాసరూపముగా చెప్పెను జనులనుసన్నులను ఆనరించిరి.
 ఆటుతరువాత యాక్రిందితీర్మానములు అనగా " (1) దేశ
 బంధు చిత్తరంజనదాసు మహాభాగి! సర్వసంగపరిత్యాగియు
 అయియుండి దేశోద్ధారణ నిమిత్తమయి పాటుపడుచుండగా
 వారియొక్క ఆకాలమరణమునకు యాసభవారు మిక్కిలి వ్యసన
 పడుచున్నారు." అను తీర్మానమును వారు చెప్పినపిదప
 కామగారి రామచంద్రరావుగారు బలపరిచిరి. పిదప రెండవ
 తీర్మానము అనగా "భారతమాత మిక్కిలి కష్టదశలో తన పు
 త్రులమును గోలుగోయించుటకు యాసభవారు యంతయు
 చింతిల్లుదు, హరిత్యాగమును ఆచరకముగా గయికొని, ఎల్లరు
 కావ్యరూపకముగా నుండించి వారి ఆత్మను శాంతిజేహుటకు
 ప్రయత్నము ప్రార్థించుచున్నాడు. ఈతీర్మానమును వక్కేలు
 అచ్చయ్యశ్రేష్ఠిగారు ప్రతిపాదించగా హాజరగు మేమారుభాగ
 దోస్తాను రమాలుకాను సాహెబుగారు బలపరిచిరి. పిదప అచ్చ
 య్యశ్రేష్ఠిగారు ప్రతిపాదించి (2) తీర్మానమును అనగా క్రితీశే
 ఖులయిన చిత్తరంజనదాసుగారి ఆకాల మరణమునకు మిక్కిలి
 వ్యసనపడుచుండు, వారి ఆత్మను శాంతిజేహుటగాక యనిద్రవమును
 బ్రాభింతును యాసభవారి సానుభూతిని వారి మేలుంబునునకు
 అందజేయవిధమును అధ్యక్షులను సభవారిని కోరిరి. ఈయె
 క్కతీర్మానమును రా॥ మారి వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠిగారు
 శివుడు శ్రీరామపంతులుగారున్న బలపరిచిరి. సభవారందరూను
 ఆహూదించినపిదప సభ ముగిసెను.

వెలువడినది!

త్వరపడుడు!!

కలువడినది!

క్రొధననం వత్తురాదినంచిక వెలువడినది!

ఆంధ్రమహాజను లనుగ్రహించిన యమూల్యములగు వ్యాస రాజములతో ఒప్పియున్నది. విషయ విభజనము గావించబడినది. బెల్గాము జాతీయసభకు సంబంధించిన చిత్రములు, ఇతరఆంధ్రదేశసంఘములయు, మహాజనులయు, వ్యాసకర్తలయు చిత్రములును గలవు.

ఇందలివ్యాసము తెల్లవిధముల నాంధ్రుల విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోడు పడగలవు. దిగువనున్న విషయానుక్రమణిక యీసంచిక విలువను చాటగలదు. ఆంధ్రమహాశయు తెల్లరు నీసంచికను స్వీకరించి దీనివలని ప్రయోజనము బడయదగుదురు.

మిగుల పరిశ్రమను కైకొని అమూల్యములగు వ్యాసములను వ్రాసి యీసంచికా ప్రకటన మందు మా కెంతయు తోడ్పడిన కంజిత పర్యులకు కృతజ్ఞతతో వందనముల నర్పించు కొనుచున్నాము. ఈ

విషయానుక్రమణిక

ముఖపత్రము—విషయనూచిక - పంచాంగము, ప్రస్తావన—పత్రికాధిపతులు, చరకాష్టకము - మంగిపూడి వెంకటేశ్వరగారు (ప), క్రొధన - బుర్రాబాలకృష్ణశాస్త్రిగారు - సాక్షి మంగపతిరావుగారు (ప), క్రొధనవత్సరాభినందనము - దోహా వేంకటస్వామిగుప్తగారు (ప), పూవులతోట - వేదము వేంకటకృష్ణశర్మగారు (గే), కీ. శే. దామెర రామారావుగారు, పుట్టి పెరుగుచు నుంటిని భువనమందు - శొంతి శ్రీపతి శాస్త్రిగారు (ప), ముప్పదితొమ్మిదవ దేశీయమహాజనసభ, బెల్గాము - మహాత్ముని ఆధ్వర్యోపన్యాసము, తీర్మానములు, రాత్రి - సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు (ప), మాంటేనుమహాశయునకును హిందూదేశమునకునుగల సంబంధము - మోచల్ల రామకృష్ణయ్యగారు, సత్యాగ్రహ - జంధ్యాల శివన్నశాస్త్రిగారు (ప), మధుమాస గీతము - పోహూరి రామచంద్రరావుగారు, గ్రామజీవనము - కోన వేంకటరామేశ్వరగారు, పోతన - (తిరుగుబోతు) (ప), అసహాయోద్యమచరిత్ర - పేటి చినవరహనుగారు, సంక్షిప్త చరిత్రము - సో. సూర్యనారాయణశర్మగారు (ప), స్వరాజ్యసంపాదనయందు స్త్రీల విద్యుత్ కర్షణము - శ్రీమతి పులవరి కమలావతీదేవిగారు, వంశప్రళయ - వెలగపూడి దానయ్యచౌదరిగారు (ప), అసహాయోద్యమము, పూర్వోత్తరభాగములు - భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు, చెన్నరాజధాని విషయములు - సింగంపల్లి వేంకటాద్రిగారు, కావ్యము: నీతి - దువ్వూరి రామిరెడ్డిగారు, ప్రత్యక్షము - దుగ్గమహాంతి సీతారామశర్మగారు (ప), యెంకిపాటలు - పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రబాలరామాయణము - ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారు (ప), దుర్గాగర్వ - అష్టావధాని మైనంపాటి హనుమంతరావుగారు (ప), గ్రంథరచనము - కవికొండల వేంకటరావుగారు కలి విడంబనము - మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు (ప), కవితా ఋణవిముక్తి - శ్రీమాన్ పాతనాయక సూర్యనారాయణకవిగారు (ప), ఆంధ్రపదముల యర్థవైచిత్రీ - విద్యాన్ దువ్వూరి వేంకటరమణశాస్త్రిగారు, వియోగరాధిక - శ్రీశేషాద్రిరమణకవులు (ప), కవిత్వము - ఉద్రా అలీషాకవిగారు, చిన్ననాటిశ్రేష్ఠ - కలశపూడి శ్రీకైలసుగారు (ప), ఆంధ్రవాద్యయ పరిణామము - కావ్యతీర్థ మద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మ్యశాస్త్రిగారు, నిత్యసుఖము - పొన్నలూరి నరసింహంగారు (ప), శిశువులు - భాష - కొప్పరి నారాయణమూర్తిగారు, కృష్ణుడు - శ్రీపాద జోగి సోమయాజులుగారు (ప), వన్నయభిట్టు భారతములోనియతులు - చిలుకూరి నారాయణరావుగారు, వనలక్ష్మీవనంత విలాసము - నేమాన సూర్యప్రకాశకవిగారు (ప), కనుపల్లి అబ్బునూమాత్యుడు - చింతలపూడి శేషగిరిరావుగారు, ఆత్మార్పణము - జనమంచి సీతారామస్వామిగారు (ప), మేఘసందేశము - రావు వెంకటరావుగారు, ఈశ్వరా రాధనము - బాలకవి అల్లంకెట్టి అప్పయ్యగారు (ప), కవిరాజలాక్ష్యనము - వేంకటశేషేశ్వరులు (ప), శివరాత్రి మాహాత్యము - బండారు తమ్మయ్యగారు, వ్యాజ్యోక్తి చమత్కారము - కావ్యకలానిధి చిదంబరశాస్త్రిగారు (ప), భాగవతప్రాశస్త్యము - నేపూరి లక్ష్మీనరసయ్యగారు, శ్రీపరమేశ్వరస్తుతి - విద్యాన్ కట్టి సాంబమూర్తిశాస్త్రిగారు (ప), శ్రీకృష్ణుడు - గయోపాఖ్యానము - పాలకోడేటి వెంకట్రామశర్మగారు, శ్రీకృష్ణపరమాత్మ - రాధ - బుక్కపట్నం తిరుమల నరసింహాచార్యులుగారు (ప), రామాయణ నీతిసారము - యడ్లపాటి వెంకటసుబ్బారావుగారు, ఆంధ్రలక్ష్మీ నృసింహ

సంచికయందు స్థలాభావముచే ప్రకటితములు గాని వ్యాసరాజముల యొక్క రచయితలను మన్నింప మిక్కిలి వేడుకొనుచున్నాము.

ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు పోస్టేజీతో సహా 1-4-0, వారపత్రిక చందాదారులకు పోస్టేజీతో సహా 1-8-0, ఇతరులకు పోస్టేజీతో సహా రు 2-4-0 లకు నీసంచిక లభించగలదు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రితము లైనవి. పలసినవారు త్వరగా మాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

వై ధరలకు చందాదారులకు వి. పి. గా సంచికను పంపుకొను చున్నాము. అక్కరలేని చందాదారులు మాకు వెంటనే తెలుప గోరుచున్నాము. ఊరకుండి వి. పి. లను క్రొప్పగొట్టి మాకు వ్యయ ప్రయాసలను గల్గించకుండ మజిమజీ ప్రార్థించుచున్నాము.

స్తోత్రము - తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరిగారు (ప), రామాయణము - భారతము క్రొత్తపల్లి సూర్యరావుగారు, జానకీహామనులు - "ఒకసోదరడు", భిష్మప్రళయ - మండలేముల వేంకటశాస్త్రిగారు (ప), జీర్ణవస్త్రములు - పోహూరి రామచంద్రరావుగారు, ఎటులును మెచ్చుకొనుటయొ యెఱుంగనవచ్చు - ముక్కపల్లి వేంకటనారాయణగారు (ప), యుగములనుండి నీశాసకు కనిపెట్టుకొనియుంటిని - ఆదివి బాపిరాజుగారు, ద్యోయానము - తాపీ ధర్మారావుగారు (ప), విన్నకోటపెద్దన - విద్యాన్ కట్టి సాంబమూర్తిశాస్త్రిగారు, వేమనకాలము - వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు, ఎండ మావులు - సాహిత్యసర్వస్వ శి. యక. శర్మగారు (ప), తిక్కనవలెచరిత్ర - ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు, నిజమూర్తి - పరిశోధనోద్యమము - శ్రీశేషాద్రిరమణకవులు, గాలిపటము - పూడిపెద్ది వెంకటరమణయ్యగారు (ప), ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞుల లక్షణములు - కామూరి లక్ష్మణారావుగారు, విశ్వకల్యాణము - పెనుమర్రి వెంకటరత్నముగారు (ప), ఆధ్యాత్మరామాయణకర్త సుబ్రహ్మ్యశాస్త్రికవి - మద్దులపల్లి సుధాబ్రహ్మ్యశర్మగారు, విజయనగరరాజులమరణము - కుంమారి ఈశ్వరదత్తుగారు, అతిమూఖియన సీత - సీరిసి ఆంజనేయులుగారు (ప), శాసనములు - చరిత్ర - మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారు, కందుకూరి రుద్రకవీంద్రస్వప్న - కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావుగారు (ప), శాసనావళి సి. ఆర్. కృష్ణమాచార్యులుగారు, ఆత్మానందము - కలవచిడు వేంకటరమణాచార్యులుగారు (ప), డాక్టరు అప్పారెడ్డిల లక్ష్మీనారాయణగారు ఎస్. ఏ., యస్. యమ్. యు. - శారవ, శిబిరీరీక్షణము - కొణిదేన బాలకృష్ణయ్యగారు (ప), అష్టాదశపురాణములు - శ్రీ దై. కోటేశ్వరశర్మశాస్త్రిగారు, నేనాని - పంచదారం వెంకటసుబ్బయ్యగారు (ప), సంస్కృతసాహిత్యములో కామశాస్త్రమునకుస్థానము - పండిత పురాణం సూర్యనారాయణశ్రీధరుగారు, భేకము - మొసలికంటి రామబాయిగారు (ప), ద్వావింశతీపురిపథకము - దువ్వూరి జగన్నాథశర్మగారు, ఎలనాని - టి. చలమయ్యప్రసాదరావుగారు (ప), రసశత్రుసారము - కామరూపి వృత్త్యంజయవర్మగారు, సనాతనాంధ్రులు - మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు (ప), బ్రహ్మమూర్త్యులు లేక వేదాంతసూత్రములు - చిలుకూరి వీరానధానులుగారు, వరదుడు - ఏనుగు తమ్మిరాజుగారు (గే), శ్రీకృష్ణాశ్రమము, పెదపాలెము - నల్లపాటి హనుమంతరావుగారు, పంచమ విలాపము - పులివెందుల అప్పలస్వామిగారు (ప), అస్పృశ్యమూర్తి హరిదాసు-జనమంచి సీతారామస్వామిగారు, మాలక్కిల్ - దోహా వెంకటస్వామిప్రగారు (ప), నిడుచువోలు వేంకటరమణగారు దేశీయరంగులు-చక్కలంక అమృతరావుగారు, శ్రీచేంకణాదిత్య కవన ప్రశంస-అహింస-పెమ్మరాజు లక్ష్మీపతిగారు, విజయనగర సామ్రాజ్యసతనము-కామూరి వీరభద్రేశ్వరరావుగారు (ప), బ్రహ్మదేవుని నియంపరీమాణము - మన్నవ వెంకటకృష్ణశర్మగారు, కవిబ్రహ్మ - కొణిదేన వెంకటనారాయణగారు (ప), స్వప్నములు - పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు. కోయిల - పంగనామలరామచంద్రరావుగారు (ప), పక్షిణాది తెలుగు - కొన్ని పాతకీర్తనలు - వేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు, జగత్తులోని భావపరిణామము - గాడేపల్లి సూర్యనారాయణశర్మగారు, ఆంధ్రపత్రిక ఉగాదినంది కలు - సత్యనపల్లి హనుమంతరావుగారు, ఆశ - సుధానిధి (ప), చిత్రముల వివరణము.

చిత్రములు:— బెల్గాము జాతీయసభా నాయకులయు, సభాభవనాదులయు, ఆంధ్రదేశసంఘములయు, ఆంధ్రమహాజనులయు, వ్యాసకర్తలయు, చిత్రములు ముద్రింపబడియున్నది.

మేనేజరు,

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము. 7, తంబుకెట్టిపల్లి, నాగపాడు

ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు మనకర్తవ్యము

బందరు బహిరంగసభ

నాయకుల ప్రసంగములు

బందరు, జూన్ 20:—మా జిల్లా ఖిద్మత్‌దార్ బహారణ్ మహతార్ గారు ఇటీవల వచ్చిన శ్రీయుత కొంప వెంటటప్పయ్య పంతులుగారు, శ్రీయుత కాగేశ్వరరావు పంతులుగారు శ్రీ యశ్వంతి సాంఘిక ప్రయత్నముగారు మరియు శ్రీయుత శేషచంద్ర రామదాసుపంతులుగారును బందరు పట్టణ కాంగ్రెసు కార్యకర్తల కలహాసభల క్రింద ప్రయోజనమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

శ్రీయుత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షత నిర్వహించిరి.

ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు అంగికార బంధువుగా ఉండియున్నవి. గాంధీ మహాత్ముడు దేశవంశియును సర్వసంపాదకుడైన ప్రభుత్వము కలసికేయమైనాడు. ఉపన్యాసములు వినుటకు వేలవేల వచ్చుచున్నను క్రియశీలము మాన్యముగా ఉన్నది. గాంధీ మహాత్ముడు దేశమునందు ఉన్న అంశములను వివరించుచు ఉండియున్నది; ఇప్పుడు దేశబంధువాడు వినిపించినాడు. ఈస్థితిలో నిరుత్సాహము ఎక్కువగా ఉండియున్నది.

గాంధీ మహాత్ముడు అంగికారమును గూర్చి చెప్పిన మాటలు వినుచున్నారెవరుగా ఉండియున్నది. 'నా ప్రేమాన్నద మయిన ఆంగ్లాదేశము' అని నడిపినప్పుడు ఆయనకు ఆంగ్లాదేశముపై ఎంతటి ప్రేమ ఉన్నదో విచారించండి. హిందీప్రచారకుడు డి.ఎ.ఎ. మహతారు కొంతప్పుడు రాజకీయమునకు విడుదలై వెళ్ళినప్పుడు ఆయన అడిగినారు. అల్పజ్ఞుడను. 'కే' కేమి చేయగలవని చెప్పినారు.

మన కలహములను మాచి ప్రభుత్వము ఎక్కువ నిరంకుశముగ ప్రవర్తించుచున్నది. రీడింగ్ ప్రభుత్వము ఇంగ్లాండువెళ్లి యేమో మాట్లాడుతే తనదనుకుంటే అదేమి కనబడలేదు. ఇంక మన ఎన్నోమలు పనికేసే 'కే'మి వచ్చేటట్లు కనుపించుట లేదు. అంత విషయముతో సంబంధమున్నది. విషయముగలమనిషి యేమి చేయలేడు. అట్టి పరిస్థితి ఎవరు చూచినను కష్టములే కనిపించును. కాని మనముతో క్రిందిపాటు లాభములేదు. ఇప్పుడు మన కర్తవ్యమేమిటి? ఇంతవరకు మనవాళ్లు వేసకుంటే జైలుకు వెళ్లి అంతకన్నకష్టముల పాలై నదింతయు వ్యధచేయవలసినదే నామమా? లేక మనకు దీక్షతో కృషిచేసి దేశబంధు ఏవిధముగ ప్రాణము ఆర్పించినాడో ఆప్రకారము చేయవలెనా? గాంధీ మహాత్ముడు నిరుత్సాహము చెందక ద్వితీయత ఉత్సాహముతో కృషిచేసి ప్రయత్నముచేయుచున్నాడు. ఈపాట్లను పరస్పరము పోల్చుటకుంటే వారివారికి ఉచితమున తోచు పనిని ఎవరు ఒక్కటే పట్టుకట్టి పనిచేయుట ఉత్తము. దానిని గాంధీ కృషి కి మహాత్ముడు సంతకముగా సహాయము చేసినది చెప్పుచున్నాడు. ఇప్పుడు ప్రతివాడు ఏదైన దేశముతోను పనిచేయవలసినదనియు వచ్చినది. దానిని బాధించినది సభలలోని ఉపన్యాసము లిచ్చి ప్రయోజనము లేదు. పనిచేయుట చాల ముఖ్యము.

శ్రీ కొంప వెంటటప్పయ్యపంతులుగారు

ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గూర్చి ఉపన్యసించువాడగు. ప్రభుత్వము పర్యవేక్షణ అయినపుడు రాజకీయములనుగూర్చి ఎవరు యేమి చెప్పటకు వీలులేదు. పరిస్థితులు చాల క్లిష్టముగా ఉన్నవి. రాజకీయములలో అనేక పాట్లు ఏర్పడినవి. కేంద్రప్రాయము లేర్పడినది. అంజరికి స్వరాజ్యవాంఛ ఉన్నప్పటికి దాని సాధనకు కావలసిన ధైర్యసాహసాలు లభించుట కొంతకష్టమే. 1921 ప్రజలందరూ అత్యుత్సాహముతో కృషిచేసినారు. కాని సామాన్యులకు విచారించిన ఇంతకష్టములలో బాతీయభావము ప్రబలి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వపక్షి మాన్యుట చాల దుర్లభకార్యము. అది సాధించలేక పాతీయని నిరుత్సాహమును దానియొక్క సాధకభాగములను, పరిస్థితులను గమనించలేని బుద్ధిమాంద్యమే కారణము కాని ఇది పట్టుకట్టి చేయవలసినకార్యము.

నాయకులలో కూడ భేదాభిప్రాయములు ప్రబలుటవల్ల ప్రజలు ఏదియు నిర్ణయించి చేయజాలకున్నారు. 1921 లో

ప్రజలు కొనిభరింపరాని కష్టములకు పరితమయ్యే ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించగల శక్తిని సంపాదించిరి. ఇప్పుడైనను తగిన ప్రోత్సాహమును కలగజేసిన ప్రజలు తయారు కాగలరు. నాయకులలో గల వివిధాభిప్రాయములే అడ్డు తగులు చున్నవి. ప్రభుత్వమును వారు ఏకాభిప్రాయమునకు రావలెను. వారిలో అట్టివాంఛ లేకపోలేదు.

మననాయకులు రాజకీయములలో సక్రమాందోళనము చేయవలెననెదరు. దేశీయమహాజనసభ 38 సంవత్సరములు సక్రమాందోళనముజరిపి తీర్మానములుగావించినది కాని అది నిష్ప్రయోజనమైనది. భారతదేశములోని 80 శేల ప్రజలు సమాజేతమును సక్రమాందోళనము నిష్ప్రయోజనముని అసహాయాద్యమును తీర్మానించినారు. అది కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట మొదట ఏకాభిప్రాయముగా ఉన్నవారిలో గొండులు జైలులోనుండి వచ్చిన తర్వాత కాసనసభలలోగూడ ప్రవేశించి నిరాకరణనాగ్నము అవలంబించి ప్రతిఘటనములు గావించవలెనను ఉద్దేశముతో స్వరాజ్యపార్టీ అని యేర్పడినారు. తదితరులతో చేంజర్స్ అని పిలువబడినారు. ఆప్రకారము వారు ప్రతిఘటనములు గావించి ముగ్ధపరగణాలలోను, బెంగాలులోను ద్వంద్వప్రభుత్వము లాభములేదని స్పష్టీకరించినారు. అది ఎడటనే బయలుపడినది కాని భారతదేశములో స్వరాజ్యముగలదను ఇతర దేశములందలి దురభిప్రాయమును పోషించినారు. ముఖ్యముగ నైహుదాసుగార్లు ఈవిషయములో కంకణము గట్టుకొని పనిచేసినారు. చివరకు ప్రభుత్వమువారిని వారంతలు వారే ద్వంద్వప్రభుత్వము తీసివేసినామని అనిపించారు. దానినిగోటివీధిములో ఇది చాల ఘనకార్యమని చెప్పక తప్పదు.

కొద్దిరోజులక్రిందట గాంధీ దాసుగార్లు డార్జిలింగ్ లో కలిసి సంగ్రహించి ఒక ప్రకటన చేస్తారని అనుకున్నాము. అది వలన సభలమయినదో లిఖితరూపమునకు వచ్చినదో లేదో తెలియదు. ఇట్టి పరిస్థితిలో రాజకీయమును గూర్చి ఇతరులకు నిర్ణయించి చెప్పట చాల సాహసము. కాని అందఱు కాంగ్రెసులో చేరవలెననెడి ప్రయత్నముచేస్తే చేయవచ్చును. ఈ విషయములో కొందఱు మూలచందా తీయవలె ననెదరు. సక్రమాందోళనము అవలంబించవలె నని సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ మొదలయినవారు కోరెదరు. కాని ఇది చెప్పడు జరుగనేరదు. ఏలయన ఇదివరకు ప్రయత్నించినవారి లాభములేదని తెలుసుకొని ఇప్పుడు మరల ప్రయత్నించినవారమును గ్రహించి, ఆచరణలో అనుకూలమని తెలుసుకొని యీ అసహాయనాగ్నమును త్యజించుట సాధ్యముకాదు. ప్రజలలో స్వరాజ్యకాంక్ష బాగా ఏర్పడినది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వముమీద తిరస్కారభావము గాని ప్రార్థించి స్వరాజ్యము పుచ్చుకుందామను భావము లేదు. సక్రమాందోళనము అవలంబించిన సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ మొదలయిన మంత్రులు సహితము ద్వంద్వప్రభుత్వలాభము లేదని అభిప్రాయమిచ్చినారు. లిబరల్ పార్టీతో కలియుటకు వారికి నాకొకో ఆపరేషన్ బొత్తుగ నిట్లు. మూలచందా మఱికోదఱకు పనికిరాదు. అన్ని పార్టీలను ఏకమార్గమునకు తీసికొనివచ్చుట సాధ్యముకాదు. సర్వజనులకు సంబంధించినది స్వరాజ్యము. ఏకొద్దిమంది నాయకులలో కలిసి ప్రయోజనములేదు. ఏకొద్దిమందో సక్రమాందోళనముచేసినను ప్రభుత్వము లక్ష్యపెట్టదు. ప్రజాశక్తి విజృంభించినప్పుడే ప్రభుత్వము ప్రజలమాట వింటారు. డాక్టరు ఆనీబీ సెంటుకూడ తన బిల్లును కాంగ్రెసులో పెట్టి అంగీకరింపజేయవలెనని ప్రయత్నించుచున్నది. లేనిచో ఆమెమాట వినువా రెవరు?

స్వరాజ్యములోనే స్వతంత్రము, డొమినియన్ స్టేటస్ ఇమిడియున్నది. ఏమార్గము అనుసరించి కృషిచేసిన ప్రజలయుత్సాహము విజృంభించగలదో ఆమార్గము చూడవలెను. మరల సక్రమాందోళనమని చెప్పినదానివల్ల ఏమాత్రప్రయోజనముండదు. ప్రజలలో ఉత్సాహము ప్రసరించిన దని నిస్పృహతో క్రుంగిపోయిన లాభములేదు. ఎప్పుడయినా స్వరాజ్యము రావలెనంటే కాసనోల్లంఘనము ముఖ్యమార్గమని అందఱు ఒప్పుకొన్నారు. దానివంటి మహానాయకుడున్నచో దానిని తప్పకుండ నడిపించెడివాడు. కాని ఎప్పటిప్పటికి అవసరములబట్టి మనస్సులు రాకపోరు. ఆయన ఎప్పుడు తనదేశమే సర్వస్వమని యెట్లు కార్యము సాగించినాడో అటులనే మనముకూడ నిరుత్సాహపడక కలము ఈశ్వరాయత్రము చేసి కృషిచేయవలెను. శైబ్యము వదిలి పెట్టవలెను. ఎట్టి కష్టము వచ్చినను మహానాయకుడు పడిపోయినను కార్యము సాధించవలెను. "ప్రారంభింపరు నీచమానవులు" అని భగీరథుని చెప్పినట్లుగా మనము పూనుకొనిన కార్యమును సాధించువరకు విడువకుండుటయే ఉత్తమముగణము.

కాంగ్రెసు నాయకులందరూ సమాజేతమై యేదైన నోక కార్యక్రమము నిర్ణయించక పూర్వము ఖిద్మత్ ధరించుట మూలమునకు మనధర్మమై యున్నది. ఖిద్మత్ ధారణయొక్క లాభనష్టము తెలుస్తున్న కేవలము దేశభక్తికావనగా నైన ఖిద్మత్ బట్టలను ధరించవలె. మూలముకవలె. ఇదే వ్యక్తికి దేశమునకు కూడ ముక్తిని ఇస్తుందని గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినాడు. అందువల్ల అందఱు ఒకతేజును అవలంబించి ఒక దృఢవ్రతమును చేసిన వార మగుదుము. దానియందు చాలశక్తి గలదు. రామమంత్రిము ఉపదేశము చేయుట సులభము. కాని దానిని ఉపాసనచేసి దానిఫలితమును చలుసుకొనుట చాల కష్టము. చెప్పట సులభమే అనుష్ఠానమే ప్రధానమైనది. ఇంత ఖిద్మత్ రంతుల స్వల్పకార్యము చేయ లేకపోయిన దేశముకొరకు మన మేమి చేయగలము? ఖిద్మత్వల్ల ప్రయోజనము లేదనువారితో వాగ్వాదము పనిలేదు. ప్రయోజనము కలదని నమ్మినవారే దానిని ఆచరించవలెనని కోరుచున్నాను.

స్వరాజ్యము కావలెనంటే గాఢమైన ప్రయత్నము దీక్షలేనిది కార్యసిద్ధి కాజాలదు. కాంగ్రెసు తీర్మానము మంచిదికాదని చెప్పవచ్చు. దానిని మార్చవచ్చును. కాని 40 సంవత్సరములనుండి అవిచ్ఛిన్నముగా పనిచేయుచు 38 కోట్ల జనులకు కేంద్రసంఘముగా నుండు ప్రపంచములో అట్టి ప్రతిష్ఠాపన మరియొకటి లేదనిపించుటకంటే ఉండే కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను తిరస్కరించి దానిలో చేరుట నామనస్సాక్షికి వ్యతిరేకముగా ఉన్నదని ప్రతివాడు చెప్పటకు అధికారము లేదు. అధికారము గల యే మహాపురుషుడో అనగలదు. గాను వంటి మహానాయకు ధిక్కరించిన తన అభిప్రాయమునకు తగిన బలము ఏర్పరుచుకొని దానిని స్వాధీనము చేసుకొన్నాడు. డాక్టరు బీసెంటుకూడ తనబిల్లు కాంగ్రెసులో ఆమోదింపబడవలెనంటున్నది. ఏది జరిగినా, కాంగ్రెసు ద్వారా జరిగితేనే గౌరవము విలువ ఉన్నది. దానిని కూడ కాంగ్రెసు ఆమోదము పొందె. కాసనసభలలోనికి వెళ్లి నాడు. కావున ఎన్ని భేదాభిప్రాయములున్నను కాంగ్రెసులో చేరుట ప్రతివానియొక్క ముఖ్యధర్మము. మితవాదులు కాంగ్రెసులో చేరకపోతే వారిమాటకు విలువ మితముగానే ఉంటుంది. మూలచందా ప్రతివారు ఇచ్చి కాంగ్రెసులో చేరితేనే గౌరవమున్నది. విద్యాధికులు ముఖ్యముగ యీవిషయమును విచారించవలెను. అదియు ప్రతివారిని నడకమని నిర్బంధించలేదు. ఇప్పుడైన పడకవచ్చును. లేనిచో నడికన నూలు కొని ఇవ్వవచ్చును. రాజకీయములకు మాతృస్థానములో చేరకపోతే రాజకీయముల గూర్చి ఇతరులు మాట్లాడుటకు హక్కులేదని చెప్పవలసి వస్తుంది.

మన ఆంగ్లాదేశమునకు ప్రతిష్ఠ తెచ్చినవాడు గాంధీ. ఆయన త్వరలో మనదేశమునకు రానున్నాడు. ఆయన ఆంగ్లాదేశము తనకు ప్రేమాన్నదమైనదని చెప్పుచున్నాడు. మనదేశములో తగాదాలు ఉన్నాయి అంటారు. తగాదాలు ప్రతిచోట ఉంటాయి. ఇది యొక ఘట్టం ఎప్పుడో ఒకప్పుడు యీ ఘట్టం రావలసిందే. కాబట్టి ఇది పోయి మరల మరియొక ఘట్టం వస్తుంది. కాబట్టి మారంత ఆంగ్లాదేశము గౌరవము నిలవబెట్టవలెనంటే కాంగ్రెసులో సభ్యులు కావలెను; నూలు పడకవలెను.

శ్రీవేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు

ఈవిశాల భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమునకై కృషిచేసే యుద్యమము ఒకనాడు ముందుకు నోకనాడు వెనుకకు పోవుటలో ఆశ్చర్యములేదు. వందలకొలది సంవత్సరములు కృషిచేసిన గాని స్వరాజ్యము లభించలేదు. కొన్ని దేశములకు, ఈ మహాద్యమమునకు వృద్ధి క్షయములు రావచ్చునుగాని మనము నిరుత్సాహ పడవలసరములేదు.

నేను ఇటీవల తిరిగినప్పుడు చూడగా గ్రామముల దుస్థితి చాల విషాదము కలిగించినది. ప్రతిచోట పార్టీలు, ఒకయింటి మీది కాకి మరియొక ఇంటిమీద వాలకూడదు; జాతీయభావము లేదు. ఈ గ్రామముల దుస్థితి బాగుచేసినగాని మనకు నిజముగా ముక్తిలేదు. పూర్వము ప్రతిపూర్ణ చిన్నబడుట ఉండేది. బాలరామాదులు బాలశిక్ష మొదలయ్యచి చెప్పేవారు. ఇప్పుడు అవిపోయినాయి. ఇప్పుడు కంపల్లరీ ఎడ్వోకేట్ వకొకెచ్చి పెట్టారట. ఉన్నవి చచ్చిపోవునంతవరకు ఉరుకొనుట, తర్వాత తాము నూతనముగా తెచ్చిపెట్టుతున్నామని చెప్పటం, అటులనే పూర్వము ప్రతిగ్రామములో చైద్యుడు యే ఆచార్యులుగో ఉండేవాడు. ఆయనను అందఱు ఆదరించేవారు. ఆయన అందఱితెదర్చుము చేసేవాడు. ఇప్పుడు పానుగల్లు రాజాగారు డిస్పెన్సరీని పెట్టటానికి స్త్రీము. ఇవన్ని ఆఖరువల్ల చేస్తారట. ముందు జరుగవలసినది గ్రామ పునర్నిర్మాణము.

అది చేసినగాని లాభములేదు. దాని యిష్టముగ్రహించి అందుకు దీక్షగా వారంతోజుల కృషిచేసి సామ్యు 8 లక్షలు గ్రహించినాడు. గ్రామములను బాగుచేయనిది కాంగ్రెసు, ఇసుకపై కట్టినఇల్లు కాగలదు. ఏపదిగ్రామములో కలిసి యొక ప్రచారకుని యేర్పాటు చేసుకొని గ్రామములస్థితి బాగుపరచు మండేట్లు చూడవలెను.

ఇప్పుడు గవర్న మెంటుకు మనమంటే లక్ష్యము లేవన్న మాట నిజము. 1921 లో కొంత ఉన్నమాట నిజమే. ఇప్పుడు అంతకలహమునల్ల వారికి ఎక్కువ అవకాశము కలిగినది.

1924 లో స్వరాజ్యపార్టీవారు ఒక డిమాండు చేసినారు. అది స్వయంనిర్ణయముగ్రామము అనుననొంది మనకు కావలసిన హక్కులకు కోరారు. ఈసంవత్సరము కాలములో దానిని గవర్న మెంటువారు ఎంతవఱకు లక్ష్యము చేశారో చూడవలెను.

హిందూదేశ పరిపాలనావిధాన నిర్ణయవిషయమున స్వయంనిర్ణయం కోరితే గవర్న మెంటు అసెంబ్లీవారు వద్దని తిరస్కరించినప్పటికి లీకమిషన్ యేర్పాటుచేసి సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగుల జీతములు ఎక్కువ చేసినారు. వానిని వెంటనే అమలులో పెట్టారు. సివిలు ఉద్యోగులను ప్రజలెప్పుడు కోరుటలేదు. బర్మెన్-హెడ్, రిడింగ్ ప్రభువులు విద్యాలయములకు వెళ్లి విద్యార్థులను సివిలు సర్వీసులోనికి రావలెనని ప్రోత్సహ మొసగుచుండిరి. కాని లీడ్స్ విశ్వవిద్యాలయములోని విద్యార్థులు యిష్టమును సభలో చర్చించి భారతీయులు తమ సహాయమును కోరవచ్చుదును తాము వెళ్లి అచట ఉద్యోగము చేయుట ఆత్మగౌరవ భంగమని అభిప్రాయ మిచ్చిరి. ఈవర్షంలో మైకేలు ఓవ్యయ్యగారుకూడ పాలు పుచ్చుకొనిరి.

భారతీయులను నైన్యములో చేర్చుకొని ఉన్నతోద్యోగములకు తర్ఫీతుచేయుమని కోరగా, హిందూదేశమును ఎప్పుడు బ్రిటిషునైన్యమే కాపాడవలసియున్నది. కావున నైన్యములో ఉన్నతోద్యోగముల భ్రమ భారతీయులు పెట్టుకోకూడ దని రాలిఫాన్ ప్రభువుగారు చెప్పినారు.

సంస్కరణములను పూర్తిగ మార్చుటకు రౌండుటేబుల్ కాన్ఫరెన్సు కోరిరా? రూల్సు మార్చుటకు కమిటీని యేర్పాటు చేసి స్వరాజ్యపార్టీవల్ల యిదివరలో కలుగుచున్న చిక్కులు ఇక ముందు కలుగకుండా ఉండే మార్పులు చేసివచ్చారు. పన్నులు ఇచ్చుకోలేమంటే పన్నులు వృద్ధిచేయుటకు పీల్చను విచారించుటకు కమిటీ యేర్పాటు చేసినారు. బెంగాలులో స్వరాజ్యపార్టీవారు గడబిడచేస్తున్నారని ప్రత్యేక శాసనముక్రింద వారిలో చాలమంది ఒకనాడు అకస్మాత్తుగ అరెస్టుచేసినారు.

రిడింగుగారు అసాము విందు సభలో ద్వంద్వపరిపాలన ఇంక కొంతకాలము సాగింపవచ్చునని చెప్పినారు.

గవర్న మెంటువల్ల మనకేమి సహాయమురాదు. ఇది నిశ్చయము. స్వరాజ్యమునకు కృషిచేయుటకు 50 పార్టీలు ఉండవలసరములేదు. ఇంగ్లండులో పార్టీలకు అవకాశ మున్నదిగాని ఇవటలేదు. ఇవట రెండేపార్టీలు. గవర్న మెంటుపార్టీ - ప్రతిఘటింపేపార్టీ. ఇప్పుడుండే పరిస్థితులలో వికమత్వము ముఖ్యము. కాంగ్రెసు తీర్మానముప్రకారము నూలుచందాకు ఒప్పుకొని కాంగ్రెసులో చేరవలె. తర్వాత కాంగ్రెసు సహజేతమయి యేమి చెప్పితే ఆప్రకారము నడుచుకొనవలె గాని ముందుగ వరతులు కోరగూడదు. నా ఉద్దేశములో గవర్న మెంటుతో లోపలను బయటనుకూడ పోరాడుట అవసరము. ఇప్పుడున్న పార్టీలవారు పరస్పరము సహాయము చేసికొనుచు మెలగవలె. మన దేశోద్ధరణకొరకు చేయు ప్రయత్నము లన్నిటికి ఖర్చు అమ్ముటకు త్రాగుడు మాన్పుటకు మొదలయిన పనులకు కూడ అడ్డుతగులు చున్నారు. ప్రజలలో ప్రతిఘటించి పోరాడేక్రి నృధిచేయుట ముఖ్యము. దేశములో తగిన ప్రబోధము లేకపోతే మనము చెప్పుమాటను ప్రభుత్వమువారు విన్నారు. గాంధీగారు స్వరాజ్యపార్టీకి సంపూర్ణసహాయము చేస్తానని వాగ్దానము చేయుట నిరాశాకారు చీకట్లలో ఆకాశోత్థితప్రకాశించుచున్నది.

కనీసము ఎవరికి ఏదినమ్మకము గలదో ఆపనిపైన ఆచరించుట ధర్మమైయున్నది.

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిపంతులుగారు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులంటే కేవలము దేశమంతటి పరిస్థితులేగాక ప్రపంచపరిస్థితుకూడ గమనింప వలసియున్నది. ప్రస్తుతము ప్రపంచపరిస్థితులు శాంతముగ లేవు. మరల యుద్ధమునకు దారిచూపుచున్నవి. మానవునిలో ఉన్న యుద్ధకై ప్రోత్సహ పరుస్తున్నది. చీనాలో విద్యార్థులు తమ దేశ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునకై

విదేశస్థులపై తిరుగుబాటు చేస్తున్నారు. వారిని మరణిరంగులతో విదేశీయులు చంపుచున్నారు. ముందుగాయినాండి రోజుకు వెయ్యిమందిని హంతకు పంపుచున్నారు. అచట జపాను, అమెరికా, బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి, ఇటలీ అన్ని దేశముల యుద్ధనౌకలు సమావేశమయినవి.

మరాఠోలో స్పెయిన్ ఫ్రెంచికిలిసి యుద్ధము సాగించుచున్నారు.

ఇటలీలో వస్త్రావేషి ఫాసిస్టు ఉద్యమము బయలుదేరి అంతకలహములను పెంచుచున్నది.

ఇంగ్లండులో మనకు తెలియవచ్చేది దానికంటే ఎక్కువగా కమ్యూనిస్టు ఉద్యమము జోరుగా వ్యాపించుచున్నది. ఎచటజూచినను యువకులలో స్వాతంత్ర్యభావము ప్రజ్వలిల్లుచున్నది. ప్రాన్సులో మంత్రివర్గమే కుదురుటలేదు. మొత్తము మీద ఎటుచూచినను యుద్ధచిహ్నములే కనుపించుచున్నవి. అది ఎప్పుడుపడేదో అప్పుడేరావచ్చు. వచ్చే సంవత్సరమే రావచ్చు. ఇప్పుడు మనపని యేమిటి? ఇప్పుడు ప్రపంచమెదుట ఉన్న లక్ష్యము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము, అదే మన లక్ష్యముగా ఉండవలె. లక్ష్యకుద్ధిలేనిది కార్య సిద్ధి ఉండనేరదు. అప్పుడే కార్యశూరత్వముకూడ ఉండును. మనము నిద్రలో ఉండవలెనన్న ప్రపంచము మనను నిద్రపోనిచ్చే స్థితిలో లేదు. 1905 1921 లో స్వాతంత్ర్య భావము ప్రజ్వలిల్లినది. కాబట్టి ప్రజలలో ఉత్సాహము పెరిగినది. కార్యశూరత్వము కనుపించింది. డొమినియన్ స్టేట్స్ అని అంటారుగాని దానికి అర్థము లేదు. ఏదొమినియన్ లో కూడ భారతీయుడు అడుగుపెట్టుటకు వీలులేదు. డొమినియనులలో భారతీయుని సహానెరచని అనుభవమును బట్టి విధితమగుచున్నది. కావున మనము కార్యక్రమముపరిస్థితులనుబట్టి యేది యేర్పరచు కొన్నప్పటికి లక్ష్యము మాత్రము సంపూర్ణ స్వరాజస్వాతంత్ర్యమే ఉండవలె. అందుకు అహింసామార్గమే మనకు ముఖ్య కర్తవ్యము.

ప్రస్తుతము మనకు ఆచరణలో ఉన్న కాంగ్రెసు కార్యక్రమములో నూలుచందాకు ఖర్చుదగింపుట యీ రెండుపనులు అందఱు విధిగా నెఱవేర్చవలెనని కోరుచున్నాను. అన్యత్వాలకు వందనములతో సభ పూర్తిఅయినది. సభకు చాలమంది జనులు వచ్చినారు.

(స్వకీయవిలేఖరి.)

అమృతలూరు

(ఒక విలేఖరి)

జూన్ 22:—దేశబంధు చిత్తరంజనుదాసుగారి యొక స్మృతమరణమునకు శ్రీయుత భాషాసంఘానికి సంఘమువారి సానుభూతి.

గ్రంథాలయసభ్యులు శ్రీయుత దేశబంధు చిత్తరంజనుదాసుగారి యొకస్మృత మరణవార్త నాంధ్రప్రదేశ్ కామ్యమున గొవ లేదీ సాయంకాలము తెలిసికొనిరి. అప్పు దాడుకున వంటివార్త వారల దుఃఖిపూరితహృదయులకే. కొంతదేవుని శ్మశ్టితులయిరి. మగునట్టి దినము దాసుగారి గౌరవాధ్యము గ్రంథాలయము మాయబడెను. నేడు (22-6-25) బోస్టాలబాలికా పాఠశాలలు ప్రవేశించుటగారి గుర్తుచే విషయబడినవి. గ్రంథాలయ సభ్యులను వారినాత్మకు శాంతిఁ జేయదగ్గునగా! వారినటులమును సంతోషించుగా! వారి కోరిక లీడేర్పూతయని, పరమేశ్వరుని ప్రార్థింపుచు శ్రీవారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపు చున్నాను.

సారస్వత శాఖ

ఈశాఖ శ్రీ యుభయభాషాసంఘానికి సంఘమున కనుబంధముగా స్థాపింపబడినది. ఇందు శ్రీ దువ్వూరి రామిరెడ్డిగారి కృషివల గ్రంథోత్సాహమును గూర్చియు ఆ సవలా పకనము, 3 దైవమానుషములు, క నేటి యాంధ్రభాష, అనువిషయముల గూర్చియు విపులముగాఁ జర్చింపబడెను. భాషాకోవిదు లిటువంటిశాఖలు లారూక స్థాపించి భాషామతల్లిని బోషించుగాక!

సంస్కృత పాఠశాల

ఈపాఠశాలయందు కలసత్సభలములఁ బాటింపక సంస్కృతాంధ్రాంగ భాషలు బోధింపబడును. సంస్కృతమున ప్రవేశపరీక్షవరకు చెప్పబడును. ప్రవేశింపవలసినవారు వెంటనే చేరుట మంచిది.

రైతుల దుస్థితి

మొన్నటి గాలివానకే రైతుసోదరుల కెక్కుడు ముష్టివాటిల్లే. సుత్రములన్నియు బీడులాయె. ఎట్టులకో శ్రమపడి దున్ని రెండు నాటు మొక్కలు వేసికొనుదు మను లెంపుతో రైతు లందఱును వరివి తనములఁ జర్చిరి. కృషిచేసి నారు వెందుండిరి. ఇప్పటికి వారముగోజలనుండి రైతులపాలిటి దొడ్లరాగ్యదేవతయో యన ప్రతిగోజున రాత్రింబగళ్లు వర్షము పరియుచునేయున్నది. దుక్కలు దున్నుటకు వీలులేకుండె. నారు చెడిపోవునను ధీతికొంతయు చేను బాగుచేసి నాటు మొక్కలు వేయుటెట్లులాయను ధీతి కొంతయుఁ బరికొన రైతుసోదరులందఱు విగ్రహించిరి. గవర్న మెంటువారు కిస్తు చాల తక్కువగా నున్నదని ఇరికోషను ట్లు ప్యాసుచేసిరి. ఇటులున్న కిస్తులు చెల్లుటయే దుర్లభము.

మరణవార్త

సంస్కృత పాఠశాలా స్థాపనాచార్యులును, సంస్కృతాంధ్ర భాషా కోవిదులును, దేజవాడ హిందూ హైస్కూలాంధ్రోపాధ్యాయులును వైన శ్రీయుత దేశమారి కవిస్వామి శాస్త్రిగారు నిన్న రాత్రి 9 గంటలకు కీర్తిశేషుడైరి. వారి యాత్మకు భగవంతుడు శాంతిఁ జేయార్చు గాక!

కావలెను

దేజవాడ, మునిశివలీ హైస్కూలుకు ఒక ఫీజుకు ఎల్. టి. గ్వు 80-5-120 జీతముపైన కావలెను. వహజున్, మొగ్గత, మొదలగునవి తెలుపుచూ దళఖాస్తులు ఈ దిశవ విలాసమునకు 1.7-25 కేడీలగా చేరవట్లు మొగ్గతాపత్రికలండిన వాటితోనూ పంపుకొనలెను.

ఈపని ఖాయమైదియే రీసికొనబడిన దరఖాస్తు దారుడు ఒక సెల్లమునకు ప్రావేశముగా వసయేయవలెను. మునిశివల్ ఆఫీసు, } అ. కాశేశ్వరరావు, దేజవాడ. 20-6-25 } చేర్చుక.

నీసా 1-5 దు 2-0-0. కుసుమ ఛార్జీ కరు. యీమందు గ నేరియా అను పెగకోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రద్వారమునండి వెలుపడు ప్రాసమును మూత్రము విడుచునప్పుడు గలగు దురుగపోటు, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయుగా. స్త్రీలకుగలగు యేవిధమున దనుమన్యాధి లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చుక. ఆనందగుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246 18, బెరాగిమూంపిథి, మదరాసు.

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాలి శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము పోతనామాత్యప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులన్న బాగుగ ముద్రించుచున్నారము. 12 స్కంధములుగల సంపుటము క్లౌజకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు వెల రూ. 6-0-0 సంపూర్ణప్రతి రెండు సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లు పేరు రూ. 8-0-0 సంపూర్ణప్రతి కి సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లు పేరు రూ. 9-0-0 ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

బెంగాలు గాంధీ పతనము సంగ్రహించుటకు
మాత్రము ప్రయత్నించెను. కాని యే కొద్దిమంది
శ్రమకారులకు నష్టము గాంధీని

వేదాంతము నంగీకరింపలేదు. వెనుకటి బహిష్కారోద్యమమున కీయది యొక శ్రావ్యతేనె అసహాయ్యమును వారుభావించిరి. సంపూర్ణసత్త్వగ్రహము బెంగాలులో మతరాజకీయపక్షములవారి కెవరికిని దెలియదు. బెంగాలులో క్రైస్తవసాహిత్యముల ప్రచారము గీతలో అత్యుత్సాహము కనెన బోధ నమనరించి యే ప్రారంభింపబడినది. అత్యుత్సాహమున మరణములేదు. ఇతరులను చంపదు అనియు గీతాధర్మము గాంధీ అహింసాసాధారణములను మనుష్యులు దేవతలయొద్దరకు నమ్మకము నుదేశము లో నెవ్వరికిని లేదు. భగవంతుడు మాత్రము తన జంతువులను తాను చంపుటకొనుటలేదా? కాని అభగవంతుడు కోపముతో గాని ద్వేషముతో కాని చంపక ప్రేమతో వాతముజేయవలెనని గాక రక్షింపవలెననిచంపును. హిందువులములవతారముధర్మము నందలి ముఖ్యవిధాంత మిదియే. భగవంతుడు పగడిచుకొనుట కయి చంపియెడల ఆచచ్చినవారు కాశ్యోత్రవ్యాజమును జేరవలసి నమ్మకముగలదు. ఇదియే హిందువులవిశ్వాసము.

గాంధీగారి అహింసాసాధారణమునకును ఈహిందూ మతవిశ్వాసమునకును సంబంధములేకున్నది. ఏమైనను అది బెంగాలు జాతీయధర్మమునకు మాత్రము ప్రతికూలముగనున్నది. బెంగాలీ విప్లవకారుడు దానిని సహించజాలడు. బెంగాలు వికాసానికి కది రాజకీయకారణములచే నిష్టములేకున్నను సంపూర్ణ అహింస యనిన నమ్మకములేదు. జ్వరస్వభావము విజయవాళములేకపోవుటలన నేరముగనున్నది. విప్లవములేనే అపజయముగాను విప్లవకరప్రచారము నేరమే యగును. కాని జయప్రదముయినయెడల నేరముగాకుండను గుణమేయును. బెంగాలు వికాసానికి విప్లవకారుని బహిరంగముగ ఖండించుచున్నను, ప్రభుత్వమును తన పక్షమునకు ద్రిప్పుకొనుటకు సహాయము జేయ నెప్పుడును తీరస్కరింపలేదు. మింట్రో-మార్శే సంస్కరణములు ఎప్పుడును రాజకీయపాఠకుడే దారిదీసెను. బెంగాలు వికాసముల పైకి దీని నంగీకరింపకున్నను, అందరను ఒప్పుకొనిరి. కాబట్టి బెంగాలు రాజకీయ పక్షమువారు వికాసములైనను, అవికాసములైనను గాంధీ అహింసాపద్ధతులకు ప్రతికూలముగనే యున్నారు. మహాత్ముడే జేక బంధుస్థానము నాక్రమింపగలెనేని ఫలితము జేరు విధముగ నుండును. జేకబంధు మొన్న మొన్న దాల్చినవైఖరి కంతకును భంగము గల్గినది. బెంగాలు బలమునంతను ఉపయోగించి తన రాజకీయములందు బ్రెటిషారు వచ్చి ప్రవేశింపకుండ నిరోధింప వలయును. దీనితో మరల శ్రావ్య చిక్కులు రాగలవు.

మరణనమయమున దాసుగారి కుమారుడు దగర్త లేడు

దాసుగారి శివమును దాగ్జిలింగునండి కలకత్తాకు గొని పోవుచున్నయందు మహారాజా ఖాను నిషు చంద్రరాయగారును ప్రభుత్వోద్యోగులను రైల్వే యుద్వోగులనుగూడ చాల సహాయముచేసిరి. శివము కుల్లికాకుండ చరిపోగానే యింజన్ నులు చేసిరి. సంతకదేవిగారు కలకత్తా చేరువరకును భర్తశివము చెంతనే యుండిరిగాని దాసుగారికుమారుడు చిరరంజనుగారు మగదనమయమున దగ్గర లేరు. చిరరంజనుగారు సిలిగరిలో తిండికేవలముమాత్రమే చూడగలిగెను. (హిందీ క్రాంతికలు.)

క్షయరోగనివారణ ప్రయత్నములు

వైద్యసహాయము గలిగిన యారోగ్యవనతుల నేర్పజుచుప్రయత్నములు

ఉడకమండలము, జూను 28:—మదరాసు రాజధానిలో క్షయరోగ నివారణ కార్యోగ్యవనతుల నేర్పజుచు గుండర్పమున ప్రభుత్వముతో సంప్రదించుటకు క్షయరోగ తత్వవివారము దగు డా|| సి. ముత్తగారిచలుకు వచ్చిరి. ముత్తగారు గవర్నరుతోను, కార్యవర్గపుసభ్యులతోను, మంత్రులతోను సంప్రదించిరి. ముత్తగారు తమప్రచారమును భారతదేశమందంతటను గావించి ప్రజాసానుభూతి సంపాదించుటకు ప్రయత్నించుచుండిరి. ఈరోగము ప్రాబల్యమునొందుచున్న భారతదేశముందు దానికి తగుయారోగ్యవనతులుండుట యావశ్యకమని డా|| గారి ముఖ్యాభిప్రాయము. వచ్చే నెలబయటలో నొకవసలిని చెన్నపట్టణమున జేర్పజుటకు తగినప్రయత్నములు పలుపుటకు చెన్నపట్టణమునకు నేడు బయలుదేలుదురు. (ఆ. ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముడు-దేశబంధు

మాలానా మహాత్ముడలీ ప్రశంస

‘హిందూస్థాన్ టైముస్’ ప్రతినీధి మాలానా మహాత్ముడలీ పంభాషింపగా, కన్ను లకుక్రణులులు దేజరిల్లతాను మహాత్ముడు, అన్న మేకకు తరువాత దాసును ప్రేమించెదనని చెప్పెను. భారతదేశమునకు ఆశీర్వాదములను గల్పించి భగవంతుడు పరీక్షకాలమును దచ్చిపెట్టుచున్నాడు.

బెంగాలు సార్వభౌముడు

దేశబంధు దాసునకు బెంగాలు నాయకుడుగ గల హాదాసుగార్ని చెప్పుచు మాలానాగారు, బెంగాలు ఒడంబడిక తత్కాలావశ్యకతనుబట్టి వచ్చె ననియు, రాజకీయతేత్ర లెవరుగాని కాలవిశేషమును గాదవజాలనియు జెప్పిరి. ఏమైనను బెంగాలులో హిందూ మతస్థులందును ఆయన చెప్పినటులు విందురు. బెంగాలు నిర్మలమసార్వభౌము డింబంబు సర్ నురేంద్రవాధదెనర్తీకారికి మహాత్ముడీ యు ల ను ప రు లెక్కువనుండి లేకున్నను, ఆరోజులలో బెంగాలు మహాత్ముడీ యుల జేకభ కిభావము జేక పరాధూరిగలియుండి ప్రభుత్వాన గ్రహమున కెదురుజూచుచుండిరి. కింభకు, అసహాయోద్యమములు ఒకటికాగానే బెంగాలులో మహాత్ముడీ యుల యందు ప్రబోధము గలిగెను. దేశబంధు కష్టపడి పనిజేయుట ఎల్లనే బెంగాలులోని మహాత్ముడీ యులు తాము బెంగాలీలమనియు, ఆరాష్ట్రములోని హిందువులతో బాటు సమానాధర్మములును ఉద్దేశ్యములును గల్గియు న్నా మ ని యు క ను గొ ని రి. దా సు గా రు త మ క న్నా య ము జేసిరిని యనగల మహాత్ముడీ యులు బెంగాలులో నెవ్వరును లేరు. బెంగాలు మహాత్ముడీ యులకు దాసుగారియందు విశ్వాసముండుటచేతనే ప్రభుత్వమువారు ఎన్ని రాయబారములు చేసినను దత్తాత్రేయపెట్టినను ప్రతిసారియు తీరస్కరింపబడినది. మహాత్ముడీ యుల మనస్సునం దేమాత్ర సుమమాన నున్నను దాసుగారు నిస్సంకోచముగ సహజము నొందెడివారే.

నాయకుడులేని బెంగాలు

సంస్కరణములకు పూర్వమున్న నిరంకుశపరిపాలనమును జాలినభేదములును వచ్చెడి కాలమునకు ఆయన చనిపోవుట భారతదేశమునకు పెద్దదెబ్బ యనవలెను. ఈ తిరోగమనము కొద్దికాలమే యుండునని మాలానాకు నమ్మకము గలదు.

త్యాగరాజు

మాలానా యొకన ఇట్లు చెప్పి దొడగెను:—

మహాత్మున కెంతటి త్యాగము గలదో దేశబంధునకును అంతగలదు. మోహనదాసు కరించందు గాంధీకి నిజమైన సోదరుని కనుగొనవలెనన్న చిత్రరంజనదాసుగారిని కొంచెము తరచి చూడవలెను. ఆయన జీవితమునందు కష్టముఖములలో పాల్గొనిన సాధ్య దాసులతీమణి కనుగొనితాయి అమృతం బీదగ నుండియే తృప్తి గాంచినది. అలివియరు ప్రభువు దాసుగారినిగూర్చి చెప్పు మహాత్మ్యములలో గాంధీమహాత్మునితరువాతనే యని చెప్పినపుడు ఆయనకు తెలియకుండ జెప్పినను, సత్యమునే దగ్గరగ్గర జెప్పెను. మాలనాగారికిని దేశబంధునకు సన్నిహితమైతి గలదు. దాసుగారిని అసహాయవాదియై మహాత్ముని విధానమును బలపరచుటలకు జేసినపిదప మాలానా మహాత్ముడలీ ఆయనను పంపి త్వరమునకు లక్షల కొలది వచ్చువృత్తిని వదలునటుల వెంటబడినది. చిత్రరంజనదాసు చాల కాలమునుండియును ప్రతిసంవత్సరమును నందల చేరికొలది యాపాయిలను సంపాదించుచుండెను. కాని వచ్చినది వచ్చినట్లు ఖర్చు జేయుచుండెను. 1920లో నాగపూరు కాంగ్రెసులో ఒకరాత్రి ప్రాద్దుపోయి సభి జగజనంతవర మండగా, ఆయనచాలమంది మిత్రులు వద్దన్నను వృత్తినివదలుకొనుటకు నిశ్చయించుకొన్నటుల ప్రకటించెను. అప్పటి కాయనకు బ్యాంకులో చాల మొత్తము డబ్బులేకపోగా అప్పులలో మునిగియుండెను. కాని యిట్లు అప్పు అప్పుదీస్తేదని చెప్పెను. ఈసారి మహాత్ముడు కలకత్తాలో 148 యాసారోడ్డులోని యింటిలో జిగినది చిత్రరంజనదాసు యిల్లెగాడు.

దేశముయొక్క ఋణముదీర్చెను

ఆయన తన ఋణములన్నిటిని దీర్చెను అనగా ఉన్నదంతయు నమ్ముకొనెను. ఆయనవృత్తిని మాననాడు దేశమున కీయ పనిన ఋణము నిచ్చివేసెను. ఆయన కాననభలలోనికి మోహముతోబోయి తనగౌరవమును తనపార్టీ గౌరవమును నిలుపుకొనిన కారణముచేతనే ప్రభుత్వమువారు ఆయనతో సహకారమునకు

కార్యరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసునకు ప్రచారము

ప్రజాసాఖ్యమే కాంగ్రెసువారి సాఖ్యము ప్రజలప్రేమే కాంగ్రెసువారి కష్టము.

కొత్తనామ సంవత్సరము

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు ఏడుబావులు గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు సాపుకారుపేట సాయి వేంకటాచలంశెట్టిగారు ఎస్.ఎస్.ఎస్. జా. బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు ఎగ్నూరు జా. పి. లక్ష్మీపతిగారు మైలాపూరు కె. భాష్యంగారు తండియార్ పేట సి. ఎం. ఆదికేశవులునాయకర్ గారు ట్రి వెలిస్ బేసిక్ ఎం. సింగార పేట శెట్టిగారు కోల్ పాక్ ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు ముత్యాలపేట బుర్రా సత్యనారాయణగారు

*** **

మరల రాళ్లుపుప్పుట

మదరాసు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము, కింభకు సభలు మల యాజమాన్యముల క్రింద నిన్న సాయంకాలము కోమలేశ్వరంపేటలో డా|| ఎ. లక్ష్మీపతిగారి ఆధ్వర్యమున బలపరచుటకు సభ జరిగినది.

గా|| వి. రాయదాసు పంతులుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. కాంగ్రెసు సభ్యులు కార్యరేషను సభలో చేరవలసిన అవశ్యకతను బలపుచు ప్రరాజ్యయులను తప్ప యితరులను ఎన్నుకొనవలదని జెప్పిరి.

ఎ. రంగస్వామి అత్యుంగారు పిమ్మట మాట్లాడుచు, బొంబాయి కలకత్తామున్ను ముఖ్యస్థలములలో కార్యరేషను ప్రరాజ్యయుల అధికారముక్రిందనే యున్నది. మదరాసు ప్రజలమాత్రమింకను వెనుకబడియున్నారు. రే టు పే యర్లు యావిషయము నుద్రించి కాంగ్రెసువారు నియమించిన అధ్యక్షులకే ఓట్లెయివలసియుండుననిరి.

పిమ్మట మాట్లాడిన హఫీ మహమ్మదు, వి. శత్రుయ్యగారు జరిగిన పక్షమువారి చర్యను ఖండించుచు, చాలధనము వృధాగా వెచ్చించుచు, తత్ఫలితముగా నిప్పును పన్ను లభికము జేయవన్నారని జెప్పిరి. అందుచే కాంగ్రెసువారు తమ పథ్యులను నియమించుచున్నారు. వారినిగాని ఎన్నుకొనినవారో ఘనమున కార్య మేవయిన జరిగగలదు అని జెప్పిరి.

మంభికోణం కాంగ్రెసు ప్రచారకుడు చక్రవర్తిగారు మాట్లాడుచుండగా రాళ్లు పుప్పురి. కాని యెవ్వరికిని హాని కలుగలేదు. సభ జరుగుచునేయుండెను. చక్రవర్తిగారు గంభీరముగా నుపన్యసించి కాంగ్రెసువారిని తప్ప వేరెవ్వరిని ఎన్నుకొనరాదని నుడిచిరి. అధ్యక్షుడు ముత్తముగ ఉపన్యసించిన పిదప సభముగిసెను.

కొన్నిమరలులు విధించి, మహాత్మునివంటివాడు గాడనియు, అంగ్లేయు లీయనను చాలగ నెరుగుదుననియు ఉచ్చ వేసిరి. ప్రరాజ్యపక్ష నాయకుడు బ్రిటిషువారితో జరిపిన రాయబారములు మహాత్ముని రాజకీయభావములను జీవితమునకును సరిగా పరిపాలెను. మహాత్ముని భావములను దెలియనివారు చిత్రరంజనునిభావములు దెలిసికొనుట నటించిరి. వారి మనిషిగాకపోవుట ఎలన ఆయనను వారు తప్పనిధిమన దుపొసిరి.

పాలుగారి

వివరీతపుటాహలు

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి మరణముచే గలిగిన పరిస్థితుల గూర్చి చర్చించుచు, వివేచనచంద్రపాలుగారు కొన్ని వివరీతపుటాహలను ఇంగ్లీషుమేను పత్రికలో వెల్లడించుచు, అసహాయోద్యమారంభమునుండి, పాలుగారు జాతీయోద్యమమునకు దూరమగుచు, దాసుగారి ప్రచారమును ప్రతిఘటింప నమకట్టిరి. పత్రికలలోను, ప్లాటుఫారములలోను వీరు ప్రతికూలాంధోళన సలుపుచుండిరి. కాని, అసహాయోద్యమము పాలు ప్రభృతులు 1907 సంవత్సరమునుండియు సలిపిన స్వరాజ్యాంధోళనకు ఫలితమేయని, వీరికిననుగ్రహింపలేదు. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును, బహిష్కారపద్ధతులను పాలుగారు బోధించినాడు, అదియంతయు యూరక బోవునని తలచియున్నచో వారు మిగుల పొరబడిరిని దెప్పక తప్పదు. విదేశవస్తు బహిష్కారము, జాతీయోద్యమ స్వదేశ స్వరాజ్యములను నాల్గుసంధములపై జాతీయోద్యమ మాధారపడియుండవలెనని వెనుక పాలుగారు ఉండోళన జరిపినపుడు, అహింసపై విశేషదృష్టిని నిలువకబోయినను, హింసాపద్ధతులు పనికిరావనియు హిందూదేశ సాంప్రదాయముల కవి విరుద్ధమునియు, బోధించుచుండిరి. పాలుగారి యభిప్రాయములు పిమ్మట మారియుండవచ్చును. కాని, అసహాయోద్యమమును నిరసించుటలో వీరు తమ ప్రాతఃచరిత్రను మరచుట మాత్రము సంభావ్యము గాదు.

దాసుగారికి బెంగాలులో గల పలుకుబడిని, పాలుగారు గుర్తించుచున్నారు. కాని, గత అయిదు సంవత్సరముల కాలమును దేశము స్వర్ధరచెనని వీరి యభిప్రాయము. ఈ యభిప్రాయముతో మితవాదులయినను పక్షిభవింపజాలరు. ప్రపంచాభిప్రాయ మినిర్ణయము నామోదింపజాలదు. ఆధునిక హిందూదేశ చారిత్రమునందు, గత అయిదు సంవత్సరములును దివ్యజ్యోతివలె ప్రకాశింపగలవు. ఎందరు విద్యాధికులు తమభోగభాగ్యములను త్యజింపలేదు? ఎందరు దేశమునకై అర్పణగావించియుండలేదు? దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకై ఎందరు నిరంధములను సంతనముతో భరింపలేదు? స్వరాజ్యనివాదము ఆసేతు హిమాచల పర్యంత మెన్నడును నను యీ తీరున మారు మ్రోగనా? రాజకీయ అభ్యాత్మిక విషయములకిట్టి సమస్యయి మితివరకెన్న పయినను గుడిరెనా? బ్రాహ్మచర్యమాదర్శములు హైందవరాజకీయాంధోళన కాధారముగ నుండవలయునని పాలుగారి పక్షమున వ్యాసములో చెల్లిరి. దైవభక్తియు, మానవజీవయు, బ్రా

హ్మసమాజాదర్శము లగుచో, గత అయిదు సంవత్సరములలో నీయాదర్శములు ప్రజల మనముల నత్యంతముగ నావహించెననుటకు సందియములేదు.

మతిధర్మమనిన విశాల దృష్టితో జూచు వారెవరును, అసహాయోద్యమమును వే నోళ్ల గొనియాడియుండిరి. రోమాని రొలాండు, మున్నగు సుప్రసిద్ధ తత్వవేత్తలు, హిందూదేశమునుండి నూతనసందేశమును గ్రహించుట కాతురము జూపుచున్నారు. వివిధ మతాభిమానులు, నూతన సంయోగసూత్రము నిండు కనుగొనుచున్నారు. భావి ప్రపంచనిర్మాణమునకు, హిందూదేశమే మార్గము జూపునని ఉద్విఘోషించుచున్నారు.

ప్రజాసామాన్యమునందు, స్వరాజ్యమును గూర్చియు కాంగ్రెసుగూర్చియు ప్రజాభము గలిగించిన దీ యుద్యమమేగద. గ్రామ ప్రజలకుగూడ స్వరాజ్యమనిన యభిమానము గలుగజేసిన దీ యుద్యమమే. విద్యాధికులకును, సామాన్యజనులకును, మధ్యగల యంతరమును దొలగించి, స్వశక్తివలననే దేశమోక్షమును సాధింప వీలుగలదని చెలిపిన దీ యుద్యమమే. గత సంగ్రామమువలన వేయి సంవత్సరముల యనుభవము యూరపున కొక్కమారుగ చేకూరెనని లాయడుజాగి గారు వెనుక జేసిన హెచ్చరిక, అసహాయోద్యమమున కెక్కుడు చక్కగ వర్తించును. ప్రజలు సలిపిన స్వశక్తిప్రయత్నములు తగినంత యధికముగ లేకుండవచ్చును. వారు సలిపిన త్యాగములు, కొరవడియండవచ్చును. నిర్మాణదీక్ష చురుకుగ కొనసాగుండనుండవచ్చును. అంతయగాని, అయిదుసంవత్సరములలో గలిగిన జాతీయప్రబోధము నున్న యని, ఎవరును దెలుప సాహసించరు. పాలుగారు నిలిచిపోయినంత మాత్రమున, హిందూదేశాభివృద్ధి యడుగంతెనని దెలుపుట వ్యర్థవాదము. కపర్డిగా రవలంబించిన వాదవైఖరిగూడ, యిటులనే పరిణమించినది.

మానవ చారిత్రమున నయిదుసంవత్సరము లొక లెక్కగావనియు, అవి వృధయయినందులకు చింతింపబనిలేదనియు మాత్రము పాలుగా రోదార్పుచున్నారు. ఇదియెనను కొంతమేలేగద. ఇట్టి చెడు సంవత్సరములలో గూడ, ప్రజలలో నూతనాభ్యాత్మిక ప్రబోధము గలిగెనని పాలుగారింగీకరింపక తప్పదయ్యెను. ప్రతిచెడుగనందును, మంచి యొకటిగలదుగద! ప్రజలలో బెరిగిన భావములు, వారి కండ్లకు బ్రటిషు పరిపాలనమందలి మంచిని గనుపడనియనని పాలుగారు దెలుపుట మృషావాదము. భారతీయు లే మాత్రము మేలు జరిగినను మరచువారు గారు. అసహాయోద్యమము, నిరాధారమగు ద్వేషభావమును పెంపొందించుటకు తోడ్పడెనని ఎవరును తలంపజాలరు. నేడు సంగదేశము నాయకరహితముగనున్నదని పాలుగారింగీకరించెదరు. దాసుగారు సన్మార్గమునకు వచ్చుచుండగ, జీవము జాసిరని పాలుగారు మరింతగ వగచుచున్నారు. భావినాయకు లేవరు? దాసుగారి సాసము నాక్రమింప గలవా రెవరునులేరని, కిరి యుద్దేశ్యము. గాంధీమహాత్ముడు మొదట దేశబంధును వశపరచుకొనెనట. పిమ్మట, మహాత్ముడే దేశబంధుకు లొంగిపోయెనట. కొన్ని విషయములలో దాసుగారి గాంధీకన్న నధికులని, పాలుగారి తలంపు. ఇట్టి వ్యత్యాసములతో నితరులకు

బనిలేదు. గాంధీమహాత్ము డితరరాష్ట్రములను కడిపించినను, భావ ప్రపూరితులగు వంగదేశీయులను నడిపింపలేదని, పాలుగారు ప్రతిపాదించుచున్నారు. వంగదేశ మెంత శిరోమణియై వెలుగుచున్నను, ఇతరరాష్ట్రములకన్న భీన్న మనిపలుమారు దెలుపుట వలన, సప్త మెంతయోగలదు. హిందూదేశము వేరు వంగరాష్ట్రమువేరని దెలుపుటవలన, నిదివరకే ఎడబాటుధికమయ్యెను. అట్టి పొరబాటు నికను కొనసాగించుట, అవివేకము.

వంగదేశ నాయకత్వమును వహింపవలెనని, గాంధీమహాత్ముడు కలనయిన దలచియుండరు. వంగదేశప్రముఖులే యిక్కార్యమును నిర్వహించుట సమంజసమని ఎల్ల రంగీకరించెదరు. కాని, మహాత్ముని సిద్ధాంతములు వంగదేశమున కసలే బనికిరావని, పాలుగారు ప్రతిపాదించుటమాత్రము, అసభ్యము. సత్య అహింసాధర్మములు, వంగదేశమున కేగాక, అఖిల మానవకోటికిని ముఖ్యములనుట నిశ్చయము. ఆకారణముచేతనే, మహాత్ముని యుద్యమము ప్రపంచ దృష్టి నాకర్షించుచున్నది. అహింసాధర్మము హిందూమతమునకు ప్రతికూలమని దెలుపుటకన్నను, వైపరీత్యము వేరొకటుండదు. అహింసయే, పరమోత్కృష్ట ధర్మమని శృతి, స్మృతి, పురాణేతిహాసము లుద్ఘోషించుచున్నవి. ప్రహ్లాద, ధృవ, వశిష్టాది మహామహుల చాత్రములు హిందువు లెల్లర కాదర్శప్రాయములుగ నున్నవి. అహింసా ధర్మమును పూర్ణముగ ననుష్ఠింపలేని మానవకోటి నిమిత్తము, మిసహాయంపులను కొన్నింటిని పెద్దలు పేర్కొనిన మాట సత్యమే యయినను, మిసహాయంపులే ముఖ్యములని తలంచుట ప్రమాదము. వంగదేశమునందే పక్షమువారికిని మహాత్మునితో బని లేదని, పాలుగారు పలుకవచ్చునుగాని, నిజస్థితి ఇందుకు విరుద్ధముగ నున్నది. మహాత్మునివల్ల వంగదేశీయులు గనుపఱచుచున్న ప్రేమయు భక్తియు, శ్రేష్ఠ్యము గలిగించుచున్నవి. ఇతర రాష్ట్రములకన్నను, వంగదేశమే మహాత్ముననుసరించుట కెక్కుడు ఆతురము జూపుచున్నది. దేశబంధు దాసుగారు అహింసా సందేశమును వెదజల్లిరి. ప్రేమమూర్తి యగు చైతన్యనినివాసస్థానమగు వంగదేశము, అహింసను నిరాకరించునని తలంపజాలము. బెంగాలు స్వరాజ్య పక్షమువారు మహాత్మునికి నాయకత్వము నిచ్చెదమని ప్రార్థించినను, మహాత్ముడందుల కంగీకరింప జాలడు. పాలుగారు రుదుచే భయపడ నక్కరలేదు. "అన్యుల దండయాత్రను నిరోధింపవలయు"నని పాలుగారు వంగదేశీయులను హెచ్చరింప నక్కరలేదు. వంగదేశము గొడ్డుపోవలేదు. వంగదేశ నాయకు డుడయింపకబోడు. కాని, నాయకు లేవ రయినను, అహింసాధర్మము నాధారముజేసి కొని, కృషి సలిపెదరని నమ్మదము. గాంధీమహాత్ముడు పదేపదే ప్రధాన సూత్రము ననుష్ఠించునని విశ్వసించెదము. హిందూదేశము ప్రపంచమునకు నూతన సందేశము నెనగుట దైవనిర్ణయమగుచో, వంగరాష్ట్రమందుకు తోడ్పడును గాని, ప్రతిఘటింపబోదు. వంగదేశస్వశ్రేష్ఠ్యమును హైందవ జాతీయోద్యమమును నిరోధించుటకు గాక, దానిని పెంపొందించుటకే వినియోగించి, పోషించుట గౌరవప్రదము. పాలుగారు నిలిపిన తము నను

సరించుచో వంగదేశము తన ప్రతిభను కోల్పోయి, చిత్తరంజనదాసుగా రింతవరకును శనిక యపార త్యాగములను నిరర్థకము గావించును. గత అయిదు సంవత్సరములలోను హిందూదేశ మద్భుతవికాస స్ఫూర్తి గాంచెను. పలుగాఢవికాసమును గ్రహించి లేనందుకు చింతింపవచ్చును. ప్రజలలో నిగ్గిన మాతన త్రేజము, త్వరలో ననుకూలఫల మునగు నని భావించెదము.

జూలై 1-వ లేది

జూలై 1 వ లేది వరము పవిత్రదినము. దేశ బంధు దాసు మరణమునకు చింతించుచు, స్మారక సభ లానాడు జరుగుటకు నిర్ణయింపబడినది. ఆంధ్ర దేశ మాదినమున ననుల గట్టివైచి, దాసుగారి ఆత్మశాంతికై పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుటయగాక, అనుకూల స్మారకచిహ్నమును నిర్మింప బూనుకొన వలయును. వంగదేశము స్మారకచిహ్నరూపమును నిర్ణయించినది. దేశబంధు దాసుగారు, స్త్రీల కొక వైద్యాలయమును నిర్మింపవలయునని, సంకల్పించి యుండిరి. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనను స్థాపించుట, అన్ని పక్షములవారికిని అత్యంతామోదకరమని న మృ వచ్చును. భిన్నాభిప్రాయ ముండుటకు వీలులేదు. స్త్రీలపై దాసుగారికి గల కనికర మిందువలన, వ్యక్తమగును. దాసుగారు తమ యుద్దేశ్యమును జీవితకాలమున నెఱవేర్చుకొనజాలకపోయిరి. ఇందుకు పదిలకీలు గావలయును. ఈ యుత్తమును వంగ దేశము సమకూర్చవలయునని, మహాత్మాగాంధీ, సింహాప్రభువు, ఆచార్య ప్రభుల చంద్రరాయి, సుకేంద్రనాథబెనర్జీ, మా లా నా అబ్దుల్ కలాం అజద్, సర్ సీలరత్న సర్కారు మున్నగువారలు విన్నవించుచున్నారు. 1 వ జూలైలోపలనే డబ్బు వసూలుగావలయునని, మహాత్ముడు హెచ్చరించు చున్నాడు. వంగదేశము తన ధర్మమును నిర్వహించు ననుటకు సందియములేదు. ఇతరరాష్ట్రముల వారు దీనికి సహాయము జేయుట ధర్మము. ఇంతి యగాక, దేశబంధు జ్ఞాపకార్థమై ప్రత్యేక స్మారక చిహ్నములను నెలకొల్పవచ్చును. అన్నిటికన్నను ముఖ్యమైనది, ప్రజలు దాసుగారి జీవితము ననుసరించుటయే. వారి ఉపదేశములను కొనసాగించుటయే. ఆంధ్రదేశము చిత్తరంజనునిపై గల భక్తిపిశ్వాస ముల నాదినమున గాఢముగ గనుబొమయగుటగాక, వానిని కార్యరూపము దాల్చుజేయుగాకయని కోరె దము. చిత్తరంజనుని యడుగుజాడలనడచి, ప్రజ లు స్వరాజ్యమును సంపాదించినపుడే ఆమహా మహునికి చిత్తశాంతియు, సంతృప్తియు గలుగును. తక్కుంగల ఆర్భాటములవలన, శాశ్వత ప్రయోజ నము గలుగనేరదు. జూలై ఒకటవ లేదన, ఉత్తరం దంత ను గావించబడెడి సంకల్పము అనంతకాలము లో సఫలమగుగాక!

మునులోనీగారి పిఠ్యంధణము

ఇట్టి ప్రభావము త్రియగు మునులోనీగారు సరకుశత్రువుమును కొనసాగించుటలో పేర్కొనబడి యున్నాడు. ప్రజాభిప్రాయ ప్రాధాన్యము నడుమింప జేయుటకు ఏను కంకలము గట్టుచునియును, తొలిచి చున్నది. వీరికి జూలైనవర్సనను యుఖ్యము. అని

యభీష్టములన్నియు, యిందువలననే నెఱవేరునని వీరి యుద్దేశ్యము. ప్రజా పాలనపద్ధతులను వీరు తారు మారు చేయవలెనని. సాంఘికవాదమును నిర్మూలించుటకు ఫాసిస్టీ పక్షము బాగులుదేరెను. ఫాసిస్టులైన గడగడ లాడించుటయే, నాయకుని పనియని తోచుచున్నది. వీరికివల యవలంబించిన వైఖరి ఇటు లీ లో తీవ్రాందోళనము పురికొల్పక మానదు. ఫాసిస్టీ పక్షమునకు జెందనివారి నెవరిని, ప్రభుత్వోద్వోగములం దుంచగూడదని, వీరు తా ఖిదనిచ్చిరి. ఏదేశమునందును యిట్టి వివరీతపు టు తరువు ను గావించిన నిదర్శన ము గనుపించదు. శిక్షణ నిమిత్తము, తామిట్టి చట్టము ను నిర్మించితిమని, మునులోనీగారు చాటిరి. ఇట్టి పద్ధతులు యూరపు సందంతలను వ్యాపించుచో, చిరకాలమునుండియు అమలులో నున్న ప్రజాపరిపాలన మడుగుంట నిశ్చయము.

దేశీయ వ్యాయామములు

పాశ్చాత్య వ్యాయామములు మిగుల వ్యయ కరములు. సామాన్యులు వానిని చేపట్టుట దుర్లభ ము. అత్యల్పవ్యయముతో సంతోషమును, సుఖము నిచ్చు దేశీయవ్యాయామములు పెక్కులు గలవు. వాని నిపుడుమరచిపోవుచున్నారు. కెన్నిను, క్రికెట్టు, ఫుట్ బాల్, బిలియర్డు మున్నగుక్రీడలు మాత్రమే ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నవి. అయినను కుస్తీ, దండెము, చక్రపట్టి, చెడుగుడు, మున్నగు వ్యాయా మములు ఆరోగ్యమును వృద్ధి నొందింపగలవు. ప్రతి వారును రాటమును చేపట్టి, సర్వవిధములను సుఖ ముగాంచవచ్చును. పంజాబు ప్రభుత్వమువారు దేశీయవ్యాయామములను ప్రోత్సహింపడలచి రినియు, జిల్లాబోర్డుల ద్వారా యిక్కార్యమును నిర్వహింపడలచిరినియు, చెలియుచున్నది. వీరి కోర్కె సఫలమగుగాకయని కోరుచు, మద్రాసు ప్రభుత్వముగూడ యీమార్గము సనుసరించుట శ్రేయస్కరమని సూచించెదము.

నిర్బంధితుల విమోచనము

గురుద్వారాచట్టమునకు, శిరోమణి గురు ద్వారప్రబంధక సంఘమువారి నేక సవరణలను సూచించిరి. వానిని ప్రభుత్వము వారంగీకరించుట ముఖ్యము. ఇంతకిన్నను ముఖ్యవిషయ మింకొకటి గలదు అకాలీలనేకులు, స్వమతరక్షణకొరకై పడిన బాధలు ప్రపంచమునకు చెలిసియే యున్నవి అట్టి ధీమతుల విడుదల జేసినగాని, మాతన చట్టము సఫలముగాంచజాలదు. ప్రభుత్వమువారింతవర కును నిర్బంధితులను విడువకుండుట శోచనీయము. చిత్తరంజనుని కారవార్ధమై రాజకీయ నిర్బంధితుల నందరును విడచిపెట్ట వలయునని, గాంధీమహాత్ము డిటీవల సూచించెను. శాంతియు, సఖ్యమును ప్రవర్ధిల్లవలయుననిన, నిర్బంధములను మున్ముందుగ తొలగించుట ముఖ్యము. లేనియెడల మనస్వర్థ లందరించుటకు సాధ్యపడదు.

మరల దౌర్వర్యము

నిర్బంధితులను విడిచిన కాంగ్రెసు ఎత్తెన్నను సభలో, మరిల దౌర్వర్యములతోచుచున్నాము. సభ లు నియమ చెడుగొట్టి నెంచుట మొదల. హేయమో యయిపోవచ్చును. అట్టివాని యుద్ధేశ్యముయి:ను

సమకూరునా? అందుకు మారగ, కాంగ్రెసు పక్షవలంబుల నిశ్చయము మరింత బలపడక మానదు. ప్రజల ప్రేమ వాణివై నధికమగును. ఇతరు లెటుల మెలిగినను, కాంగ్రెసు పక్షమువారు ఉద్రేక రహితములై ప్రవర్తించుచో, వారి సంకల్ప మీ డేరు ననుటకు సందియములేదు. రాట్ల రుప్రవా రెవరయినను, కాంగ్రెసుపక్ష ప్రాబల్యమునకు పోరుముగ తోడ్పడుచున్నారని గ్రహింప వలయును.

సర్వపక్షమహాసభ

మనము సిద్ధముగ నున్నామా?

“రాటమొకయెత్తు ప్రపంచమంతయు నొకయెత్తు” క్రిందటి శుక్రవారము గాంధీమహాత్ముడు యంగ్లాండ్ యాలో ప్రవరించిన ప్రధానవ్యాసమును కొంతభాగము ప్రయ రించితిమి. దాని శేషము నిందు ప్రకటించుచున్నాము: చెడ్డనాజెము చెట్టుకట నా మహాత్మనామము తోడ్ప డదు. కాని రాటమూత్రము నాకు చెడ్డనాజెముగాదు. ప్రపం చమంతయు నొక్కటై నను నేను రాటము ప రక్షించెదను. అందరకును స్వాతంత్ర్యము గావలెనని శేషు కోరెదన. అందులకు ఆహింసతప్ప జేయవద్ద ములేదు. స్వాతంత్ర్యము ఆహింసపద్ధతుననే రావలెనన్న అది రాటము ద్వారానే చేయగలదు. ఇందు హిందూమహమ్మదీ యమైతియు, ఆస్పృశ్యతానివారణయు, యింకను యిక్కడ చెప్పవలసినదేని ఆనేకవిషయములును జేరియున్నవి. కాంగ్రెసు నూలు చిందా పట్టెత్తమును రిద్దుజేసినయెడల ఫగారమ గుతప్పు జేసినదగునని వాయభిప్రాయము కాని ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమనగా పెద్దపెద్దతప్పులు జేయటమగుడ హక్కున్న గాని ప్రయోజనమండదు. వాటిశ్వాసము నాకుమంచిదైననయిత రులకదిచింపక పోయినయెడల త్రోసివేయవచ్చును. రాటమన ప్రాణమయమగు విశ్వాసమండవలెను. అందులకు అందరసవా కార మావశ్యకము. ప్రైవేటరెయిని పనియేమియును జేయకున్న యెడల యెవరికేమియు లాభముండదు. ఈవిషయమై నిర్ణయ ము గావించునపుడు నావ్యక్తిత్వమును త్రోసివేయవలెను. ఈ పురాతనధర్మభూమి పరిణామమునకు యెవరును తప్పకుండ సంబంధితుని లేదు. మారుమంది గాంధీలు నాశనమైనను భారత దేశము మాత్రము చిరంజీవిగ నుండుగాక!

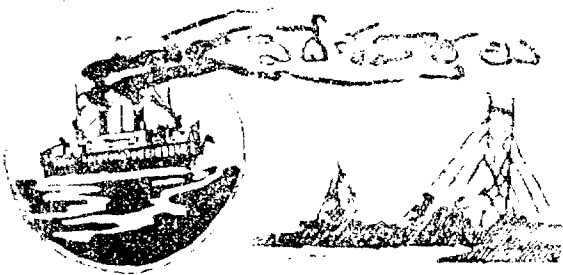
చి.య. చింతామణిగారు

భోంబాయిలోని యిండియన్ డెయిలీ మెయిలు సంపాదకత్వము వహింతురు

ఆహాబాదు, జూను 28:—వార్తాపత్రికల లిమిటెడు న్యవస్థాపకుల యనుమతి సనుపరించియు నితిర స్నేహితుల హిత పుల సనుసరించియు, నిండియన్ డెయిలీ మెయిలు పత్రికకు సంపాదకత్వ నయిదు మాసములుగాని, ఇంకెటు తక్కువకాలము గాని పహించుటకు చింతామణి గారు విశ్రయించిరినియు సంత కాలమువఱకు లీడరుపత్రికకు కృష్ణరాయగారు సంపాదకత్వ ము వహింతురనియు లీడరుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది ఆ.ప్రె.

కీ॥ శే॥ కృష్ణస్వామి శర్మగారు

కంజీవరం, జూను 24:—స్వగృహమున కృష్ణస్వామి శర్మగారు నేటి ఉదయం రెండుగంటలకు ముహూర్తము చనిపోయిన శర్మగారికి 88 సంవత్సరముల మునుగెడు. శర్మగారు అఖిలభారత కాంగ్రెసుమిత్ర సభ్యుడు జ్యోతిషుడే శర్మగారు మరణించి 1908 వ సంవత్సరమున సంవత్సరములు శిక్ష పడుటచింది. 1922 వ సంవత్సరమున వామినామనీయతుల నిరాకరించి ఒకసంవత్సరము కారాగృహమునందుండిరి. శర్మగారు రాజకీయపరిపంపున ప్రభావశ్రుతిములను పొందించిరి. దేశ ధర్మం పరిరక్షణకు లిమిటెడు రుచిచింది. (ఆ.ప్రె.)

అంతర్జాతీయ ప్రైవేట్ కాంగ్రెస్

యూరప్ ప్రభుత్వ తరచుట

లండన్, జూన్ 22:—ప్రైవేట్ సభకు జామినియను, ఇండియా, నుండి గూడ ప్రతినిధులు వచ్చిరి. కాని జర్మనీ, రషియా నుండి రాలేదు. యూరప్ ప్రభుత్వ సభకు తెరచెను.

గాడ్బ్రీ ఇసాక్స్ గారికి 195000 పానులు ఆస్తి చనిపోవు పరికి మిగిలేను.

సిలోను న్యాయస్థానము

ను సీమ కౌర్టు న్యాయమూర్తులు

యూరపియనుల సంఖ్య

లండన్, జూన్ 21:—సిలోను ను సీమ కౌర్టులో ఇద్దరు సింపాళీయు జాతివారికింటి ఎక్కువ న్యాయమూర్తులుండ రాదనుపంగలి తం శేమియు తెలియదని కర్నలు ఆమెరికారు ల్యాన్సుబరీగారికి కామన్సుభలో ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. మొత్తటి ఖాళీస్థానములకు ఇదివరలో నియమించిన యూరపియ నులనే ఉంచవలెనని గవర్నరు గోరెననిరి. ప్రస్తుతముందున్న రిగ్గురు యూరపియనులు, ఇద్దరు సిలోను న్యాయమూర్తులను మార్చుటకు ఆంధ్రము గిప్పించ దొరి.

చీనా రాయబారి కార్యాలయము

దొమ్మి నల్లుట

ప్యాసిస్, జూన్ 22:—చీనా రాయబారి కార్యాలయమును ముట్టడించినవారలను కార్మికులే, పెద్దమనుష్యులంతే చుట్టలకు ఛరించిరి. చీనాలో అన్ని రాష్ట్రములనుండి వచ్చిరనుచున్నారు. చీనా ప్రతినిధులు తమ ప్రజలను విశేష జానిసత్వము నుండి తొలగించుటకు ప్రయత్నించుకొనుటచే దేశభక్తితో ఇట్టి ముట్టడికి పునుకొనిరి చీనారాయ బారి యనుచున్నారు.

ఈ పద్ధతులు చీనాకు ప్రతికూలముగ నుండునని చీనా రాయబారి ఖండించుచున్నారు. దొమ్మివాళ్లు ప్యాసిస్లో ఆధినివేశముందున్న చీనావారందరికీ ప్రాతినిధ్యమువహించ లేదు. ఎవరో చీనాలోనున్న అరివాదులతో సంబంధమున్నవారనిరి. చీనా ప్రజలకు విరివి వుట్టకు నున్నారని అనుమానించుచున్నారు. ముస్కావాయ జోక్యము గలుగజేసికొనుచున్నట్లున్నదని అనుకొనుచున్నారు. (ఫ్రెంచి.)

చీనా బ్యాంకులకు కాపాడుచున్నారు. బ్యాంకులలో ప్రజలు సొమ్ముకు తీసికొనుటకు మూసివేసిరి

రిపునంకులము

ప్ర్యాంకో-స్పెయిను ఒడంబడిక

మార్సిడ్, జూన్ 22:—చురాకో తీరమున నాకాదల్ రావులను గూర్చి ప్ర్యాంకో-స్పెయిను సభలో ఒడంబడికను ఒంతకము జేసికొనిరి. అధికారము తెలుపకున్నను, చురాకోలో స్పెయిను ప్రభుత్వము చూచి అవచ్చించనమన ప్రారంభించిరి.

బొగ్గు వృక్షము

కష్ట పరిస్థితులు

లండన్, జూన్ 22:—బొగ్గువృక్ష కష్ట పరిస్థితులందు పడుచున్నది. ప్రస్తుతముందున్న ఏర్పాటులకు అంత్యమొందించు క్రమ 30 వేల టన్నుల ఒక సంవత్సరము బొగ్గుయజమానులు ఇచ్చే చర్యలు. ఉత్పత్తిని గలగ జేయుట కను ఖరీదును దీనిందుటకు పరిణములను, గంటలకు గూర్చి చర్చించుటకు గవర్నరు వాంఛించుచున్నది. నిరాకరించిన బొగ్గు యజమానులు యనుచున్నారు.

ఇండియా సంస్కరణములు

నేవనలు కన్వెక్షన్ విధానము

లండన్, జూన్ 17:—పత్రికలను, పార్లమెంటు సభ్యులను, మరితర చ జీవనసంఘములను ఇండియా సంస్కరణ చట్టమునందున్న లోపములను సవరించుటచే చిక్కబడునని గావనియ క్రమేణ యభివృద్ధికరముగ మార్గమున కాళ్వతిముగ ఏర్పాటుజేయవలెననియు బ్రిటిషు ఆగ్నిలియరీ సంఘమువారు తీర్మానమును తెలుపుచున్నారు. దీనికై ఇండియా కామన్వెల్త్ బిల్లును ఆమోదించుచున్నారు. (బ్రిటిషు పార్లమెంటువారు దీనిని ఆమోదించిన దివ్యముగ నున్న దనుచున్నారు.)

పెరిషియాచక్రవర్తి

గారు రెండు నెలలలో సిరియాగుండా పెరిషియాకు తిరిగి వచ్చెదరట. సోమియటులు కాకపర్సుండా రమ్మవగా నిరాకరించరట.

యూరపు ఖాళీజేయుట

ను గూర్చి బ్రిటన్ మెయిన్స్ గార్డుజేసిన ఏర్పాటును మంత్రివర్గమువారు రంగీకరించరట. ఆ ఏర్పాటులు కొలదికాలములోనే అమలు జరుగును.

సివిల్ సర్వీసు

ప్యాసిస్టుకానివారలకు తావు లేదు

సివిల్ సర్వీసులోనికి ప్యాసిస్టీకులను జేర్చుకొనజాలమని యక్రమశీక్షను నిర్దాష్ట్యముగ నెలకొల్పెదమనియు అధికార మంతయు ప్యాసిస్టుల హస్తగతము చేయబడుననియు ప్యాసిస్టు ఉద్యమమును ప్రాణము పోయినను సరే నిలబెట్టి కాపాడెదనని ముస్కావీనీగారనిరి.

వాహబీ దండయాత్ర

లండన్, జూన్ 22:—వాహబీలు జెడ్డాను ముట్టడించి 20 వేలకిని తమస్థానములను విడిచిపెట్టిరియు ముందుగ హెచ్చరించలేదనియు పారాటమే లేదనియు వాస్తవ మెక్కాకు తిరిగి పోవుచున్నట్లున్నది.

ప్రాచీనచిక్ర స్త్రీకై స్రవమిత

పానసంఘము

22 వ తేదీని ఎడింబురులో ప్రారంభమైనది. ఆల్బుహాలు అపాయకరమైనది గాన ఎవరును వాడరాదని స్త్రీలకు బంపిన విజ్ఞప్తిని సైసంఘమువారు రంగీకరించిరి. ఎవరును ఉపయోగించరాదనిరి. ప్రతి యింటిని ఆ గోగ్యము గ నుంచవలెననిరి. సామ్రాజ్యవాయువారా ప్రచారకసంఘము మొదటి పర్యాయముపమాజే మైనది.

యువరాజు సంచారము

జామస్ ప్యర్లులో ఇంకవరకు జరిగిన న్యాయశిక్షాసంతకము వింది జరిగినది. మితిలేకుండెను. ప్రజల ఉత్సాహజయధ్వానములలో యువరాజుమాటలు వినిపించలేదు. భారతసంఘమువారు హిందూదేశవాళియునుంటి ఒక బంగారుబొమ్మకు బహుమతి కొసగిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేక తంతి)

ప్రెంచిరంగమున ప్రాంసు సెనెగ్గొగులకు అబ్దులు కరీముగారికి 180000 తెగలవారును 6 వేల తెగలవారును సహాయము చేసెదరట.

ఎన్నికలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేక తంతి)

ఇంగ్లండులో డీమోస్ట్రాపు విమోజకవర్గము తరపున ఎన్నుకొనుటకై విగ్నలుగారు చనిపోవుటచే కార్మిక యభ్యర్థి ఆసాక్స్ ముస్లిగారు అయనస్థానే నిలచెదరు.

భారతదేశ వ్యవహారములు

కామన్వెల్త్ ప్రశ్నలు

పనిలేని యూరపియనులు, ఆంగ్లో-ఇండియనులు

లండన్, జూన్ 22:—ఇండియాలో యూరపియనులకును, ఆంగ్లోఇండియనులకును ఉద్యోగములులేకుండుటచే చాలముపక్కనకున్నదనియు అందుచే వీరికి ఏదోవిధముగ ఉపాధిని గల్పించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని యడుగ ఈవిషయమై ఆంధ్ర గా బర్నేజ్ హౌస్ ప్రభుత్వముకు తెలియదనియు ఇండియా ప్రభుత్వమును కనుగొని తెలిసికొను ననియు వింటర్జ్ ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను.

ఇలిఫాదుగారు చోటియా తిరులకు ఆపాయములేకుండ కాపాడెదనని సెంట్రలు కిలాఫతు కమిటీవారికి మార్చి 7 తేదీని లేఖనంపెననియు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు గూడ ప్రత్యుత్తరముగ జాలువేరవాయనియు వార్డా విల్సన్ గారకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిందనది లేనది తెలియదని వింటర్జ్ ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను.

లేక మిషను సిఫార్సుల ప్రకారము అఖిలభారత ప్యూను లోనున్న ఉద్యోగుల పించనలను గూర్చి ఆమలుజరిపెద మని వింటర్జ్ ప్రభుత్వ గారనిరి. ఈ ప్యూనుకు జేదనివారి విషయమై కొంత ఏర్పాటుజేయుదని ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సిఫార్సు జేసెదమనిరి.

ఇండియా సైనికోద్యోగులకు విధిగ రాకపోకలకు సెకపుమీదబోవునపు ప్రయాణపుచీట్లను ఉచితముగ నీయవలెనని హోంసువర్ గారు గోర దానిని ఆలోచించుచున్నారమని వింటర్జ్ ప్రభుత్వ గారనిరి. ఇండియాలో ప్రదర్శింపబడు ఫిల్ములు లనేకము బ్రిటిషు ఫిల్ములు గావనియు ప్రదర్శకులను గాటినే వినియోగించుకొనవలసి వచ్చుచున్నదనియు, అధికారులు దీనిని ఆమోదించుచున్నారనియు, కాని ఫిల్ములను తయారుజేయు రంగమును జాగ్రత్తగ కనిపెట్టిజూచుచున్నారనియు, ఈ విషయమై భారతీయులు చాలవరకు గ్రహించినటుల జేటుకపుస్సెలు చర్చిలో తెలిసెననియు కామన్సుభలో వింటర్జ్ ప్రభుత్వ కన్వర్షి గారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఇండియాలోను ఎక్కువగ తయారుచేయుచున్నటుల తెలియుచున్నదనిరి.

ఫ్రాంసుకు లంచము

మాస్కోవారి చర్యలు

లండన్, జూన్ 20:—జర్మనీ జాతిసమితిలో శేరకుండగను, సెక్యూటీ ష్యాప్తుకు అంగీకరించకుండగను జేయుటకు మాస్కోవారు జర్మనీని ప్రోత్సహించుచున్నారని ప్రెంచి వారు గ్రహించుచున్నారని భయపడుటలేదు.

సెక్యూటీ ష్యాప్తుకు జర్మనీ అంగీకరించిన జర్మనీ ప్ర్యాంకో బ్రిటిషు మైత్రికి లొంగిపోవుటయేయని బోలిషివికులనుచున్నారు. పోలండుపై జర్మనీ అధికారమును సల్పుటకు పిలువించిననున్నారు. మరల ఏర్పడిన సయోద్యమ చెడగొట్టుటకు సోవియటు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారనియు, బ్రిటను మీద తక్కువగ ఆధారపడుటలు జేయుటకు ప్రాంసుకు లంచమునిచ్చుటకు గూడ సోవియటులు సిద్ధపడుచున్నారనియు తెలియుచున్నది. ముఖ్యముగ ప్రాచ్యవిధానమున బ్రిటనుమీద ఆధారపడరాదనుచున్నారు.

ప్రెంచివారి యుద్దేశ్యము

అంతర్జాతీయ సంబంధములు న్యాయమునకు లోబడి వలెననియు పకుబలముచేసాధించరాదనియు ప్రాంసువారియుద్దేశ్యము, పూర్వము రాచరీయ ఒడంబడికలకు ఎన్నికనుజేసికొని జర్మనీకుండి భయముజేకుండ జేసికొనతలంచెను. కాని ఇప్పుడాయుద్దేశ్యమును మార్చుకొనెననియు తెలియుచున్నది. సైనిక బలమునుపయోగించరా దనుచున్నది. మగ్గ్యవర్తలద్వారా ఒడంబడికను జేసికొనుట ముఖ్యమునుచున్నారు. ఇది సవ్యముగ జరిగినచో సైనిక ఒడంబడికలకు అసరము లేకుండును. ప్రాంసు పోలీసు డెకోస్సే హితులకు విగ్వాసమును జూపుట కవకాశముండును. ఎంతర్వరలో రాయబారము ప్రారంభమైన అంతకుంచిదని అనుచున్నారు. కొలలోను ఖాళీజేసినగాని ప్రెంచిలేఖను గూర్చి ఆలోచింపరాదని జాతీయవాదులు తెల్లిన అనుచున్నారు.

చినాకల్లాలము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

చినాకల్లాలము వారి ప్రభుత్వము పిరింగు ప్రభుత్వముల యభిప్రాయమును విశదముగ నున్నదనియు అట్టి ప్రభుత్వములచేతగానియు దానివలన ప్రభుత్వములను పరిష్కారము గావలసినదనియు ఒకవ్యవహారము పరిష్కారమునకు ఆలస్యమును తాము తరవాదులము గావలసినదనియు పిరింగు ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వమును నివ్వరి.

పిరింగువారి సమ్మేదనము జపాను కాన్సలరు రాల్ఫ్ తోగొట్ట ఆతడు వారి క్రమానుసారమున నెవనియు అట్లు చేయనిచో కఠినచర్యను దీసికొనదమనియు జపాను కాన్సలరు కెప్టెన్ నియం దెలియుచున్నది. జపాను నుంకముల యుద్ధాగ్నిని జంపిరని తెలియుచున్నది. కాని ఇంతవరకు నిశ్చయముని తెలియలేదు. ఇద్దరు జపానీయులను అగిలేవట.

బ్రిటిషువారిని బహిష్కరించుటకు ఇంగ్లం ప్రయత్నించుచున్నారని యూరపీయులకు సప్రయశ్చయము దేయిన రకమున భయపెట్టుటచే వారు బ్రిటిషు జపాను యుద్ధనాకలను కపయిలను జేయుటమా నెను. నింగిపోలోగూడ విదేశీయుల పట్ల ప్రతి కూలోద్యమము విస్తారము గలదని. దొమ్మి భంగికింగలోగూడ జపాను కాన్సలరు పిర్దులో రాల్ఫ్ తోగొట్టనున్నారు.

వార్తావరణసితి

1925 సం॥ మార్చి 24-వ తేదీ మధ్యవారము

Table with 6 columns: మార్కెట్ ప్రైస్, గత 24 గంటలలో అత్యధికము, గత 24 గంటలలో అత్యల్పము, గత 24 గంటలలో సగటు, జూన్ 1వ తేదీనుండి గతము, మొత్తము. Rows include various commodities like rice, oil, etc.

సర్కారులు: కాకినాడలో చినుకులు బడెను. మేఘములు ఒకమోస్తగ నుండెను. మచిలీపట్నములో 6 1/2 కాకినాడలో 2 1/2 డిగ్రీలు పగలు ఉడిచి తక్కువ. గోపాలపురంలో 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కన్: కర్నూలు, బళ్లారిలో చినుకులు బడెను. మేఘములు ఒక మోస్తగ నున్నవి. కడపలో అర్ధిక తక్కువ. శివోన్లస్థితి మామూలుగనున్నది.

కర్నాటకము: నెల్లూరులో చినుకులు బడెను. మేఘములు ఒక మోస్తగ నున్నవి. పగటివడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

పడమటితీరమున నర పాతము పడనప్పుడు. తక్కినచోట్లగూడ స్థానిక చినుకులు ఒడవప్పును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య

వార్తావరణప్రకటన

చైతన్యసత్తులు

కోచ్చి, జూన్ 24: మహాత్మాగాంధీగారి కోరిక ప్రకారముగ తిరువాన్కూరు కోర్టును ఉత్తర దక్షిణపుటా ద్వి తూర్పుమా ర్దు ము తో గ రి యు పం దు హ ద్దుల మం దు గ స్తి గా యు చు న్ను పో లీ కు ద ర్శ ము ను నిన్నన దీనివేసెను. తన అనుజ్ఞకేయే పత్యా గమలు ముం దునకు బోరని పోలీసుకమిషనరు పట్టుగానికి మహాత్మాగాంధీ గారుతంబించిరి. తూర్పురోడ్డునందు మాత్రమే పోలీసు గ స్తిచే యుచున్నాడు. ఈరోడ్డుపై నిషేధనపు టు త్తరువు దీనివేసులేదు. శిష్టుకవలన యేభాదయు లేకుండ తక్కిన మామ రోడ్డును నిరాటంకముగ అప్పుకులు ఉపయోగించు కొనుచున్నారని. చైతన్యవశమందు యధావిధిని పూజలు జరుగుచున్నవి ని గ్గుసాయంత్రమునకు పట్టుగారు చైతన్యపు అగిస్తాంటు దేవస్థం కమిషనరు పోలీసు అగిస్తాంటు మాపరిం పెం పెంటుల స్థానికాధికారులతో పరిస్థితులను గురించి చర్చించెను. పదవిహ్ను ములకు గుమ్ముల గురించుండ రిజర్వ పోలీసు పీచులనుండి పారాగాముచున్నారని. గ్రామముం దంతటను కాంతినెలకొని యున్నది. కొంతకాలము వరకు తూర్పురోడ్డు తూర్పురోడ్డుపై నిషేధనపు టు త్తరువు బహుళ: దొరతనము దీనివేయబాల దని దలపఁపని యున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సత్యాగ్రహము గాంధీ- పట్టు ఒడంబడికను మీరుట.

తి. వేండ్రు, జూన్ 28: చైతన్యసత్యాగ్రహము గాంధీ- పట్టు ఒడంబడిక నతికమించి దైవశక్తి దేవుడు బోవ పాగిరి బారికేసులను చొట్టమొందు పోలీసుదళము తిరిగి ని యమింపబడెను. తనతో సంప్రతింపకయే సత్యాగ్రహము ముందుకు బోవుటకు అంగీకరింపరని పోలీసుకమిషనరుకు మహాత్మాగాంధీగారు తక్షణమే తంబింపిరి. చలించుకుండ నుండ వలసినదని స్థానిక నాయకులు సత్యాగ్రహులకు ఉత్తరవిచ్చిరి. కాని సత్యాగ్రహులు చైతన్యసత్యాగ్రహులను మారుచున్నట్లు దొరుకుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు దివాను అధికారము స్వీకరించుట

తత్వమయోగసంతరము ఉద్యోగులు దివానును దర్శించుట

తిరువేండ్రు, జూన్ 28: అధికారవక్తమున యితర చిహ్నములను దివానుగా నియమింపబడిన వెలికల్ యం. యి. వాల్సుక్కి ఎ. బా రి ప్త రు గా రి కి నే టి ఉ ద యమున మహారాజీ రిజంటు ఒసెంగెను. తదనంతరము దొరరి నపు కార్యాలయమునకు మోటారుపై దివానుగారు వెడలిరి. ఆవట నెత్తు అనిలింపబడి అధికారవక్తము ఉద్యోగుల పక్ష మందు జరుపబడెను. దివానుని వాసస్థానమున భక్తివిలాసముందు ఉద్యోగులు దివానును దర్శించుటకు వచ్చిరి. అక్టోగు దివాను సిమ్లగ్రామమునందు ముఖ్యుల సెక్రటరీయులు ఫోటో గ్రాఫు దీయించెను. వీరి పరిపాలనవలన యెల్లరును సంతసిం చిరి. (ఆ. ప్రె.)

వ్యవసాయ శాస్త్రాభ్యాసము

బెంగాలు ఉన్నత మాధ్యమిక పాఠశాలలందు బోధించుటకు సిఫార్సు చేయుట

కలకత్తా, జూన్ 28: కలకత్తా వెనిడెంసి అక్టింగ్ ఆచార్యుడగు హెచ్. యిచ్చేసిలుటన్ను, అక్టింగ్ వారసత్వము డగు కె. మెట్టిక, బర్దవాను, రాయబహదూరు రాయ మన్యగ్గ సాధుగార్లు సభ్యులుగల వోక ప్రత్యేక పంథము బెంగాలు నందు వ్యవసాయవిద్యకు బోధించుటకు వోక ప్రణాళికను వా ఖిలుచేసెను. మాధ్యమిక పాఠశాలలందు అయిదు అరు తరగతు లందును, ఉన్నత పాఠశాలలందు యేడు యెనిమిది తరగతులందు నాల్గు సంవత్సరములవరకు బోధింపవలయునని కమిటీ నూచించె ను. ఇది జనప్రదమైన దని కమిటీయయబడువరకును వ్యవ సాయతరగతులపై వ్యవసాయ విద్యకు సంబంధమున్నంతవరకు నా వ్యవసాయశాఖ తనిఖీచేయబడును.

(ఆ. ప్రె.)

గుత్తి పృథివి పోలీసు విచారణ

మదరాసు మెయిలు ప్రత్యేక ప్రకటన న్యాయమైనది కాదు

ది. బి. కేశవస్వామిగారి తంబివార్త

మదరాసు మెయిలు ప్రత్యేక ప్రకటన దెబరిపోవునట్లు పెద్ద పెద్ద అక్షరములతో కిర్కీలు పెట్టుకొనెను. ఆ ప్రకటన ను అక్రమము. దానివలన ప్రజలకు దురభిప్రాయము కలుగ గలదు కావున విచారణపూ ర్తియగువరకును ప్రత్యేకలవారు స్వాభిప్రాయవిమర్శలను పెద్ద పెద్దకిర్కీలకు పెట్టిగాని పెట్టకగాని ప్రకటింపకుండవలెనని కోరెను.

ఒకపక్షమున మాత్రమే విని అభిప్రాయములను ప్రకటింపట అన్యాయము. ప్రజలు రిపోర్టును శ్రద్ధగా చదివినచో నిజము తెలియును గాను వారి కంతముట్టుకు ఓపిక యుండదుగా నపెద్దకిర్కీ కలను మాత్రమే చదివి వానిమీదనే అభిప్రాయము లను ఏర్పరుచుకొందురు. ఇట్లుపైని మెయిలు ప్రత్యేక నిష్పాక్షిక ముగానే ప్రకటింపవలసి నమ్మెనను నా ఆ తే ప గ ను మీప్రత్యేక యందు ముఖ్యులములతో ప్రకటింప గోరెను. అని ది. బి. కేశవస్వామిగారు నేడు గుత్తి 21 తంబివార్త నంపిరి.

శ్రీమంత ఎస్. సత్యమూర్తి (ఎం. ఎల్. సి) గారు

లండను నగరమును చేరిరి

సత్యమూర్తి గారును సురక్షితముగా లండను నగరమును చేరిరి. అని 22 వ తేదీని బొంబాయినుండి పంపబడిన తంతి వార్త నేడు (28 వ తేదీ) నాకు చేరినది అని సత్యమూర్తి గారి పోదరుడగు రామచంద్రుగారు ప్రత్యేకము తెలియజేసిరి.

పూనా యాము ర్వేద వైద్య సంఘము

మహాత్ము డాయు ర్వేదమును గూర్చి ప్రకటించిన వ్యాసమును తీవ్రముగ ఖండించిరి

పూనా, జూన్ 28: పూనా మొదలగు జిల్లాలనుండి వైద్యు లనేకులు పూనా పట్టణముందు వైద్యమండలి తరపున ఆర్. వి. పట్టభద్రుగారి యధ్యక్షత్వక్రింద నూడిరి. మహాత్ముడు యంగుయిండియా ప్రత్యేక జూన్ 11 వ తేదీని హై. దవైద్యమును గూర్చి వ్రాసిన నిరసనవాక్యములను తీవ్రముగ ఖండించు తీర్మానమును తేనీ యోగముగ సంగీకరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

తురుమెళ్ల హైస్కూలు (ప్రత్యేక విలేజిరి)

పరీక్షా ఫలితములు

స్కూలు హైల్ పరీక్షా ఫలితములు దెలిసినవి. 24 నుండి 14 నుండి పరీక్షలో కృతార్థులైరి. ఒక్క యింగ్లిషు పరీక్షలో 21 నుండి పరీక్ష ఆయినట్లు దెలియుచున్నది ఇంగ్లిషు లో సగటుమార్కు నూటికి 80 వచ్చెను. ఇది రాజధాని యాన రేజి మార్కుకు 4 మార్కులు జాస్తి. ఈసంవత్సరము యింగ్లిషు బాలరుగూడ పరీక్షకు బంపక దిగబెట్టుడినవారులేరు.

ఇట్టి ఫలితమునకు ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీయుత వారు మంచి నారాయణమూరి పంతులుగారి కృషియే కారణము. బాలరుకు క్రెడెన్స్ కెడ్యునగరపిరి. ఈపాఠశాలలోనున్న పరిక్షా ఫలితములు ఈమందిలమున నున్న బోర్డు పాఠశాలల కే కాక ఏపాఠశాలలోగూడలేవు. జిల్లాలోగల పాఠశాలలలో ఈస్కూలు ప్రధానస్థానము నాక్రమించుచున్నది. వీరు దుర్గిర లలో నున్న పునును తరువాత తురుమెళ్లకు వచ్చినప్పటినుండి రి సంవత్సర ముల నుండియు వీరి పాఠశాలా ఫలితములు చాల తృప్తిగా నుండెను.

జిల్లాబోర్డువారు ఈపాఠశాల నాయకత్వము వదలు కొనినను తురుమెళ్ల వారు తగిన యాపాధ్యాయుల నియమించుకొని ప్రధానోపాధ్యాయులుగా వీరినే యుండునని కోరిన చాల సమంజసముగా నుండును.

శీ॥ శే॥ దేశబంధు దాసు గారు

స్థావరచిహ్న మహిళావైద్యశాలకు పదిలక్షల రూపాయలు కావలెను

సింహాశ్రమపు, గాంధీమహాత్ముడు, సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, మాలానా అబ్దుల్ కలాం అజదు
సర్ నీలరత్న సర్కారుగారు మున్నగు ప్రముఖుల విజ్ఞప్తి

ఆఖిల భారత సంతాప పిఠము

జూలై నెల మొదటి తేదీని దేశమునందంతటను నభిలు జరుగును.

శీ॥ శే॥ దేశబంధుని స్థావరచిహ్న

క్షణములోనొక లక్ష యిరువదియేడువేల రూపాయలు ప్రోవువడుట

కలకత్తా, జూన్ 24:—దేశబంధు చిత్రరంజన దాసు స్థావరచిహ్న గాంధీమహాత్ముడి పట్టికే యొక లక్ష యిరువదియేడువేల రూపాయలు రొక్కపూర్వకముగను వాగ్దానపూర్వకముగను ప్రోవుచేయబడెను. యస్. యస్. సర్కారుగారు (కలకత్తా న్యాయాలయపుచైర్మను) పదివేల రూపాయలును, ప్రభుత్వన్యాయవాదిగ నున్న యస్. ఆర్. దాసు గారు యిరువదివేల రూపాయలును విరాళములుగ సేసగిరి. వంగరాష్ట్రమందలి ప్రతి పట్టణములోని నాయకులకు చందాలు ప్రోవుచేసి చై నికముగా ప్రకటించుకొనుచు మహాత్ముడు తంజీవార్తల నంపెను. రొక్కముగనేగాక, వాగ్దానములను గ్రహింపవలదని హెచ్చరించుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

నంద్యాలలో పరామర్శ

విన్న 28 వ తేదీని శ్రీయుత ఓకగంటి సుబ్బాస్వామిగారి అధ్యక్షత్వమున నంద్యాలలో బహిరంగసభ జరిగినది. సంతాపమును సానుభూతిని తెలుపుతీర్మాన మొనరింపబడెను. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు నరసింహరావు గారు మున్నగు ప్రముఖులును చాలమంది హిందువులను కౌన్సిలరులును భారీ ప్రభు లక్ష్మీరెడ్డిగారును మిషను మోక్షానుగ్రహణోపాధ్యాయుడు గురుబోధగామిని మరీ పెక్కుమందియును భగవద్విధి. శ్రీయుత గాడిచర్ల హరిహరస్వామిగారును పంతులుగారు తీర్మానమును సవరించి కడు జాతికరముగా ఆంధ్రులను సుపర్యసించి జూలై నెల 1వ తేదీని బహిరంగసభ జరిపెను. (ఒకవిలేజు కంఠివార్త)

చిత్రరంజన నిర్యాణము

చోడవరం

చోడవరం పోలీసు బహిరంగసభ గావించి దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి ఆకాలముగనుకే వీరేశుడును సంఘటిల్లిన పక్షమునకు చింతిల్లును, వారి కుటుంబమునకు కను సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానించిరి.

నూజివీడు త్రాలాకాబోర్డు

దుఃఖముచే వారతాలలను మూయుట
నూజివీడు త్రాలాకా బోర్డువారు 20 వ తేదీన సభయంపిల్లు తీర్మానించిరి:—
“జాతీయనాయకులను, భారత దేశసేనకులను అగు సర్ పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠి గారును, దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారును కాలము చేసినందు వలన ఈ త్రాలాకాబోర్డువారు చింతిల్లుచు దుఃఖించుచు నున్న వారి కుటుంబములకు తమ సానుభూతిని వరావర్తించు దిలుకగోరుచున్నామని. బోర్డువారు 29-6-25 తేదీన, క్రిత శ్రేణులకు దేశభిమాన గౌరవార్థము మూయుచున్నారని.”

జూన్ నెల 31 వ తేదీలోగా పదిలక్షలు పూర్తి గావలెను

శ్రీయుత దాసుగారి స్థావరచిహ్నముగా జాతీయత వివక్షర లేకుండ ప్రతి కంపెనీని చికిత్సచేయుటను ఉపచారి కలకు (చిక్సులు) పని చేయుటను ఒక మహిళా వైద్యశాల కేర్వగనుటకు పదిలక్షల రూపాయలు కావలెను. ఆమె త్రము యాజాను వెంకటరెడ్డిగారునే నమూనా కావలెను. ఇక ఎనిమిది దినములు మాత్రమే కష్టపడి యున్నది. దేశబంధు దాసుగారికి ఖరకాలమునుండి యాశోక్ కలరు. వారు వ్రాసిన లేఖ నూనవదాసిని నానమచేయుచు ధర్మశాసన ప్రతిమ నడునూడ యిట్టివైద్యశాలను యేర్పరుపవలె నని ధర్మకర్తలను కోరియుండిరి. పదివంద కోట్లకును చేరి యొకలక్షను సులభముగా నియ్యగలుగుదురని అది వాంఛనీయుగాదు. వీర లొక కానిని యిచ్చినను గూడ సంతోషపూర్వకముగా స్వీకరింపబడును. వీరలగనమే ముఖ్యముగా యానిధిలో చేరవలెను. ఇప్పటి కప్పుడే లక్షలరూపాయలు చేరినవి. ఈ విజ్ఞప్తియందు సింహాశ్రమపు, సర్ సురేంద్రనాథు, ఆచార్యరాయ, మాలానా అజదు, సర్ నీలరత్న సర్కారుగారును మరీ పెక్కుమంది ప్రముఖులును గూడ సంతకములు చేసిరిగాన వంగ రాష్ట్ర వాసు లందరును త్వరమో ఘోషమో ముఖ్యముగా యానిధి కియ్య గోరెదను. వంగజాతివారను వంగరాష్ట్రమున స్థిరపడినవారను వంగ రాష్ట్రమున ధనము నార్జించుచున్న వారను ముఖ్యముగా పదిలక్షలును పూర్తి చేయవలెను. ముఖ్యముగా యువకులు దాసుగారి కధికముగా ఋణపడి యున్నారగున వారే అధికముగా సహాయము చేయ గోరెదను. 18 వ తేదీని అంత్యక్రియలు జరిగినపుడు పెక్కు లక్షల మంది వచ్చిరిగాన వారందరను పూనుకొనిన నిం చనాధ్య మే మున్నది? వారందరను ధన మియ్య గలరుగాన ముఖ్యముగా నియ్యవలెను. పదిలక్షలతో పనియంతయును పూర్తి యగునని పదిలక్ష లైన నుండినగాని పని ప్రారంభింప మిలులేదు. దాసుగారి యానవదాసిని విక్రయించిన పదిలక్షలు మాత్రమే వచ్చును. అందులో 2,20,000 బడులు తీర్చవలెను. పోగా 7,80,000 మాత్రమే మిగులును. అది వైద్యశాల కేర్వగనుటకు చాలదు.

జూలై నెల 1 వ తేదీలోగా పదిలక్షలను పూర్తి చేయగలుగుదుమా? వ్యవధి చాలని మాట నిజమే గాని రాష్ట్ర వాసు లందరును గట్టి ప్రయత్నము చేసినచో అసాధ్యము కాదు. ఇట్టి నిధులకు చందాలను సమహాగ్యులతో నాకు చాల సమృద్ధి మున్నది. ఇట్టి సమయములలోనే చాలమంది మోసము గూడ చేయుచురగాన ధన మెసంగగోరువారు బాగుగా పరిచయమైనవారికిని మర్యాదగలవారికిని మాత్రమే ధనము నియ్యవలెనుగాని ముక్కు మొగ్గమెరుగనివారి కియ్యగూడదు. వ్యవధి లేదుగాన (1) అందరు శక్త్యవసార మియ్యవలెను, ఇతరులను గూడ ప్రోత్సహించువలెను. (2) ఇయ్యదలచిన దానిని వెంటనే యియ్యవలెను. (3) శక్తివంతవలెకుండ యియ్యవలెను. (4) మండల సంఘములవారు వెంటనే వనాళ్ళను ప్రారంభింపవలెను.

ప్రజలు ముఖ్యముగా జ్ఞాపకమంచుకొనవలసిన విషయములు: 1. ఇది అఖిలవంగదేశీయ రాష్ట్రవాసు లందరును ఏ జాతివారైనను గూడ ధనసహాయముచేయ నర్హులు. 2 భారత మాతృభూమిలో అగ్రగణ్యులలో నొకడగు దాసుగారికి స్థావరచిహ్నముగ నీవైద్యశాల యేర్పరుపబడునను విషయమును మరచ గూడదు. 3 ఇది కేవలము ప్రజలకు మేలుచేయునట్టి మహా త్యాగము.

ఇట్టి వైద్యశాల కలకత్తాకు ముఖ్యవనరుని గూడ వింటిని. దాసుగారు నియమించినధర్మకర్తలు సుప్రసిద్ధులుగాన ఎవరును ధన మెసంగుటకు సంకల్పించ నవసరములేదు. అని నిన్న 28 వ తేదీని మహాత్ముడు పత్రికలకు వ్రాసెను.

* అహమ్మదాబాదు పురపాలకసంఘమువారి సంతాపతీర్మానములు *

అహమ్మదాబాదు, జూన్ 28:—స్థానిక పురపాలకసంఘము శీతీ సాయం కాలము సభ తేదీ దేశ బంధుని యకాల హతాన్వరణము వలన దేశము నకు గలిగిన పక్షమునకు వగమయ తీర్మానించిరి. మాతృభక్తికిని, ప్రజాసేవకు, త్యాగబుద్ధికిని దేశబంధున కీడువయ్యువారు లేరని యభిప్రాయపడిరి. ప్రస్తుతావస్థలో కలకత్తాను దేశబంధుని మరణమువలన జాతీయముగ కష్టము నాటిల్లినదని యభిప్రాయపడిరి. ఈ తీర్మానమును పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడగు కల్లభ భాయి పటేలుగారు ప్రతిపాదించిరి. సుహృద్భిటు సభ్యుల డొకర డుపపాదించెను. ప్రభుత్వనియోజకసభ్యులుగూడ దేశ బంధుని గుణగణములను విశేషముగ ప్రశంసించిరి. పిమ్మట మిగతవని నాపుతేసీ నాటికి సభను మూసిరి. (అ. ప్రె.)

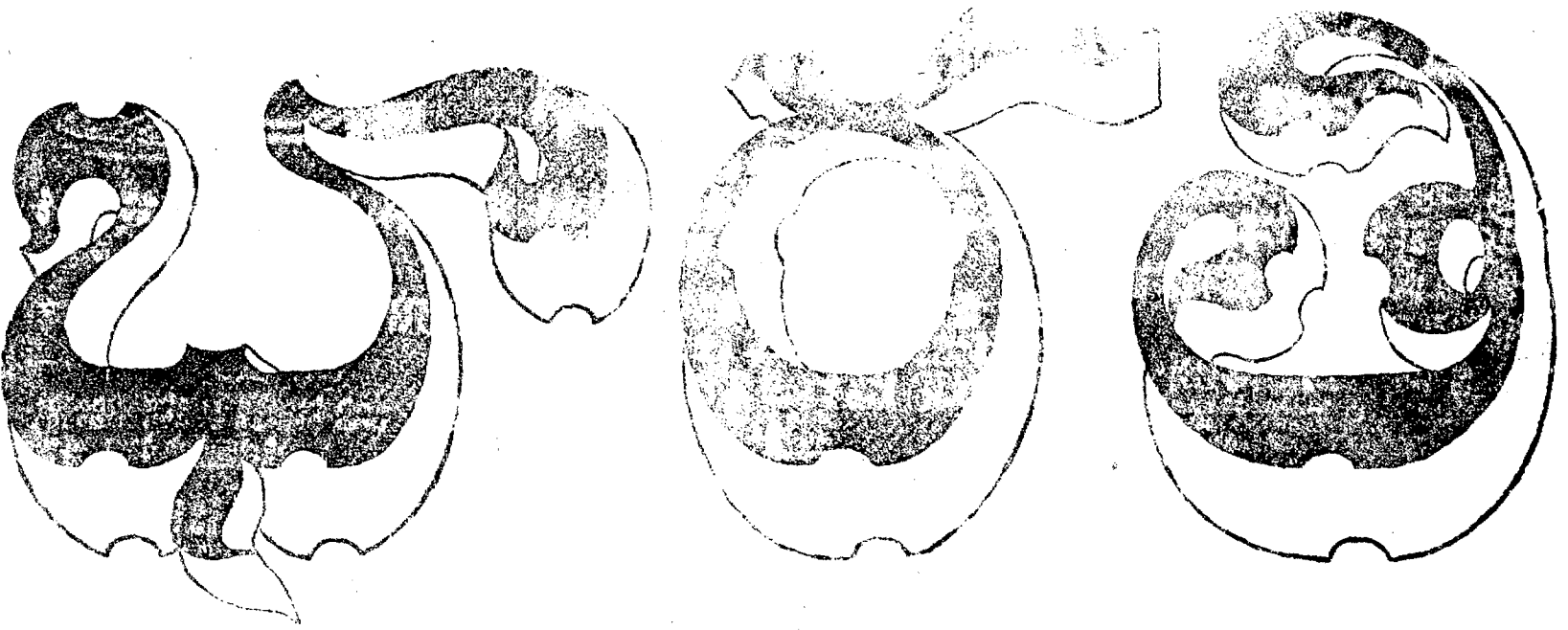
వర్షపాతము

సిద్ధా, జూన్ 28:—పడమటి తీరమందు వర్షపవనములు తిరిగి చెలరేగుటచే కొంతగానునకు సమావసము. వాయు భారము తరిగెను. దేశ మగ్గభాగముందు వర్షపవనములు బలముచున్నవి. కాని బర్మామందు బలహీనముగ నున్నవి. అస్సాము, ఉత్తరము, పడమటి సంయుక్తరాష్ట్రము, పంజాబుకొండలు, తూర్పుమధ్యయిండియా, పడమటి మధ్యరాష్ట్రము, కొంకణము, మళయాళము, బొంబాయి, దక్కను, ఉత్తర హైదరాబాదు, మదరాసునకు తర్రతరమందు సర్వసాధారణముగ వర్షము గురిసెను. బర్మా, బెంగాలు, బీహారు, తూర్పు సంయుక్తరాష్ట్రము పడమటి మధ్య యిండియా, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రము, దక్షిణ హైదరాబాదు, మైసూరులం దచ్చుటచ్చుట వర్షము గురిసెను. ఛోటానాగపురము, ఉత్తరపంజాబు ఈశాన్యపు తెలుచ్చిస్థానమున ఘూర్జరమందు స్వల్పము వర్షించెను. లాషియో 1, డెల్లూరు 1½, జాల్మేసరి 4, నల్లదుంకా, రైలూరు, ముక్తేశ్వరం 1½, మనోసీ ½, భరంపుర 1, డోహాటి, ఇందూరు, అక్రొలా, అమరావతి, హోసంగ్ బాదు 1½, నాగపురం, జగదల్ పురం 2, పోల్డ 1½, మరల్ గోవా, కార్వారు, మంగలూరు, కల్లికోట 4, కొచ్చి 3, ఛోరంగబాదు, మెర్కూరాలందు 1½ అంగుళముల వాన గురిసెను.

నూచన:—ఉత్తరకొంకణముందు వాయవ్య మూల యందలి సరిహద్దురాష్ట్రము పొడుగునను వర్ష మధికముగ గురునవచ్చును. (అ. ప్రె.)

టారి ఫు బోర్డు నివేదిక

ముద్రణాయంత్రపు సిరాపై విడువరసెంటు దిగుమతిసుంకము విధించుటకు సిఫార్సు చేయుట
సిద్ధా, జూన్ 28:—ముద్రణాయంత్రపు సిరా పరిశ్రమను రక్షింపవలయునని గోర బారిఫుబోర్డు యీ పరిశ్రమ విషయములను విచారించి నివేదికను బ్రకటింపెను. సిరాకంపెనీలలో కల్ల బెడ్డియగు హుగ్లీ సిరాకంపెనీ పదిహేను పెరసెంటు రక్షణ సుంకము నియమలయననియులేదా సిరా రెగ్యులరేషన్ వస్తువుల విలువనుబట్టి నమూనాచేయువన్న దిగుమతిసుంకములను దీసివేయవలసిన దనియు బారిఫుబోర్డును గంపెనీవారు గోరిరి. భారతదేశమందు, యీ పరిశ్రమ అభివృద్ధి నొందుట కవకాశములు బహు లెక్కువయనియు, ఖర్చుగూడ చాల లెక్కువయనియు, ఈ పరిశ్రమను రక్షించుటకు అయిదు పెరసెంటువరకును దిగుమతి సుంకము వృద్ధిచేయుట చాలుననియు బారిఫుబోర్డు సిఫార్సుచేసెను. కంపెనీ సూచించిన విధమున పదిహేను పెరసెంటువరకును దిగుమతి సుంకము హెచ్చుచేసినయెడ అన్యుకము ఖరీదు రూ 280 లకు హెచ్చును. ఇదిమంచిదిగాదు. కంపెనీ 1918 సంవత్సరముందు సాపేక్ష సప్లయ దిగుమతియగు సిరాలపై సమానముగ పన్ను నమూనా చేయబడుననియు, లేదా సిరా తయారుచేయుటకు విదేశముల నుండి యీదేశములోనికి దిగుమతియగు ముడిపదార్థములపై పన్ను నమూనాచేయబడదనియు గవర్న మెంటు నాగ్దానము చేసెనని కంపెనీ రుజువుచేయలేక పోయెను. కాబట్టి 1910-11 సంవత్సరముందు కంపెనీకిని ఫ్రెంటింగు కంట్రోలరుకును ముఖత హా జరిగిన సంభాషణలతో బారిఫుబోర్డు గావించు సిఫార్సు నకు సంబంధము లేదు. (అ. ప్రె.)

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతిచంద్రమానాదిని ప్రచురింపబడును

ప్రతిసంచికయందును మూడునాలుగురంగులచిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

జ్యోతిమానసంచిక - విషయానుక్రమణిక

కవితాప్రశంస—కవికొండల వేంకటరావుగారు; ప్రసవవేదన—
త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావుదొరగారు; ఆంధ్రాగ్రణ్యపర్వశేష
ప్రశంస—కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు; మహానతిసీత—కలువల
పల్లి రంగనాథశాస్త్రిగారు; భీష్మప్రతిజ్ఞ—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు;
ప్రలరాజు—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; వానరులు—వంగోలు
వేంకటరంగయ్యగారు; హేమంతము—కోయిల—ఈశ్వర; కంఠబాహు
శ్యము—కొత్తపల్లి సూర్యారావుగారు; కవితారచన—కావ్యతీర్థ
మద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు; బమ్మెరపోతరాజు—
వికమర్తి సత్యనారాయణమూర్తిగారు; నేనుధన్యుడ—శ్రీ శేషాద్రి
రమణ కవులు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; విద్వాంసుని
నిర్వేదము—సాహిత్యవర్ధనుడు; శాకుల సత్కృతహము—గన్న
వరపు సుబ్బరామయ్యగారు; విరహోత్సాహిత—పండిత ఈ. భాష్య
కాచార్యులుగారు; సావిత్రి—కాశీసోమయాజుల సుందరరామమూర్తి
గారు; అభివందనము—రాచర్ల తిప్పయ్యగారు; కోకిల—జి. జాషువా
గారు; పార్వతీయనుతాపము—రాయసము వేంకటశివుడుగారు;
గోకులము—ప్రణయోన్మాదము—కాశీ వ్యాసాచార్యులు గారు;
శ్రీసులమతకథలు—పంచాంగుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారు; 'పేరి

శాస్త్రేణ భీమతా'—పండిత పురాణం సూర్యనారాయణశిర్డులుగారు;
కర్ణాటసీమ—దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు; పద్మిని—దూపాటి కొండ
మాచార్యకవిగారు; తంజావూరు—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు;
కన్యాచౌర్యము—సంఘసంస్కారి; ప్రతాపభానునిచరిత్రము—భాగ
వతుల వ్యసంహాశర్మగారు; సార్వాదుస్తాపములు—కే. నరసింహాచారి
గారు; ఋతులక్ష్మి—మిత్తింటి నరసింహమూర్తిగారు; ఆమని—
మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారు; తుక్కాపంచకము—మానవల్లి రామ
కృష్ణకవిగారు; శతపత్రము—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి
గారు; సపోటా—కృషీపలుడు; ధన్యుడు—వేమూరి సీతారామయ్య
గారు; వృక్షజాతి వైచిత్ర్యములు—'అంబిక'; కవీంద్రగానము—
కాలయానము—బి. టి. నరసింహాచార్యులుగారు; మంగళసూత్రము—
వ్యాఖ్య—కొమాండ్మారు వేంకటాచార్యులుగారు; సుభాషిత సుధాల
హరి—; ప్రాచీనాంధ్రులెవ్వరు? ఆర్యులు కారా?—చిలుకూరి వీర
భద్రరావుగారు; ఎచటి కేగితిరి?—కే. అన్నంరాజశర్మగారు; పరపతి
సంఘములు లేక బ్యాంకులు—రంగనాయకులుగారు; సాభిప్రాయ
విశేషములు; తరణి—పెద్దిభట్ల రామచంద్రరావు గారు, బి. ఏ.,
సాహితీసమితి.

చిత్రపటములవివరము

వర్ణచిత్రములు:—శ్రీబాలకృష్ణుడు; వరహూరు గోపాలస్వామిగారు, నారాయణ తీర్థలవారు, జైనచిత్రరచన-గిరి వ శతాబ్దము నాటిది.

సాధారణ చిత్రములు:—

ఉమావిహారము; గారిశంకర శిఖరము, గంగావతరణము, బుద్ధుడు-శాత్రుకన్యకలు-అంతిమోపదేశము, పార్వతితపస్సు, రతివిలాసము, కుమారస్వామి, తారకాసురవధ, గంగోత్రి, వీవాను బహద్దర సో రఘుపతి వేంకటరత్నము నాయుడుగారు, డాక్టరు జయంతి చినకామేశం పంతులుగారు.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

కెన్యాలో కార్మికపరిస్థితులు

డాక్టరు కార్మకుల సేవలుగా లండను ప్రెస్కు పత్రిక వ్రాసింది.

ప్రెస్కుపత్రిక ఎన్నియో పర్యాయములు బీదల సంరక్షణకు పాటుపడి పత్రికాదిన దేశమునకు గౌరవము తెచ్చినది. కెన్యాను ప్రెస్కు వ్రాసిన ప్రకటన పార్లమెంటులయందు జరిగినచర్చలలో ప్రస్తావించబడినందున కొన్ని వివరములను తెలుప అవకాశ మివ్వబడుచున్నది.

కెన్యా ప్రజలలో కొందరిని నిర్బంధమునై రైల్వే నిర్మాణముకొరకు పనిచేయించుటకు ప్రభుత్వమువారు. అంగీకరించిరి. నేటిపుల రిజర్వలలో పనిచేయుచున్న రైల్వేరు ఈ నిర్బంధమునకు లోబడరని బాల్కురుగాను చెప్పిరి. కాని వారు పొరబాటు పడిరని చెప్పవలసియున్నది. బాంటు సంఘమున కప్పమైన పనులన్నియు స్త్రీలే చేయుచున్నారనుటలు ఎంత నిజమో ఈ మాటయందుకూడ అంత సత్యమేయున్నది. పర్యవేతమును భూములు నిషేధమునందై లే అంగ్లేయుల కధికముగనున్నవో ఆ ప్రదేశమునందలి నేటిపులే సోమరులని చెప్పబడుచున్నది. ఆఫ్రికాలో భూమిని దున్నుట వైరుపెట్టుట మున్నగు కష్టమైన పనులన్నియు ముగ వారే చేయుచున్నార. ఆఫ్రికా వాస్తవ్యులలో స్త్రీలు పురుషులు చేయు పనులయందలి విభేదములు మనయందున్న విభేదములనంటిని కావు. కుట్టువనిని మొగవారు చేయును. నీళ్లుకోడుట కట్టెలు తెచ్చుట మున్నగు పనులను ఆడవారు చేయుదురు. అచ్చటి ఆడవారు దృఢకాయాలగుటచే పురుషులవలెనే పనిచేయుచుండురు. ఈపనులు మొగవారు చేయవలసినవని చెప్పట మోస్తూ పురుషులకు నుండును. స్త్రీలు తాము చేయవలసిన పనులే కాక పురుషులు చేయవలసినపనులకూడ చేయవలసివచ్చుచు కష్టపడెదరు. పురుషులలో అధిక సంఖ్యాకులు అంగ్లేయుల క్రింద పనిచేయు అవస్థ ఏర్పడినపుడు స్త్రీలు పురుషులపనులకూడ చేయుట అవసరమయ్యెను. పురుషులలో పగమువంతుమంది అంగ్లేయుల క్రింద పనిచేయుచున్నారు. తత్ఫలితముగ నేటిపులలో జననములసంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నది. పంటకాలమునకు పూర్వము కొన్ని నెలలు ట్యాము కలగుచుండును. శిశువుల మరణాసంఖ్య అధికమైనది. నేటిపులను నిర్బంధించి వారిని రైల్వే నిర్మాణమునకై పనిచేయించుటకు ఈవిధత ఫలితములు మరింత అధికమగును. కొంగోస్ట్రీ వ్రేలునందు కార్మికులచే నిర్బంధముతో పనిచేయించవలసిన అవసర మేర్పడిన ప్లాం చేయవలయునందు పనిచేయు కార్మికులు ప్రభుత్వమునకు పయోగింపబడివరని కాంట్రాటుబి ఆర్డీ విమర్శగాను చెప్పిరి. కెన్యాలోకూడ ఈ పద్ధతే అమలునందుంచుడి నిర్బంధమునై కార్మికులకు పనిచేయించవలయునని అందోళనను తీవ్రక అంతమొందిగలను.

యధ్యమునందు మరణించిన కెన్యానేటిపులసంఖ్య ఆత్మధిక మైనదని పలువురుకు చెలియదు కాబోలు నిర్బంధమునైపలు పురుషేనయందు చేర్చబడిరి. ఆ సమయమున యధ్యము పల్లను రోగములవల్లను 47 వేలమంది మరణించిరి. మరణించినవారిలో 40 వేలమంది కుటుంబము చెదరిపోయినవి. మరణించిన వైని కునికి చెందవలసిన తీతము పెన్నను మున్నగునవి కుటుంబమువారికి అందచేయుటకే వీలులేకపోయెను. నేటిపులను వైన్యమునందు చేర్చుకొను నవ్వడు వారి కుటుంబమునకు సంబంధించిన వివరములను చెలిసికొను విషయమై ప్రభుత్వమునా కెట్టి క్రద్ధసహించ లేదని ఇందువల్ల స్పష్టమగుచున్నది.

ఇంక పనికిల పన్నుకు సంబంధించిన వివరముల కొంత తెలిపెదను. నవతులపన్ను తీతములో పట్టుకొబడును. ప్రస్తుతము నెలకు 12 మొదలు 16 పిల్లలకు లబ్ధి తమి వ్వబడుచున్నది. నేటిపులు ప్రత్యేకముగ చెల్లించు పన్నులవల్ల సంవత్సరమునకు 575000 పౌనులుఆదాయ మేర్పడుచున్నది. కెన్యాలో పురుషులసంఖ్య (దృఢకాయుల రోగిష్టులు అందరు కలిసి 480000 రెండునెలలు పనిచేయగ నచ్చు తీతము పన్నులక్రింద చెల్లించవలసి యున్నది. వీరికెట్టి సంబంధములేని యుద్ధమునందు వీరిని నిర్బంధమునై వైనికులుగచేర్చుట గొప్ప తప్పు. కాంతిసమయములందు కూడ వీరిని నిర్బంధించి పనిచేయించుట ఎంతమాత్రము సరికాదు. రైల్వేలను ప్రదేశములందే పనిచేయుటకు తగినంతమంది పనివారులేక. ఇంకను రైల్వేలను ఎప్పటివరకుల ఎందుకొ తెలియకున్నది.

కెన్యాపరిస్థితులు

ప్రభువుల నభలో చర్చ

మాంచెట్టరు గార్డీయను పత్రికకు డాక్టరు కార్మకులేను గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

ప్రభువుల సభలో కెన్యాసమస్య విషయమై చర్చ జరిగినపుడు ఒకమట్టరు ప్రభువుగారిట్లు చెప్పియుండిరి. “భారతదేశమున జరుగని విషయములు కెన్యాయందు జరిగినవి. నా మాజ్యము నందలి మరి యితర ఏకాలనియంలైనను జరుగనివిషయములు కెన్యాయందు జరిగివి” కాని ప్రభువులసభలో ఈ విషయమై జరిగిన చర్చవల్ల కొంతలాభ మేర్పడినది. రహస్యములైబ పెట్టబడినది. శక్తిలేనివారిపై దౌర్జన్యము పలుపు బలవంతులు ఆపారముగ ప్రేమ యున్నట్లు నటించురు. ఇట్టి ఆడంబరముల తీతను అవకాశముండదు. ఆఫ్రికాను ప్రభువు, కాంట్రాటుబి ఆర్డీ విమర్శ, బతుకూర్పు ప్రభువు గార్డు కెన్యాలో జరిగిన విపరీత విషయములను వివరించిరి. బాల్కురు ప్రభువుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వీరి ప్రకటనల నాతేషింప నాహించలేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కెన్యా ప్రజల భూములను స్వాతంత్ర్యమును దొంగిలించిరిని రుజువుచేయుటకీ ఒక్క నిదర్శనమే చాలును. విమర్శకులు వివరించిన వివరములు కొన్ని బాల్కురు ప్రభువుగారికే తెలియదు. ఏపక్షమువారు ఆధికారమునందున్నను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కార్మికులకు నిర్బంధించి వారిచే పనిచేయించవలయు నను నూక్రమును అంగీకరింపజాలరు. కార్మికులను నిర్బంధించి పనిచేయించుట యవగా వారిని బానిసలుగ చేయుట యని యర్థము.

రైల్వే నిర్మాణమునకు కార్మికులను నిర్బంధమునై పనిచేయించవలయు నను విధానమును బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఆమోదించియున్నారు. ప్రభుత్వమువారి చర్చను సమర్థించుచు కెన్యా ప్రజలు సోమరులనియు అందుచే ప్రభుత్వమువారిట్లు చేసెరని బాల్కురుగారు చెప్పిరి. తమ భూములపై పనులు చేసి కొనువారు ఈ నిర్బంధమునకు లోబడరనియు, సోమరులై పనిలేక తిరుగుచారే, నిర్బంధమునై పనిచేయునట్లు ఏర్పాటుబట్టి జరిగెననియు బాల్కురుగారు చెప్పిరి. బాల్కురు ప్రభువుగారికి నిజము తెలియదని చెప్పవలసియున్నది. ఇట్టి ప అనే కెన్యాయందలి ఒక విషయం నాకు జాబు వ్రాసియున్నాడు. తన స్వాధీనమునందుండి భౌతిక విషయములందేకాక నైతిక విషయములందుకూడ వృద్ధి చెందుచున్నవారు నిర్బంధింపబడి రైల్వేనిర్మాణమునకై పనిచేయుటకు తీసికొనిపోబడరని ఈ విషయం వ్రాసెను. నిజ మేమనిన కెన్యా ప్రజలలో పనిచేయగలిగిన దృఢకాయలలో పగమువంతుమంది అంగ్లేయులక్రింద పనిచేయుచున్నారు. ప్రజలకున్న భూములను పొనుబడిచేసి ప్రజలకు కావలసిన ఆహార పదార్థములను పండించుటకు మిగతముది చాలరు. సోమరులని చెప్పబడినవారు తమ ఇండ్లను తాము కట్టుకొనుదు, తమ రోడ్లను రిపేరు చేసికొనుదు బ్రిట్టిషు బాగుగ నుండుకొనుదు అంగ్లేయులవద్ద పనిచేయు తోడి ప్రజలకు ఆహారపదార్థములను పండించు వారుగ నున్నారు. బాల్కురు ప్రభువుగారి ఆపన్యాసము విని తలయూచిన ప్రభువులలో ఎవరైనను వీరివలె ఒక వారముదినములు పనిచేసిన మరల ఆమాట చెప్పరు.

మరియొక విషయము

ఏ ప్రదేశమునం గు ఆంగ్లేయులకు సస్య వంతము భూములివ్వబడినవో ఆ ప్రదేశమునందలి ప్రజలే సోమరులని నిర్ణయింపబడిరి. నిజమేమనిన కెన్యాప్రజలు అంగ్లేయులలాభముకొరకు పనిచేయక తమ భూములపై పనిచేసికొనుచున్నారు. అందువల్లనే వారు సోమరులని బ్రిటిషువారు ప్రభుత్వమువారు చెప్పచున్నారు.

బెర్లియన్ కాంగోలో కార్మికులను నిర్బంధమునై పనిచేయించవలసినపుడు ప్లాం చేయవలసిన యజమానులు మానివారిని

సస్య చేయుట ఆచారము నని నని కాంట్రాటుబి ఆర్డీ విమర్శగాను చెప్పిరి. కాని కెన్యా ప్రభుత్వమువారు ఈ పద్ధతిని అంగీకరించుటలేదు. దీనివల్ల ప్లాం చేయవలసిన అభివృద్ధిని గ్రామపరిశ్రమల అభివృద్ధిని పనువృద్ధితో మాచుచున్నామను బ్రిటిషువారి వాదము బూటకమని స్పష్టమగుచున్నది. కెన్యాప్రజలు చెల్లించుచున్న పన్ను విషయమై ఆఫ్రికా రుప్రభువుగారు కొన్ని వివరములను తెలిపిరి. సాధారణముగ కార్మికులు నెలకు 12 పిల్లలకు పంపించెదరు. వీరు సంవత్సరము 27 పిల్లలకు పన్ను చెల్లించవలెను కాని అంగ్లేయులు ఎంతవన్ను చెల్లించుచున్నారో ఆఫ్రికాయరుప్రభువుగారు చెప్పలేదు. అంగ్లేయులు ఆవాయపుపన్ను కట్టరు. భూమిపన్ను కట్టరు. మరొక పన్ను కట్టరు. లోకలు పన్నులు కూడ కట్టరు. ధనవంతులైన అంగ్లేయులు సంవత్సరమునకు 80 పిల్లలకు మాత్రమే చెల్లించవలసియున్నది కవిషమవారి నివేదికమునై ప్రభువులసభలో చర్చజరిగినప్పుడు కెన్యాయందలి శ్వేతజాతులు అత్యధికముగ ప్రశంసించబడి నిజమేమనిన కెన్యాప్రజలే పనిచేసి అంగ్లేయులకు లాభనకలగజేయుచున్నారని. కెన్యాప్రజలే పన్నులనుకూడ కట్టచున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో వారు సోమరులని చెప్పట ఎంతమాత్రము సరికాదు.

కష్టపడిపనిచేయు వ్యవసాయదారులు కెన్యాలో ఎంతమందో యున్నారు. కొన్ని సంస్కరణము లేర్పడకున్న వాటివలె మంతయు వృధయగును. వారికి స్వాతంత్ర్యము, భూములకావ్యతముగహక్కు, ఇయ్యబడినగాని వారిలోపరియను ఉత్సాహ మేర్పడదు. కార్మికులను నిర్బంధమునై పనిచేయించవలసి; అవసర మేర్పడినపుడు కెన్యా ప్రజలవలెనే అంగ్లేయులకూ; సంపూర్ణ బాధ్యతను భరింపవలయునను నూక్రమును ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపవలెను. కవిషమరుల నివేదికయందు మూచిపబడిన స్వల్పసంస్కరణములు త్వరలో అమలునందుంచుటకై ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనవలెను.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలిపూటును నువాసన గలవి. కాంట్రాటుబి ఆర్డీ విమర్శగాని విడగా గాని 1.2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి రుచికరముగా నుండుటయేగాక, అశ్లేర్లము, వాయువు, లుబు, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును. ప్రతి గృహమందుండ దగినది. వి. పి. ఆ. 6 250 మాత్రల నీ|| 0.4-0 డజన్ నీ|| 2-8.0 పి. సి. ఏ. అందు కొ,

ఆయుర్వేదః మాజం, పెరిడెసి. (కల్లూరుజిల్లా)

అందరిలోను శాంతముగానుండిన మీరు తప్పక నిమ్మలముగా నుండెదరు

ఆయురే నిమ్మల మైనమనస్సు లేవునడు శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలతలుగలమనస్సు ఉండిన స్వేచ్ఛ మాడ నుండదు. శాంతమైనమనస్సు గలిగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమైన మా ఆతంక నిగ్రహమాత్రలను వాడుడు. అది తప్పక గణమిచ్చును. ఇంతేగాక జరములబహిషేక, మెదడు ఆలసిపోవుట, అశ్లేర్లము మొదలగు వ్యాధులు కూడ నుగమును. 82 మాత్రలు గల బుడ్డికి ధర రూ. 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాతృకలలాగునకై వ్రాయుడు.

ఆతంక నిగ్రహ ఘోరసి

26, బ్రాడ్వే మద్రాసు

Advertisement for 'Savitri Natakam' (సావిత్రి నాటకము) featuring a large border with decorative patterns. Inside the border, text includes: 'ద్యోతయముద్రణము!', 'త్వరపడుడు!', 'త్వరపడుడు!!', 'కొలదిద్రతులు మాత్రమే!!', 'శ్రీయత శ్రీరాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రిగారి విచిత్రమును', 'సావిత్రి నాటకము డెలరు 1-0-0', 'ఇదివరకు ఆర్డరులకు నిష్లయికానివారు తిరిగి ఆర్డరులను పంపవలయును', 'శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ సమాజమువారును, శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజమువారును ప్రదర్శించిన దీ నాటక రాజమే వలయువారు:— వ్రెండ్సు అందుకో, జెజవాడకు వ్రాయవలయును.'

గుర్తి అవనపు పోలిసుదళ విచారణ

ప్రజలలో భయోత్పాత చరిత్రలు

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధివద్దనుండి)

గుర్తి, జూన్ 23:—మంగళవారము గుర్తిలో అదనపు పోలీసుదళాధ్యక్షుడు గుర్తిని విచారించుటకు నియమించబడిన ఆర్. పి. డి. కె. పి. గారి యెగురు, ఈ దినమున చాలమంది గ్రామస్థులు విచారించబడిరి. గుర్తి గ్రామస్థులు, కాంగ్రెసు సంఘ కార్యకర్తలును కె. లక్ష్మీనారాయణగారు గుర్తియందు హాజరయ్యిరి. కత్తులవలస నువ్వలమును వివరించి, అదనపు పోలీసుదళమును నియమించుట కంటే తీవ్రమగు చర్యదీక్షానినగాని చాలాకా ప్రజలకు తేనుము చేపాజాల నువ్వలము, కందు కత్తుల నాయకులను మరియొక ప్రదేశము నకు తరలించివేసివేసి విడుదలచేసి.

పైర్లను లూటీ చేయుట

"నాకు చింతలచెరువువంతు భూమిగలదు. గత రెండు వత్సరములగా నే నాభూమిలో పైర్లువేయుట, వారి పంటను హంపయ్యచేయుటలు ఎత్తుకొనిపోవుట జరుగుచున్నవి. అని గుర్తి అతడు అను వెంగనపల్లి గ్రామకాపురస్థుడు చెప్పుకొనెను. 10 ఎకరముల క్రింద పుష్పాలగ్రామము రెడ్డి తనను పట్టుకొని కొట్టించెననియు, అతడునందు కేరెన్సిన్, చిన్నారప రెడ్డిగారు య 200 లకు రాజీనేసిరి. అందుకు 200 నాకు ఇచ్చి య 500 కేరెన్సిన్ గారు య 400 వెంకటరంగారెడ్డిగారు య 200 కేరెన్సిన్ గారు పంపించిరి అని గూడ సాక్షిచెలిచెను.

కేరెన్సిన్ గారు 2 (నవ్వు)

న్యాయాధికారి ప్రత్యేక ప్రత్యక్షతరమొసగుచు, చిన్నారప రెడ్డి తనను విలిచి, తనపక్షముననా, చలనపు పక్షముననా వాయని యదుగగా విలసపు పక్షముననని తెప్పెననియు అందుచే తన పైర్లు లూటీచేయుటకును దెసనియు నుడిచెను.

ఇనాము లాగుకొనుట

పుష్పాల గ్రామకాపురస్థుడగు వెంకటప్ప కత్తులవలస తాను చాల బాధపడుచుంటిమని నుడిచి తన కేరెన్సిన్ చేతులు దొంగిలించుటనున్నచియు నుడిచెను. చింతలచెరువు పెద్ద తిమ్మారెడ్డి, తనను హింసించి తన ఇనామును లాగుకొనెననియు నుడిచెను.

నేనును నువ్వల గొట్టుట

చింతలచెరువులో నిద్రవకు పనిచేసిన, కంచగిరి అను నతడు సాక్ష్యమొసగుచు, తాను యెర్రగుండ నారప్ప ఇంట్లో నెలకునుగమంబడిననియు, ముందెప్పుడైనను క్షిప్రతనితము సాక్ష్యమొసగెననను కారణముచే చిన్నారప హంపయ్య తనను కిలిచి తన్ను పూర్తి జెలగొట్టిననియు, అప్పటినుండి రావులు డిక్షిగ్రామమువరకున్న వివరించుచుంటిమనియు నుడిచిరి.

రాబోవు మొహరంపంతుగలో కూసీలభయము

వెంగన్న పల్లి గ్రామ కాపురస్థుడగు మాబడిగు అను నతడు సాక్ష్యమొసగుచు తన గ్రామములోని హంపయ్య పక్షపు నాయకుడగు పంపిరెడ్డి ఒకజాను నొసంగి దానిని మేడినాకులపల్లె దీసికొని పోవలెనని జెప్పగా నందులకు వివాదించితిమనియు, అప్పటినుండియు చాకట్ల మంగప్ప తనను పంపిరెడ్డి చుట్ట పట్టుకొని, అందుచే నా గ్రామమున వచ్చి పుష్పాలగు పోలీసునియు నుడిచెను. ముప్పరాయలు మొదలగువారి ప్రాతిపదికముచే గత రెండు సంవత్సరములుగా మోహరంపల్లి పీర్లను నింపుటలేదనియు, ఈసంవత్సరము పీర్లను నింపెదనని, అప్పుడు పోలీసులు కూసీలు జరుగునని తెలుచు న్నారు అని నుడిచెను.

ఒక వ్రతంగిని పనిచేసికొనకుండ బాధించుట

చింతలచెరువు గ్రామములో కమ్మరను పనిచేసికొనుచుండు వడ్డ శరభయ్య అనునతడు హంపయ్య పక్షమువారు తనను హింసించిన విషయము వివరించెను. మూడువత్సరములకు పూర్వముక నాకు హంపయ్య పిల్లవాని కడియముల దీయవలెను జడ్జి కారువట్టున రమ్మని పిలిచెడి. అప్పుడును వెళ్లగా చిన్నార పరెడ్డియు హంపయ్యయు నన్ను బుడ్డారెడ్డి మొదలగువారికి పనిచేయవలెనని. నాకు మీవిరోధము లవసరములేదు. అందరకు పనిచేసవలసింది. వారి మాట విననందుకొ పమువచ్చివారు నన్ను పట్టుకు తన్నించిరి. నేనింతొక పూరు పోలిపోతిని. ఒక దిన

మున భీమునిపల్లెకు జీతములు వసూలుచేసికొనుటకు వెళ్లగా నచ్చట హంపయ్యనునిషియ సిద్ధపనన్ను కొట్టెను. తిరిగి నేను చింతలచెరువువచ్చి బుడ్డారెడ్డిపక్షము నాలుగు ఇండ్లవారికి నూత్రమే మాటిచేసికొనుచుంటిని. నేనిప్పుడు చుట్టుపట్ల పూర్వకు వెళ్లి నవో పట్టుకుతన్నెద రనుభవము. నాబందుగుల్లిండ్లకుగూడ వెళ్లలేకున్నాను. పోలీసులుండుటవలన కొంతభయము తగ్గెను.

దారిదోపిడి

చింతలచెరువు గ్రామవాసియగు బోయనాగడు అను నతడు, తాను, గిల్లనగూడలకు దబ్బుతీసికొని వెళ్లుచుండగా మేడినాకులపల్లి కొండపల్లి, మోపూడి మొదలగువారు వచ్చి కొట్టి గోమకొనిపోయిననియు, వారు తరుచు నిట్లు జేయుచుండురనియు, తాను వెంటనే పోలీసులకు ఫిర్యాదుజేసినను, సాక్ష్యము లేదను కారణముచే పోలీసువారు చర్యదీక్షానినలేదనియు నుడిచెను.

వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యమిచ్చినందుకు కొట్టుట

చింతలచెరువువాసియగు నాగయ్య అను మరియొకడు సాక్ష్యమొసగుచు, తాను మేలను చెచ్చుటకు హియునకు వెళ్లుచుండగా హంపయ్య మనుష్యులు తనను కొట్టిననియు, గొర్రెలను బండ్లుదొడ్డిలో పెట్టిన కేసునందు తాను హంపయ్యకు వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యమొసగుటయే ఇందుకుకారణ మనియు, ఇప్పుడు ఒంటరిగా బయటకుపోవుటకు భయముననున్నదనియు నుడిచెను.

న్యాయ:—నాళ్లకు వ్యతిరేకముగా సాక్ష్యమివ్వని వారికి భయములేదా?

సా:—ఆ విషయము నాకు తెలియదు.

ఇతర భూముల నాక్రమించి అనుభవించుట

రావులుడికి గ్రామ కాపురస్థుడగు రంగారెడ్డి అను నతడు సాక్ష్యమొసగుచు చిన్నారపరెడ్డి ప్రాత్యహముమీద తాను చాలకాలమునుండి తిమ్మారెడ్డి భూములను అనుభవించుచుంటి ననియు కాని అతనిరెడ్డి ప్రతిఫలమును నొసంగుట లేదనియు నంగీకరించెను. తిమ్మారెడ్డి ఒకమాడు నాకు జప్తువారంటు చెచ్చి ఇంటికి తాళములు పీర్లు నేసెను. ఆ విషయమును చిన్నారపపై నెద తిమ్మారెడ్డితో చెప్పగా పీర్లు బ్రద్దులకొట్టి లోపల ప్రవేశించువలెను. అట్లే జేసితిని అని అతడు చెలిచెను.

తిమ్మారెడ్డి:—సాక్షి నుడిచిన జప్తువారంటు మొదలగు నవి నావద్ద నిచ్చుట గలవు. దాఖలు జేయుచునననో జేసెదను.

న్యాయ:—ఆ సాక్షియే తాను పీర్లు బ్రద్దులకొట్టి ప్రవేశించితినిని అంగీకరించెను. దాఖలుమొలు ఆక్కరలేదు.

పొలము బీడు పెట్టుట

రావులుడికి గ్రామకాపురస్థుడగు పీరప్ప తరువాతిసాక్షి. చిన్నారపపై రెండేండ్ల క్రిందట తనకు హియునకు బండి కట్టవలెనని యడిగెననియు, కట్టకపోయినందుచే పొలమువద్ద నుండగా తన వ్యవసాయము పనిముట్టుకు బలసంతముగ లాగుకొనిపోయి గదియు తన తనకుని పట్టుకొనగదనగా పీతకు నుడిచెను. చిన్నారపపై ప్రాతిపదికముచే ఒకపొలమును నేద్యమొనర్చుకొనబాలక బీడు పెట్టవలసి వచ్చెననిగూడ అతడు నుడిచెను.

ప్రజలు ముందుకు రాకుండుట

కోర్టువారు ఫలహారములకు లేచుటకుముందు, కార్చి నీగారు, అదనపు పోలీసుదళమును నిలిపి యుంచులెనని కోర్టుకు వచ్చిన ప్రజలేవరైన గలరేమో కనగొనవలసినదని కోర్టు గుమాస్తాకు జెప్పగా నాతడు బయటకు వెళ్లి పిలిచెను.

ఇంతలో, ఒకపక్షము నాయకుడగు కోన తిమ్మారెడ్డి గారు లేచి, తనపక్షము చాలమంది సాక్షులు గలరనియు వారి నందరిని మరుగటిదినము పిలువ నంపెదననియు నుడిచెను.

న్యాయ:—“నా” పక్షము సాక్షులు గలరని జెప్పటలో మీయర్థమేమియో నాకు తెలియకున్నది. ప్రజలు ఏమైన జెప్పకొనవలసినది వున్నయెడల తమపేర్లను నాకు పంపవలసినదని నేను ప్రకటించితిని. అట్లు ప్రకటించి ఆరుదినములైనను ఇంతవరకు ఒక్కరైనను ముందుకు రాలేదు.

పి. కేశవస్వామి గారు:—నిన్నటిదినమున చాలమంది ప్రజలువచ్చిరి. వారిపేర్ల పట్టికను నేను తయారుచేసి దాఖలుజేసెదను. చాలమందిప్రజలు తమ ఆయివ్వమును దెలుపుకొనుటకు నిన్ను మొన్న వచ్చియుండిరి. వ రొక మహజరునుగూడ పెట్టుకొనిరి.

న్యాయ:—నాకావిషయ మేమియు తెలియదు. నావద్దకు ఏమహజరు రాలేదు.

కోర్టువెలుపల బహిరంగవిచారణ

కోర్చి నీగారు కోర్టువెలుపలకువెళ్లి పోలీసుదళమును కోరుటకు అచ్చట వచ్చియున్న ప్రజలలో - ప్రతిగ్రామమువారిని పేరుపేరున పిలిచి-వారిలో ఒక్కొక్కరిని ప్రతినధిగా నెన్నుకొనవలసినదని యడిగెను. సాక్ష్యము చెప్పవలసిన బలవంతమేమియు లేదనియు, నాజిప్తమైన సాక్ష్యమియ్య వలసినదనియు న్యాయాధికారి అచ్చట జేరియున్న దాదాపు 200 ప్రజలకు స్పష్టపరచెను.

కోర్చి గ్రామములనుండి వచ్చియున్న రైతులు మొన్నటి వరకునుండి, సానుబంధ తయారుగుటచే వెళ్లిపోయినయియు తిరిగి రేపు వచ్చెదరనియు చెలిచెను. చాల గ్రామములనుండి వచ్చియున్న రైతులు తమతమ గ్రామముల కొక్కొక్క ప్రతినధి చొప్పున-సాక్ష్యమొసగుటకు-వచ్చుకొనిరి. వీరి సాక్ష్యము ఫలహారాంతరము విచారించబడును

ఫలహారాంతరము

ఒక్కల చెరువు ప్రజలు

ఒక్కల చెరువు ప్రజల ప్రతినధియగు కొండారెడ్డి తరువాత పరీక్షింపబడెను. క్రొత్తగా పెట్టిన పోలీసు స్టేషనుండవలెనని ఈతడుగోరెను. ఆయూరిలో 11, 12 సం॥ క్రింద దేవాలయము పందర్భమన అల్లరులు జరిగెను. తరువాత రివీండ్లక్రింద మావూరు ప్రక్కన ఇనుక రాళ్లపల్లెలో కొట్టుటకేరము జరిగెను

న్యాయ:—క్రొత్తగా పెట్టిన పోలీసు స్టేషను మీవూరికి వర్తింపదా?

సా:—చేరదు కాబోలు. మూడుఏండ్లుగా మావూరులో రగడలు లేవు. అప్పుడప్పుడు అల్లరులు జరుగుచుండునుగాన పోలీసు స్టేషను గావలెనని గోరుచున్నాము.

ఏపక్షమునకు చెందనివారు

రావులుడికి గ్రామములోని పోలీసు స్టేషను కావలెనను వారిప్రతినధియగు తిమ్మారెడ్డి తన గ్రామములో కత్తులులేవని నుడిచెను. కాని చింతలచెరువులోని కత్తుపోట్లాటలవలన మావూరికిగూడ తొందర గలుగుచున్నది. చింతలచెరువు పోట్లాటలో సాక్ష్యముకొంతు మావూరు వచ్చి ముమ్మల నడుగుచున్నార. చింతలచెరువులో హంపయ్యకు బుడ్డారెడ్డి వలసనకు ఎందుకు కత్తులు వచ్చెనో తెలియదు. అక్కడ ఒకవత్సరముగా నున్నవి. చింతలచెరువులోని పోట్లాటలలో ఎవరికో యొకరికి సహాయము జేయక పోలే, రెండుపక్షములలో ఎవరికో యొకరికి విరోధమయ్యెదము. అప్పుడు వారు మాకు తొలవరగలుగవలెనెదను. ఇదివరకు ఈ విధముగనే మావూరు గ్రామకారణముకు హియుంతరపుగారి ఆస్తిని తిమ్మారెడ్డి, బుడ్డారెడ్డి లాగుకొనిరి. మేమిప్పుడు తటస్థులముగ నుండుటచే ప్రస్తుతము మామేమి తొందర గలుగలేదు.

పోలీసు పోలగించిన 8 దినములకు బందిపోటు

చింతలచెరువు కాపురస్థుడగు గజ్జలపుల్లయ్య సాక్ష్యమొసగుచు తనవూరిలో కత్తులు గలవనియు, తాను బుడ్డారెడ్డి పక్షమువాడనని జెప్పి, చిన్నారపపై పూటెండు కేసు వ్యయములకే చిన్నారపపై తమ్ములను య 1000 ల చొప్పున నొసగవలసినదని యడుగగా నిరాకరించినందువలన తమలో విరోధములు గలిగెననియు బలపరిచెను. ఆ విరోధములు వచ్చిన తరువాత చిన్నారపపై, హంపయ్య మాబండ్లకు దొంగిలించజేసెను. తరువాత మాయండ్లను ఇతరుల గృహములను లూటీచేయబడెను. నా కొడుకును పట్టుకొని కొట్టిరి. చెవిటి రామిరెడ్డి, నారప్ప మొదలగువారిని గూడ కొట్టిరి. పోలీసులు తీసివేయబడిన ఎనిమిది శోజులకే బందిపోటు జరిగెను.

నీలూరు ప్రతినధి

నీలూరు ప్రజలలో, పోలీసు స్టేషను గావలెనను వారి తరపున నాగిరెడ్డి యనునతడు సాక్ష్యమొసగుచు తెలికిలో క్రొత్తగా పెట్టిన పోలీసు స్టేషను చాల యుపయోగకరమనియు పొగురురు, గజరాంపల్లె గ్రామముల రైతులు, చిన్నారపపక్షమువారు రగటచే వారికిని మా గ్రామమువారికిని వివాదములు గలిగినయెడల నీ స్టేషను చాల రక్షణ మొసగగలదనియు నుడిచెను. మావూరి రై

కులకును పై రెండు గ్రామముల రైతులకును అప్పుడప్పుడు కొట్టలు జరుగుచుండును. ఆ రెండు గ్రామముల రైతులను, మా పూరిలోని భూములకు స్థలము చెల్లింపరు. ఈ విషయమున పాలీసువారిద్వారా వరూలు జేయవలసివచ్చుచుండెను. చిన్నారప్ప పక్షమునకు జేరిన శిరిశిర్డి మా పూర్ణోత్సవమునాడు, అతనిద్వారా చిన్నారప్పరెడ్డి మా పూర్ణోత్సవ తొందరగ జేయవచ్చును. శిరిశిర్డి ఇప్పుడు చనిపోయినను అతని బంధువులందరు పూర్ణోత్సవమున్నారు. వారి ద్వారా మా కెప్పుడు తొందరలుగలుగుచుండును. లక్ష్మీపల్లి రైతుల ద్వారా మాకీ తొందరలుగలుగుచున్నవిగాన కొత్త పాలీసు నేమను మాకు చాల ఉపయోగకరముగనుండును.

వెంకట్రాం పల్లె

వెంకట్రాం పల్లె గ్రామముల తరపున అంజనప్ప యను నతడు, కొత్త పాలీసు స్టేషను గావలెనని చెప్పవలసి యీ తిమ్మారెడ్డి చిన్నారప్పరెడ్డి, కరణం వెంకటరావుగార్ల పక్షములవలన తమ కుపద్రవముగలుగునని భయముగలవనియు, ప్రస్తుతమున లక్ష్మీపల్లె భూములకు సమీపమున తనకొక భూమి గలదనియు, అటుంక పెట్టుచుండిరనియు నుడివెను.

పదివత్సరముల విదేశవాసము

నేను పదివత్సరములుగా మా గ్రామమును లక్ష్మీపల్లిని వదిలి పశ్చిమదెలలో వుంటున్నాను. నేనచటికి వెళ్ళుచో చిన్నారప్పరెడ్డి చనిపోయెను. ఇప్పుడు అచ్చట పాలీసు స్టేషను నుంచుచో తిరిగి మాస్ట్రాగ్రామమును లక్ష్మీపల్లికి జేరుకొని అచ్చట నివసింపవలెనని యభిలషించుచున్నాను. అని లచ్చన్నయను సాక్షి చెలిపెను. తిమ్మారెడ్డి పక్షమున సాక్ష్యమొసగుటచే తన్నుకొట్టి చెదలకొట్టెరని అతడు నుడివెను.

మరియొక ప్రవాసీతుని చరిత్ర

“చిన్నారప్పరెడ్డి మాతండ్రిని తనపక్షమున జేరుకుని యడిగెను. అందుకు అంగీకరింపనందుచే మా కేరుసనగచేసెను చిన్నారప్పరెడ్డి మనుష్యులను పంపి దోపిడీజేయించెను. మాయొద్దుపడగొట్టెను. అందుచేత మేడిమామలపల్లెలోనున్న చంపెడరని భయపడి లక్ష్మీపల్లికి వెళ్లి అచ్చట నివాస మేర్పరచుకొంటిమి. అచ్చట తిమ్మారెడ్డి భూముల నేద్యమొనర్చుటకు ప్రయత్నింపగా చిన్నారప్ప మనుష్యులలో 100, 150 మందివచ్చి మేము చీడు పెట్టుటకు నిశ్చయించిన భూమిని మీరేల నేద్యము జేయుచున్నారని” చెప్పి కొట్టిరి. ఇది జరిగి 10 ఏండ్లయ్యెను. అని లాలిగాడు అనునతడు సాక్ష్యమొసగెను. నాకు శాశ్వతముగ నిలచియుండు చెబ్బలుకొట్టిరి. ఇంకను నచ్చటనున్న చంపి జేపడరని యెంచి కండికొండకు జోయి నివసించుచున్నాను. పాలీసు స్టేషనున్నయెడల మా గ్రామమునకు తిరిగి వెళ్లి జేరుకొనెదను అని అతడు నుడివెను.

ఒక స్త్రీ దరు

గుత్తియందొక స్త్రీదరుగ పి. సుబ్బారావుగారు పూర్ణిటిపు పాలీసు అసరనునిడువురు, గ్రామములంద నేకమగు నేరములు జరుగుచున్నవనియు అవి బయటకు వచ్చుచున్నవనియు, బయటకువచ్చిన నేరములైనను కొద్దులో బుజువు గావనియు నుడివెను. తిమ్మారెడ్డిగారి పక్షమునకును, చిన్నారప్పరెడ్డిగారి పక్షమునకును గల విరోధములే దీనికి కారణములు. కేళవెల్లిగారి సహాయముచే, గత 15 వత్సరములుగను, చిన్నారెడ్డిగారి పక్షమొక్కవలయుగనున్నది. చిన్నారప్పరెడ్డి, తిమ్మారెడ్డిగారి భూములను సాగుపడి గానుండ జేయుచున్నాడు. పేరువురకును రాజి జేయుటకు మాడు వత్సరములకు పూర్వము నేను, నరసింహచారిగారు ప్రయత్నించితిమి.

స్వా:—అవిషయము నరసింహచారిగారు నిన్న చెప్పిరి. ఇంకేమైన కొత్తవిషయముల చెలిపెదరా? అదనపు పాలీసుదళములపై ఆరాచకము నాపుటకు జోకమార్గము లేదా?

సా:—లేదనియే నాతలంపు.

స్వా:—గ్రామములలో జరుగు నేరముల గురించి మీకు వివరములేట్లు తెలిసెను.

సా:—నాపాలీసు చెప్పు విషయములబట్టి చెలిపెను.

స్వా:—వారు తిమ్మారెడ్డి గారి పక్షమువారిని యెంచెదను.

సా:—అవును. అయినను ఇంటివద్ద మాకు వివరముల చెలుపు నపుడు యథార్థము నే చెలిపెదరు. అంతయిగాక నేను 25 వత్సరములుగా సీగ్రామమున ప్రాక్టీసుజేయుచున్నాను. అందుచే నీ కక్షల గురించి నాకు బాగుగ తెలియును. ప్రస్తుతము గ్రామములలో చెన్నారప్పగారి పక్షమొక్కవ ప్రబలముగనున్నది. తిమ్మారెడ్డిగారి పక్షము తక్కువ బలముగ నున్నది.

దీ! బి:—ఈసాక్షి వెనుక చిన్నారప్పపై చేపడిన చింతలచెరువు బందిపోటుకేసులో ప్రాసిక్యూషను తరపున 9వ సాక్షి. అప్పుడు సాక్ష్యమొసగుచు తాను తిమ్మారెడ్డి మిత్రుడనని అంగీకరించెను.

స్వా:—అవిషయమునకు నాకుసంబంధములేదు. ఇటీవల, కక్షలు మరింత ప్రబలుట

గుత్తియందు మరియొక స్త్రీదరుగ లక్ష్మీనారాయణరావుగారు తరువాత సాక్ష్యమొసగుచు, నీకక్షలు ఇటీవల మరింత వ్యాపించెనని నుడివెను.

స్వా:—ఇటీవలి వత్సరములలో తీవ్రముగ నేరముకొటి మాత్రమే గానించుచున్నది.

సా:—గుత్తియందు దొంగిలించుట, ఇండ్లపై రాళ్లు విసరుట, ఇండ్లలో జొరబడి వస్తువులు ధాన్యములు లాగు కొని పోవుట మొదలగు నేరములు విశేషముగ జరుగుచుండెను.

స్వా:—అవి స్వల్పనేరములు.

సా:—ఒకరి నొకరు బాధించుకొనుటకు ద్వేషించుకొనుటకు అవి చాల తీవ్రమైనవే.

స్వా:—కక్ష నాయకులు ప్రజలను బెడరించుచున్నారని కొందరు నుడివెను. అందుకు నిదర్శనమేమి?

సా:—ప్రజలు నేరములను గురించి ఫిర్యాదుజేయుటకు ముందు రాకజోవుటయే అందుకు నిదర్శనము.

సాక్షి ఇంకను నుడువుచు తనకు ఇటీవల జరిగిన వివరములు ఎక్కువ చిన్నారప్పరెడ్డిగారికి వ్యతిరేకముగ నున్నవని తెలిపెను.

కె. లక్ష్మీనారాయణగారు ఈవిషయమున విచారించబడిన వారిలో చిట్టచివరి వారు.

నాయకుల నిర్దరను దేశాంతర మంపుడు

చిట్టచివరకు సాక్ష్యమొసగిన కె. లక్ష్మీనారాయణరావుగారు, రెండుకక్షల నాయకులను దేశాంతరమునకు పంపిజేయవలెనని నూచించినపుడు కొద్దుసంధు గొప్పసంచలనము గలిగెను. వీరు, గుత్తికాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి. వయస్సు 25 వత్సరములుండును. విచారణ ప్రారంభమునందీయు వీరు కొద్దులో బుజువుకొన్నయిందుండి వినుచుండిరి. ఈవిషయమున కొద్దులేదు పూర్వము సాక్ష్యమొసగుటకు ముందునకువచ్చెను. అతని వృత్తిని గురించి న్యాయమూర్తి ప్రశ్నింపగా దానువర్తమానము భూస్వామి ననియు చెలిపెను.

గుత్తి తాలూకాయందలి కక్షలసంగతి అంగున అంగీకరించి ఫిరకపరచిన విషయమేయని నుడివెను.

స్వా:—ఈ కక్షలగురించి మీకేమైన స్వంతముగ తెలియునా?

సా:—గ్రామములలోని ప్రజలందరును ఈరెండుకక్షల నాయకులచేతను చాల హింసించ బడుచున్నారు.

స్వా:—అందులకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనములు మీకేమైన తెలియునా?

సా:—అవును. చాలమంది కొట్టుబడిరి. చాలమందిగొప్పములు పడగొట్టి నిర్మాలు మొనర్చబడెను. చాల దొంగతనము లొనర్చబడెను.

ఈకక్షల నాయకుండ వ్యాపింప నచ్చినయెడల త్వరలో

నే ఇతరగ్రామములకుగూడ వ్యాపింపుట నిశ్చయము. ఈకక్షలలోని సంఖ్యల బలముగూడ చాల పెచ్చిపోవును.

ఈయూరిలోని స్త్రీదరులొకగుడ ఈకక్షలు వ్యాపించెను. (నవ్వు) అది నా యభిప్రాయము. ది. బ. పి. కేళవెల్లిగారి కక్షలరెడ్డి వెంకటసుబ్బయ్యగార్లు మొదలగు స్త్రీదరు చిన్నారప్ప పక్షము వహించి రనువిషయ మందరికి తెలిసినదే. లక్ష్మీనారాయణ పి. వెంకటసుబ్బారావుగార్లు మొదలగు స్త్రీదరు తిమ్మారెడ్డి కక్షలో జేరిరి.

స్వా:—స్త్రీదరు అట్లుచేరుట తమవృత్తిహోదాలలో నని యెంచెదను.

సా:—స్త్రీదరువృత్తి హోదాలలోనే గాదు కక్షిదారుల వలెనే చేరిరి.

స్వా:—అట్లు నుడువుటకు కారణ మేమి?

సా:—నేను రోజూ చూచుచున్నదది. వాడు స్త్రీదరు వృత్తిహోదాలలో మాత్రమే నీ కక్షలలో సంబంధము పెట్టుకొని నయెడల వాడు ఈ కక్షల వ్యవహారము లలో దీసికొనుకొద్దను కొంతవరిమితి యుండెడిది. అప్పుడంత శ్రద్ధదీసికొనుచున్నాడు. ఈవిషయముగానిదిసాగుచో తాలూకాయంతయు నీరెండుకక్షలలో బడిపోవును. ఇప్పుడేదెన్నవిచాదకువచ్చినన, ఏదోయొకపక్షములో ప్రజలుజేరి బలపరుచుకొన జూచుచున్నారు. ఈకక్షలను అణచుటకు వెంటనే తీవ్రముగ చర్యల దీసికొనినయెడల గుత్తిగూడ నీకక్షల కాహుతియగునని భయపడుచున్నాను. ఈకక్షలవలన చాల ప్రాణనష్టము అసిన వ్యయగూడ గలుగునని ప్రజలలో భీతివ్యాపించియున్నది. ప్రస్తుతపు అదనపుదళ మిందు కేమాత్రము చాలదు.

ఇరుపక్షముల నాయకులను దేశాంతర మంపినగాని మార్గములేదని నాకు దోచుచున్నది. అట్లుగానియెడల వారిఅస్తుల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు లాగుకొని నిగ్రహింపబడునొనర్చవలెను (నవ్వు) వారి నీతాలూకా విడిచివెళ్లవలెనని అడుగవలెను.

స్వా:—ప్రస్తుతముదీసికొనుచున్న చర్యలకంటె నవి చాలతీవ్రముగనున్నవి. అంతకంటె నెక్కువచర్యలను దీసికొను విషయ మాలోచించుటకు రాదేదు.

సా:—మీరిందుకు ప్రత్యేకముగ నియమించబడిన అధికారులగుటచే నీవిషయములు మీకు నూచింపవచ్చు ననుకొంటిని.

స్వా:—ఇదివరకు తీసుకొనినచర్యయే న్యాయమా అనువిషయ మాలోచించుట మాత్రమే ఎచ్చితిని.

సా:—ప్రజలయొక్కయు తాలూకా యొక్కయు క్షేమమును విచారించి, నేను నూచించిన చర్యవంటి చర్యను దీసుకొనినచేగాని వీలు గానించుటలేదు.

ఇదివరకే కొంతచర్య దీసుకొనబడెను.

సా:—కాని అది చాలదు.

స్వా:—మీ యభిప్రాయములను గురించి గమనించెదను.

విచారణ మరుసటిదినమునకు నిలవబడెను.

విచారణ యొక్కను అధ్యయము 8 గోజులైనను పట్టునట్లు గానించుచున్నది. ఇంకా అధికాజలపక్షపు సాక్ష్యమే జరుగుచున్నది. తరువాత ప్రతికూలపక్షపు సాక్ష్యము జరుగవలసి యుండును.

"SMILE" స్మైల్ "వన్దన్"

ఈ దివ్యోషధము స్త్రీ పురుష జాతులకు సంభవించు కఠిన బలహీనత, కుష్ఠ వస్త్రము, నపుంసత్వము, స్వప్నస్థలనము, అతిత స్త్రీ సంభోగము వగైరాలన్ని కలిగే చిత్తైక వ్యాధి చిహ్నములకు నిస్సంశయ నివారిణి.

ఇందులో (బిటిస్ (ఫార్మకోపియ) ఔషధ గ్రంథములన్ని బయలుపడిన మిక్కిలి సుకుమార సుప్రసిద్ధ బలవర్ధకౌషధముల (టానిక్సులు) ముఖ్యుని సంహారముల గ్రహించి చేర్చబడియున్నది. అట్టిపురుషుచే శుద్ధియైన యీ "వన్దన్" అను సిద్ధౌషధము, నవీనరసవాద (Chemistry) వైద్యచికిత్సశాస్త్రము (Therapeutics)ల విషయ చర్యలలో బయలుపడిన నరములకు పటుత్వమును కలిగించు టానిక్సులలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమమైనదని సంపూర్ణముగా నన్యుదగినది.

VANDAN

ఇది ఈక్రింది కంపెనీవారివద్ద దొరకును:— మదరాసు రాజధాని సోల్ ఎజెంట్లు అయిన దాదా అందుకో., కెమిస్ట్స్, ఎన్జనీర్స్, మదరాసు.

అతిబలహీనతగా నున్న వ్యధు "వారొ" అనునది వైపుతగా ముపయోగించ బడవలెను.

అమృత తారా విజయము

కామినియా నూనె
పెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు
పెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఈదశమున్నే త్వర
పడకపోయిన ఈదశ మొదలుపెట్టి పూర్తి
పాశగును అల్లుకాకుండ నేడే కామి
యా నూనెను వాడి సత్వరముగా
శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్రుకల
కేబాడ్యమున్నను మూన్చి ఈ దివ్యవధము
వానిని మొత్తముగా పట్టవలె నెదుగునట్లు
చేయును ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు.
మీ శిరోజముల నతిసుభ్రవరచును బుడ్డిచేలు
1 చూపాయి. 3 బుడ్డికిరీడు రూ 2-10-0.
126 పీచార్జులు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనుపానన ద్రవ్యము లేక అస్త్రు కావలసియున్న
ఆటోదిల్ బహారుకు ప్రాయము.
అపున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 ట్రాం బుడ్డి 0-12-0
ట్రాం బుడ్డి 0-8-0 మీ చేతిరుమాలనందు
చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియా నూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతివోటను విక్రయించ
బడుచును. లేకున్న పాలుబంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155 బామ్బేమార్గ, బొంబాయి అని వ్రాసిన అడయగలదు

శ్యామా నుందరము

ఒక చక్కని నవల
గ్రంథకర్త: ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపటచిన
రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథానందర్భములు, వర్ణనలు,
రంగములు, పాత్రలు వృద్ధములై చిత్రము నాకర్పించును

డిబ్బి వైజ గారం పేజీలు: పేల రూ 1-0-0
ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

ఆయుర్వేదావధ రత్నాకరమ్

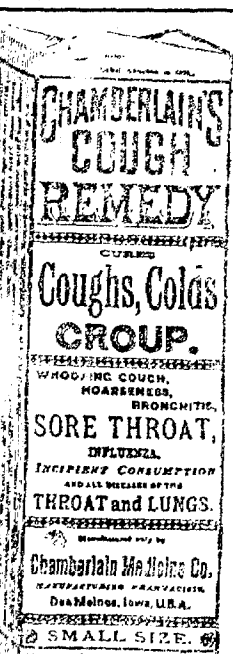
అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము
కొద్దిరోజులువరకు వెల 8.0.0
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ ఆంధ్ర సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)
తెలుగులభావం! (పోతుబియ్యం ప్రత్యేకము) గుండుభావం!
కరీముల్లా ఉస్మాన్ కుమార్తె కలిగిడి సైక్లిక్ కాల
మాత్రలు దివ్యమృతము. అశీర్వాదము, అరుచి, ఆపురింకలు,
అగ్నిమాద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలమయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కిరన్ను,
తేర్లు, అగులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి సోత్స
లను శోగొట్టి కేవలము మంచి యారోగ్యమునకు
కల్పన.
ఈ మాత్రలు కేవలసాత సోత్సలను వెంటనే
మాన్యును. యిందు అనేకపిషధులు చేరినవి. అనుభవము
గల వైద్యులుగలవలెన పరమహంసక్రియ యని చెప్ప
కచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
దివ్యకావ్య:— (1078)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోట్ల నిడుమూల, ఎలవర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

కామామృతము.

ఒక టేమాత్ర! 1 గంట కేగుణము!!
ఈ యావధము శుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది.
రాత్రిపూట నొక మాత్ర దీసికొనిన ఎంతబలహీనమైన శుక్రమై
నను వెంటనే సంసారసుఖము నీయగలదు. 5 దినములు పుచ్చు
కొనిన మాత్రములోగలిసి గాని మాత్రమునకు ముందు
చెనుకలగని నిద్రలోగాని పొయెడి శుక్రవర్ణము దృఢముగా
నివారణయగును. మధ్య నపుంసములు, నరముల బలము తగ్గిన
వారు ఈ మాత్రలనే వైకే పూతగాగూడ నుపయోగించిన
బిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము
చూచిన యావధము, మియుతైరములు రహస్యముగా నుంప
బడును. (ప్రతి 20 మాత్రల సీసా రూ. 2-0-0
అమృతాశ్రమము, నెం 1. ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చేంబర్లెన్ గారి
దగ్గు నివారిణి
దగ్గు, జలుబు, కాక వా
యపు అను బిడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు.
గొంతురాపు, రొమ్ముపడి
సెము, కుక్కిదగ్గును, అన్ని
రకములగొంతు వ్యాధులు
మొదలగునవి పటాపంచ
లై పోవునును, అన్నిజాగా
లో విక్రయించ బడు
చున్నది. (33.3) 183.